

Nr RPW W 206/2020

**Wyjaśnienia do pisma
Regionalnego Dyrektora Ochrona
Środowiska z dnia 10.01.2020 r.
(WOOŚ.4235.9.2016.JB.44)**

Inwestor:

***BAPRO Sp. z o.o.
ul. Perla 10
41-301 Dąbrowa Górnicza***

Dotyczy:

postępowanie administracyjne w przedmiocie wydania decyzji
o środowiskowych uwarunkowaniach celem uzyskania koncesji na wydobywanie
węglu kamiennego ze złoża „Paruszowiec”

Rodzaj przedsięwzięcia:

przedsięwzięcie mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko

Knurów, styczeń 2020 r.

Zespół autorski

mgr inż. Rafał Dzija – Prezes Zarządu

mgr inż. Joanna Zajdowicz – Kierownik Działu Projektowo-Dokumentacyjnego

mgr inż. Elżbieta Słaboń – Starszy Specjalista ds. Ochrony Środowiska

mgr Jakub Kania – Starszy Specjalista ds. Ochrony Środowiska

mgr Bartłomiej Karczewski – Starszy Specjalista ds. Ochrony Środowiska

inż. Katarzyna Adamczyk – Specjalista ds. Ochrony Środowiska

Autoryzujący opracowanie – Kierownik Zespołu autorskiego

mgr inż. Joanna Zajdowicz – Kierownik Działu Projektowo-Dokumentacyjnego

.....
(data i podpis)

Zatwierdzający opracowanie

mgr inż. Rafał Dzija – Prezes Zarządu

.....
(data i podpis)

Dokumentację otrzymali

1. BAPRO Sp. z o.o., Dąbrowa Górnicza (6 egzemplarzy + 6 płyt CD)

Zamieszczone w opracowaniu wyniki pomiarów i badań odnoszą się tylko i wyłącznie do wymienionych miejsc, obiektów i urządzeń. Nie mogą być wykorzystane inaczej, jak tylko w całości.

SPIS TREŚCI

1 . Odniesienie do kwestii naruszenia zasady prewencji poprzez zaniechanie analizy wariantowej.....	8
2 . Odniesienie do kwestii braku wyznaczenia terminu rozprawy otwartej dla społeczeństwa	14
3 . Odniesienie do stwierdzenia pozostałe uwagi zostały błędnie uznane przez Inwestora jako niemerytoryczne.....	15
3.1 W którym miejscu na świecie i w jaki sposób, z jakimi efektami zrealizowano technologicznie te warunki, do których odwołuje się opracowanie Inwestora?.....	15
3.2 Na jakiej podstawie Inwestor formułuje na s. 333 propagandowy slogan: „Eksploracja złoża Paruszowiec przyczyni się do wzrostu bezpieczeństwa energetycznego kraju oraz pozwoli zmniejszyć poziom zależności od zewnętrznych dostawców”?.....	17
3.3 Na podstawie jakich danych źródłowych oraz jakich opracowań i analiz Inwestor przedstawia prognozy dotyczące rynku pracy? Na podstawie jakich danych formułowane są wnioski o wpływie projektu na rynek pracy? Jaka jest skala tego wpływu?.....	19
3.4 W jaki sposób Inwestor ocenia wpływ zagrożeń środowiskowych, jakie spowoduje kopalnia, na najbardziej wrażliwe grupy społeczne w Rybniku? Proszę o podanie wskaźników, sposobu ich określania, metodyki prognozowania, danych źródłowych.....	19
3.5 Jakie są przewidywane skutki zdrowotne dla mieszkańców regionu? W jaki sposób został oszacowane? Przez kogo? W jaki sposób negatywne skutki zdrowotne funkcjonowania kopalni zostaną sfinansowane?.....	21
4 . Odniesienie się do kwestii sprzeczności planowanego przedsięwzięcia z fundamentalnymi dla nowoczesnego systemu prawa ochrony środowiska zasadami zrównoważonego rozwoju i prewencji.....	21
5 . Odniesienie się do kwestii braku dokumentacji hydrologicznej.....	22
6 . Odniesienie się do kwestii nie przedstawienia kompletnej analizy oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na powietrze, z uwzględnieniem tła zanieczyszczeń; w szczególności pominięto kwestię przekraczania średniodobowego poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM 10.....	23
7 . Odniesienie się do kwestii braku oceny oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na klimat.....	31
8 . Odniesienie się do kwestii braku przedstawienia pełnej charakterystyki przedsięwzięcia i nie dokonania pełnej jego kwalifikacji względem rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.	31
9 . Odniesienie się do kwestii „działań wyprzedzających” które będą prowadzone na etapie udostępniania złoża.....	32
10 . Odniesienie się do kwestii braku przedstawienia inwentaryzacji obiektów budowlanych w aspekcie ich odporności statycznej i dynamicznej oraz innych działań z zakresu profilaktyki górniczej.....	32
11 . Odniesienie się do kwestii braku określenia sposobu monitorowania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko przyrodnicze i wody powierzchniowe.....	33

12 . Odniesienie się do kwestii identyfikacji uwarunkowań środowiskowych, które są bezpośrednio powiązana z miejscową polityką zagospodarowania przestrzennego.....	33
13 . Odniesienie się do kwestii braku oddziaływań skumulowanych, których odbiorcą będzie środowisko przyrodnicze i wody powierzchniowe (oddziaływanie związane ze zmianami klimatu, susze, chłonność cieków na dodatkowe zanieczyszczenia itd.).....	34
14 . Odniesienie się do kwestii nieaktualnych danych o LZWP nr 345 „Rybnik”.....	34
15 . Odniesienie się do kwestii wpływu inwestycji na utwory czwartorzędowe.....	37
16 . Odniesienie się do kwestii przedstawienia informacji dotyczących rodzaju gleb w zasięgu projektowanego zakładu górniczego.....	39
17 . Odniesienie się do kwestii inwentaryzacji przyrodniczej.....	40
18 . Odniesienie się do kwestii kompensacji przyrodniczej.....	40
19 . Odniesienie się do kwestii analizy stanu wód powierzchniowych pod kątem biologicznym oraz hydromorfologicznym.....	41
20 . Odniesienie się do kwestii powiązania z dokumentami strategicznymi i programami w odniesieniu do skali lokalnej, regionalnej, krajowej czy europejskiej.....	41
21 . Odniesienie się do kwestii braku odniesienia się w raporcie do informacji wynikających ze strategicznych ocen oddziaływania na środowisko.....	44
22 . Odniesienie się do kwestii braku kompleksowej informacji o zastosowanej metodologii w zakresie oceny istotnych oddziaływań.....	45
23 . Odniesienie się do kwestii niedoskonałości metod prognozowania i modelowania oddziaływania przy sporządzaniu raportu.....	45
24 . Odniesienie się do kwestii wpływu na środowisko działań wyprzedzających związanych z profilaktyką górnictwem oraz ewentualnym odwodnieniem obszaru prowadzenia prac przygotowawczych.....	46
25 . Odniesienie się do kwestii nieprzeanalizowania w raporcie skutków związanych z przebudową infrastruktury sieciowej i komunikacyjnej oraz z przełożeniem rzek i budową przepompowni.....	46
26 . Odniesienie się do kwestii nieprzeanalizowania w raporcie oddziaływania na powietrze atmosferyczne z uwzględnieniem sposobu magazynowania i zagospodarowania pyłów dymnicowych.....	46
27 . Odniesienie się do kwestii nieprzeanalizowania w raporcie oddziaływania przedsięwzięcia na klimat oraz adaptacji przedsięwzięcia do zmian klimatu.....	47
28 . Odniesienie się do kwestii oddziaływania inwestycji na JCWP do których będą odprowadzane zanieczyszczenia.....	47
29 . Odniesienie się do kwestii nieprzeanalizowania w raporcie oddziaływania przedsięwzięcia na zlewnie i stan ekologiczny JCWP.....	47
30 . Odniesienie się do kwestii braku wykazania prognoz zmiany wartości zanieczyszczeń w odbiornikach i chłonności odbiornika na przyjęcie nowych zanieczyszczeń.....	48
31 . Odniesienie się do kwestii odprowadzenia wód dołowych w okresie niżówek.....	48
32 . Odniesienie się do kwestii braku alternatywnego sposobu zagospodarowania wód dołowych, pominięcie oddziaływania związanego z przełożeniem cieków.....	48
33 . Odniesienie się do kwestii braku przedstawienia skonkretyzowanej oceny oddziaływania na środowisko.....	49

34 . Odniesienie się do kwestii czy zgodne z prawem jest naruszenie zakazów wynikających z przepisów o ochronie PK i pomników przyrody.....	49
35 . Odniesienie się do oceny poprawności oceny ryzyk i wpływu na ludzi i środowisko zagrożeń wymienionych w „Opinii naukowej dot. Raportu o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia polegającego na udostępnianiu i wydobywaniu węgla kamiennego ze złoża „Paruszowiec” - tekst ujednolicony doktora [REDACTED] z maja 2019 r.....	49
36 . Odniesienie się do kwestii braku wskazania metod „rekultywacji” i „odtworzenia” siedlisk naturalnych w głębokich obniżeniach terenu.....	68
37 . Odniesienie się do kwestii problemu emisji PM2,5 i wdrożenie działań kompensacyjnych.....	69
38 . Odniesienie się do kwestii nie uwzględnienia wpływu przedsięwzięcia na klimat.....	71
39 . Odniesienie się do kwestii braku omówienia w raporcie oos pochodzenia i uzasadnienia podanych wielkości odpadów, sposobu ich utylizacji i składowania.....	71
40 . Odniesienie się do kwestii braku szczegółowego rozpoznania złoża (zasoby, gazoność, złoża soli, hydrogeologia, uskoki).....	72
41 . Odniesienie się do kwestii braku monitoringu wód podziemnych.....	80
42 . Odniesienie się do kwestii likwidacji zakładu górniczego.....	81
43 . Odniesienie się do kwestii połączenia kopalni „Paruszowiec” z Elektrownią „Rybnik”.....	83
44 . Odniesienie się do kwestii zagospodarowania odpadów wydobywczych.....	83
45 . Odniesienie się do kwestii uzgodnienia z Nadleśnictwem Rybnik.....	84
46 . Odniesienie się do kwestii sposobu eksploatacji złoża.....	84
47 . Odniesienie się do kwestii połączenia centrum miasta z wyjazdem w kierunku A1.....	85
48 . Odniesienie się do kwestii utrudnień komunikacyjnych na liniach kolejowych.....	87
49 . Odniesienie się do kwestii rekompensat degradacji terenów dla właścicieli.....	88
50 . Odniesienie się do kwestii nierealistycznego planu przetwarzania wód kopalnianych. .	89
51 . Odniesienie się do kwestii odkształceń.....	91
52 . Odniesienie się do kwestii wariantu najkorzystniejszego dla środowiska.....	92
53 . Odniesienie się do kwestii przebudowy rzek.....	92
54 . Odniesienie się do kwestii zniszczenia zabytkowego wiaduktu.....	94
55 . Odniesienie się do kwestii zaburzenia biegu rzeki Rudy.....	95
56 . Odniesienie się do kwestii Bazyliki Św. Antoniego.....	95
57 . Odniesienie się do kwestii granicy terenu górniczego.....	97
58 . Odniesienie się do kwestii oszacowania skutków hydrologicznych.....	98
59 . Odniesienie się do kwestii substancji stosowanych w procesie odsalania.....	100
60 . Odniesienie się do kwestii zagospodarowania kondensatu.....	100
61 . Odniesienie się do kwestii zgodności z Konstytucją RP.....	101
62 . Odniesienie się do kwestii podmiotu eksploatującego kopalnię.....	101
63 . Odniesienie się do kwestii dokumentów strategicznych w tym Strategii dla Rybnika 2023+ (Załącznik nr 2a pkt. Ad.51 str.6; Załącznik nr 2b pkt. 51 str.5).....	102
64 . Odniesienie się do kwestii zagrożenia złoża soli.....	102

65 . Odniesienie się do kwestii nieprawdziwych informacji w streszczeniu.....	102
65.1 Odniesienie się do kwestii nieprawdziwych informacji dotyczących nieprawidłowości w określeniu przeznaczenia terenów w MPZP.....	103
65.2 Odniesienie się do kwestii nieprawdziwych informacji dot. położenia inwestycji w obszarze PK.....	103
65.3 Kompensacja emisji pyłów.....	104
66 . Odniesienie do kwestii przedstawienia tekstu jednolitego oraz braku kompletnego streszczenia w języku niespecjalistycznym.....	104

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

ZAŁĄCZNIK NR 1	AKTUALNE TŁO ZANIECZYSZCZEŃ
ZAŁĄCZNIK NR 2	WYDRUKI DANYCH WEJŚCIOWYCH ORAZ WYDRUKI OBLICZEŃ ROZPRZESTRZENIANIA SIĘ ZANIECZYSZCZEŃ
ZAŁĄCZNIK NR 3	GRAFICZNE PRZEDSTAWIENIE WYNIKÓW ROZPRZESTRZENIANIA SIĘ ZANIECZYSZCZEŃ
ZAŁĄCZNIK NR 4	GRAFICZNY SCHEMAT POSTĘPOWANIA KOMPENSACYJNEGO – SCHEMAT ORAZ OPIS SCHEMATU

Odpowiadając na pismo Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 10.01.2020 r. (WOOS.4235.9.2016.JB.44) w sprawie uzupełnienia informacji zawartych w raporcie o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia polegającego na udostępnianiu i wydobywaniu węgla kamiennego ze złoża „Paruszowiec”, poniżej składamy stosowne wyjaśnienia do kolejnych uwag wniesionych w ramach udziału społeczeństwa w postępowaniu o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach ww. przedsięwzięcia. Poniżej składamy również wyjaśnienia do opracowań sporządzonych przed złożeniem przez Inwestora uzupełnienia nr 7 w RDOŚ, a zatem nie uwzględniających treści w nim zawartych: pn. „Analiza raportu o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia polegającego na udostępnianiu i wydobywaniu węgla kamiennego ze złoża „Paruszowiec” pod kątem zgodności z przepisami o ocenach oddziaływania na środowisko.” autorstwa mgr. inż. [REDAKTOWANE] z lipca 2019 r. oraz opracowania pn. „Opinia naukowa dot. Raportu o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia polegającego na udostępnianiu i wydobywaniu węgla kamiennego ze złoża „Paruszowiec”, dr. [REDAKTOWANE] [REDAKTOWANE] z maja 2019 r.

1. Odniesienie do kwestii naruszenia zasady prewencji poprzez zaniechanie analizy wariantowej

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 1. pkt II; załącznika nr 7; pkt. III str 3 i 6-9 oraz dokumentu: *Analiza raportu...z lipca 2019* Pkt. 5 str. 6.; pkt III.2 str. 7.

Inwestor dokonał analizy wariantowej realizacji przedsięwzięcia, która nie została zanegowana przez organ prowadzący postępowanie i organ uzgadniający.

Wariant proponowany to wariant najkorzystniejszy dla środowiska biorąc pod uwagę: teorię prognozowania - przyjęto najmniej uciążliwy wariant dla mieszkańców w kwestii deformacji powierzchni, planuje się zastosować jedną z najefektywniejszych metod oczyszczania ścieków, najbardziej efektywne urządzenia ochrony powietrza i szereg działań minimalizujących szczegółowo opisanych w raporcie ooś.

Ponadto:

Zgodnie z tezą wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 19 marca 2019 r. sygn. II OSK 1092/17 *racjonalny wariant powinien być alternatywą dla wariantu*

proponowanego przez wnioskodawcę. Wariant realizacji przedsięwzięcia może być uznany za racjonalny z praktycznego punktu widzenia, jeżeli bilans zysków i strat wynikłych z działań opartych na wnioskach uzyskanych tym sposobem z przesłanek prawdziwych nie będzie przy zastosowaniu tego sposobu wnioskowania na długą metę ujemny. Wariant racjonalny to tyle, co zgodny z zasadą ekonomiczności. Racjonalny wariant alternatywny powinien opierać się na racjonalnych przesłankach realizacji przedsięwzięcia. Wymagana jest tu racjonalność metodyczna, instrumentalna oraz racjonalność społeczna i związana z ochroną środowiska obejmująca również cele i zasady prawne ochrony środowiska. Racjonalności nie może ograniczyć jedynie do instrumentów realizacji przedsięwzięcia, ponieważ w ramach oceny oddziaływania na środowisko należy zbadać nie tylko jak będzie realizowane przedsięwzięcie, ale przede wszystkim jak dobrać skutecznie metody i środki jego wykonania, a przede wszystkim po co i w jakim celu je stosować z punktu wymagań przepisów u.u.i.ś. w przypadku wyboru racjonalnego wariantu alternatywnego.

Zgodnie z wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego siedziba w Kielcach z dnia 27 kwietnia 2018 r. sygn. II SA/Ke 212/18 w przypadku, w którym uwarunkowania konkretnej inwestycji wykazują, iż wariant jej realizacji wskazany przez inwestora, a nadto będący wariantem racjonalnym (tj. najkorzystniejszym dla środowiska) jest zarazem optymalnym i jedynym sposobem realizacji inwestycji, to brak jest podstaw, aby poszukiwać, niejako "na siłę" wariantu alternatywnego. Przepis art. 66 ust. 1 pkt 5a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2017r. poz. 1405 ze zm.) przewiduje, aby wariant alternatywny był "racjonalny". Oznacza to, że musi on być umotywowany w realiach sprawy. W przypadku braku możliwości jego określenia, z uwagi na specyfikę zamierzonej inwestycji, nie istnieją dostateczne podstawy do uznania, iż sporządzony w sprawie raport jest obarczony wadą, pozbawiającą go przydatności dla postępowania.

W przypadku inwestycji polegającej na eksploatacji złoża Paruszowiec możliwości wariantowania przedsięwzięcia są utrudnione, gdyż nie jest możliwe przeniesienie złoża w inne miejsce, stąd przyjęty wariant z eksploatacją zapewniający ochronę i zmniejszenie negatywnych wpływów z zastosowaniem podsadzki hydraulicznej jako system kierowania stropem.

Zgodnie z ww. wyrokiem WSA autor sprzeciwu cytując art. 66 ust. 1 pkt 5 ustawy podniósł, że składający raport powinien przedstawić trzy warianty. Na gruncie orzecznictwa ukształtowało się, że wariantów może być jednak dwa - wariant proponowany przez wnioskodawcę oraz wariant najkorzystniejszy dla środowiska mogą

być ze sobą tożsame (wyrok NSA z dnia 27.08.2014 r., II OSK 464/13). W powyższej sprawie zostały przedstawione trzy warianty: wariant wnioskowany, który pokrywa się z wariantem najkorzystniejszym dla środowiska oraz racjonalny wariant alternatywny.

1. Wariant najkorzystniejszy dla środowiska: eksploatacja sposobem odkrywkowym prowadzona jednym poziomem, dwoma piętrami. Wnioskodawca dokona ogrodzenia nieruchomości i pozostawi 20 cm przestrzeni dla zwierząt. Dokona nasadzenia szpalerów wzdłuż działki (...)/3. Eksploatację ograniczy do godzin od 7 do 16. W przypadku suszy i wiatrów zastosowanie będą miały plandeki oraz zraszanie. Zostanie dokonana rekultywacja wyrobiska w kierunku rolnym poprzez zagospodarowanie go jako zbiornik wodny, przez co teren będzie nawiązywał do terenu w jego otoczeniu.
2. Wariant wnioskodawcy - tożsamy z wariantem najkorzystniejszym dla środowiska.
3. Wariant alternatywny racjonalny - obejmuje eksploatację jednym poziomem, jednym piętrzem. Pozostałe założenia: jak w punkcie 1.

Skarżący podkreślił, że wariantowanie zgodnie z nomenklaturą unijną oznacza poszukiwanie rozwiązań alternatywnych przedsięwzięcia. Oznacza to inne sposoby, przy pomocy których inwestor może osiągnąć cele przedsięwzięcia. Celem przedsięwzięcia w niniejszej sprawie jest wydobycie kopaliny pospolitej piachu - celem pokrycia zapotrzebowania na ten materiał zarówno w drogownictwie jak i w budownictwie. Z uwagi na rodzaj złoża, powstaje ograniczony zakres możliwych wariantów. Wariantowanie w tej sprawie obejmuje sposób eksploatacji oraz środki, jakie można podjąć celem ochrony środowiska. Wnioskodawca przedstawił możliwości eksploatacyjne, jakie można podjąć na terenie nieruchomości, tj. eksploatację jednym poziomem, dwoma piętrami albo jednym poziomem, jednym piętrzem eksploatacyjnym. Różnica między tymi wariantami polega na ingerencji w glebę. Wariant jeden poziom - dwa piętra bardziej ingeruje w glebę - wydobywanie odbywa się na niższych partiach ziemi. Przedstawiając to obrazowo: wydobywanie rozpoczyna się na jednym piętrze na terenie całego przedsięwzięcia, a następnie jest ponawiane o kolejne piętro. W wariantcie jeden poziom - jedno piętro - wydobywanie odbywa się na jednym piętrze i nie posuwa się na niższe partie ziemi jak w przypadku dwóch pięter. Wariantowanie - zgodnie z wytycznymi Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska oraz w oparciu o standardy UE przejawia się rozwiązaniami łagodzącymi tam, gdzie dokonuje się określonych zmian projektu lub metod budowy (np. drogi), a więc w odniesieniu do wydobywania piachu również metod jego wydobywania lub działania w naprawieniu wpływu wywieranego na środowisko.

W sprawie dokonano wariantowania: przedstawiono wariant najkorzystniejszy dla środowiska, a więc wydobywanie metodą jeden poziom – jedno piętro oraz drugi wariant, czyli wydobywanie metodą jeden poziom - dwa piętra. W obu wariantach wnioskodawca

zapropował metody mające za cel wpływ na środowisko - tj. rekultywację gleby i utworzenie zbiornika wodnego z hodowlą ryb, co wpisuje się w krajobraz okolicznych nieruchomości. Wariantowanie w innym zakresie, takim jak np. przeniesienie złoża jest niemożliwe z przyczyn technicznych - po prostu złoża nie da się przenieść. Uznawanie, że zmiana metody eksploatacji - która zarazem przekłada się na zmniejszenie ingerencji w glebę i tym samym wcześniejsze zakończenie przedsięwzięcia - nie jest alternatywną metodą jest niesłuszne.

Skarżący zaznaczył, że zasięgał porady specjalistów - z dziedziny geologii, górnictwa oraz ochrony środowiska. Wszystkie przedstawione przez niego propozycje zrealizowania przedsięwzięcia zostały zaaprobowane przez profesjonalistów, którzy nie potrafili podać innych wariantów (poza dwoma już wskazanymi) z tej przyczyny, że po prostu ich nie ma, tzn. kolejną możliwością jest niepodjęcie przedsięwzięcia. Specyfika złoża powoduje, że wariantowanie dotyczy zakresu eksploatacji oraz zakresu działań mających za cel naprawę wpływu działania inwestycji na środowisku. Inwestor podał wszystkie możliwe warianty, w tym najkorzystniejszy dla środowiska. Z uwagi na to, że nie istnieją inne możliwości - nie może to stanowić o negatywnym rozstrzygnięciu dla sprawy, szczególnie z uwagi na to, że w raporcie wskazano wariant najkorzystniejszy dla środowiska. Wszystkie rozwiązania eksploatacyjne są zgodne ze sztuką górnictwa, uwzględniają geologiczne i hydrogeologiczne warunki występowania złoża.

W ocenie składu orzekającego w ww. sprawie, bezzasadne było stanowisko organu odwoławczego jakoby inwestor nie przedstawił żadnego wariantu alternatywnego i że w związku z tym raport nie spełnia wymogów art. 66 ust. 1 pkt 5 ustawy, a co za tym idzie zachodzi konieczność jego uzupełnienia w toku postępowania przed organem I instancji. O ile początkowo, w pierwszym raporcie M.T. faktycznie opisał tylko jeden wariant, polegający na wydobywaniu piasku jednym poziomem, dwoma piętrami eksploatacyjnymi, to następnie uzupełnił on raport poprzez wskazanie drugiego wariantu polegającego na eksploatacji jednym poziomem i jednym piętrzem. Sąd podziela stanowisko zaprezentowane między innymi w uzasadnieniu wyroku NSA z 14 czerwca 2017 r. sygn. II OSK 1729/16 (dostępnego w internetowej bazie orzecznictwa sądów administracyjnych), w myśl którego, skoro uwarunkowania konkretnej inwestycji wykazują, iż wariant jej realizacji wskazany przez inwestora, a nadto będący wariantem racjonalnym (tj. najkorzystniejszym dla środowiska) jest zarazem optymalnym i jedynym sposobem realizacji inwestycji, to brak jest podstaw aby poszukiwać, niejako "na siłę" wariantu alternatywnego. Przepis art. 66 ust. 1 pkt 5a ustawy przewiduje, aby wariant alternatywny był "racjonalny". Oznacza to, że musi on być umotywowany w realiach sprawy. W przypadku braku możliwości jego określenia,

z uwagi na specyfikę zamierzonej inwestycji, nie istnieją dostateczne podstawy do uznania, iż sporządzony w sprawie raport jest obciążony wadą, pozbawiającą go przydatności dla postępowania.

W niniejszej sprawie decyzja dotyczy przedsięwzięcia polegającego na wydobywaniu metodą odkrywkową piasku. Kopalina ma być pozyskiwana koparką. Zgodzić się należy z autorem sprzeciwu, że przy tego typu przedsięwzięciu możliwość przedstawienia zróżnicowanych pod względem wpływu na środowisko, przyjętych rozwiązań technologicznych wariantów jest ograniczona. Zdaniem Sądu, wskazanie przez inwestora drugiego wariantu, polegającego na wydobywaniu piasku jednym poziomem i jednym piętnem spełnia wymóg wskazania wariantu alternatywnego. Co więcej, to właśnie ten wariant został przyjęty przez organ I instancji, jako korzystniejszy dla środowiska. Ponadto zauważyć należy, że w toku postępowania przed organem I instancji M.T. wskazywał także na kolejny wariant, tym razem różniący się trasą, po której będą się poruszały samochody transportujące piasek (str.13 decyzji organu I instancji). W tej sytuacji, zdaniem Sądu, stanowisko organu, jakoby raport był w tej części niekompletny jest nieuzasadnione.

Zgodnie z wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 14 czerwca 2017 r. sygn. II OSK 1729/16 przepis art. 66 ust. 1 pkt 5a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1235 ze zm.) wymaga, aby wariant alternatywny realizacji przedsięwzięcia, opisany w raporcie oddziaływania na środowisko był racjonalny. Oznacza to zatem, że musi on być umotywowany w realiach sprawy. W przypadku braku możliwości jego określenia, z uwagi na specyfikę zamierzonej inwestycji, nie istnieją dostateczne podstawy do uznania, iż sporządzony w sprawie raport jest obciążony wadą, pozbawiającą go przydatności dla postępowania.

Zgodnie z powyższym wyrokiem NSA nieusprawiedliwiony jest także zarzut naruszenia prawa materialnego, tj. art. art. 66 ust. 1 pkt 5 oraz pkt 6 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2016 r., pz. 353). W tym zakresie skarga kasacyjna akcentowała, iż nie było poprawne przyjęcie, że możliwe są odstępstwa od ustawowego wymogu rozważenia i opisu w raporcie oddziaływania na środowisko wariantu alternatywnego przedsięwzięcia. Nadto, argumentowała, że wadliwe było przyjęcie, że w przypadku realizacji przez inwestora robót

budowlanych polegających na budowie obiektów wielkopowierzchniowych nie ma obiektywnej możliwości przedstawiania racjonalnego wariantu alternatywnego realizacji przedsięwzięcia, a samo przedstawienie w raporcie wyłącznie wariantu proponowanego przez inwestora stanowi o spełnieniu wymogu z art. art. 66 ust. 1 pkt 5 lit. a i pkt 6 ustawy o środowiskowych uwarunkowaniach (...). Zajmując stanowisko wobec tego zarzutu należy wskazać, że zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku (...) raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko powinien zawierać: opis analizowanych wariantów, w tym (a) wariantu proponowanego przez wnioskodawcę oraz racjonalnego wariantu alternatywnego (b) wariantu najkorzystniejszego dla środowiska, wraz z uzasadnieniem ich wyboru. Nadto, stosownie do pkt 6) cytowanego przepisu, raport winien zawierać także określenie przewidywanego oddziaływania na środowisko analizowanych wariantów. Na gruncie wskazanej wyżej regulacji, nie ulega zatem wątpliwości fakt, że prawidłowo sporządzony raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko winien zawierać wszystkie powyższe rodzaje wariantów realizacji przedsięwzięcia. W realiach sprawy zauważyć jednak należy, iż przyjęta przez sąd I instancji ocena kwestii wariantowości realizacji spornej inwestycji, nie stanowi uchybienia mogącego wpłynąć na kierunek rozstrzygnięcia tej sprawy. Podkreślić bowiem trzeba, iż informacje zawarte w sporządzonym w tej sprawie raporcie są w pełni wystarczające do oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Raport wykluczał bowiem możliwość realizacji inwestycji w innych wariantach niż ten, który określony został przez inwestora jako "proponowany". Takie stanowisko znalazło przy tym pełną aprobatę wyspecjalizowanych organów współdziałających. Uznać więc należało, że skoro uwarunkowania konkretnej inwestycji wykazują, iż wariant jej realizacji wskazany przez inwestora, a nadto będący wariantem racjonalnym (tj. najkorzystniejszym dla środowiska) jest zarazem optymalnym i jedynym sposobem realizacji inwestycji, to brak było podstaw aby poszukiwać, niejako "na siłę" wariantu alternatywnego. Podkreślić przy tym należy, iż cytowany przepis art. 66 ust. 1 pkt 5a ustawy, przewiduje aby wariant alternatywny był "racjonalny". Oznacza to zatem, że musi on być umotywowany w realiach sprawy. W przypadku braku możliwości jego określenia, z uwagi na specyfikę zamierzonej inwestycji, nie istnieją dostateczne podstawy do uznania, iż sporządzony w sprawie raport jest obarczony wadą, pozbawiającą go przydatności dla postępowania.

2. Odniesienie do kwestii braku wyznaczenia terminu rozprawy otwartej dla społeczeństwa

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 1. pkt III str. 9 oraz załącznik nr 7 pkt V str. 10 – 11.

W gestii organu prowadzącego postępowanie – brak jednak ustawowego obowiązku obligatoryjnej rozprawy administracyjnej. Warto nadmienić, że Inwestor przeprowadzał konsultacje społeczne, wykaz spotkań (harmonogram – miejsce / data) z mieszkańcami został już przedstawiony w toku prowadzonego postępowania.

Jak zauważono w wezwaniu do uzupełnienia - Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 10.01.2020 r. (WOOŚ.4235.9.2016.JB.44) powtórzył procedurę z udziałem społeczeństwa zapewniając opinii społecznej dostęp do całości materiału dowodowego.

Ponadto, stanowisko wyraża Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 19 stycznia 2012 r. sygn. II OSK 615/11 zgodnie z którym w przedmiocie środowiskowych uwarunkowań zgody na realizację przedsięwzięcia nie ma obowiązku przeprowadzania rozprawy administracyjnej, którą jedynie fakultatywnie można przeprowadzić w oparciu o art. 36 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.). Wyłącznie uznanie przez organ, że przeprowadzenie rozprawy umożliwi koncentrację w jednym czasie i miejscu wszystkich uczestników postępowania w danej sprawie, którzy mogą bezpośrednio dopełnić czynności procesowych, pozwala na skorzystanie z tego prawa. Od uznania zatem organu administracji w konkretnych okolicznościach sprawy zależało przeprowadzenie takiej rozprawy, a skoro nie wykazano takiej inicjatywy przy jednoczesnym braku obligatoryjności, to nie można mówić o naruszeniu prawa materialnego poprzez jego niezastosowanie. Nie można zgodzić się z twierdzeniem skarżących podtrzymywanym w toku całego postępowania, iż protesty składane przez mieszkańców (około 300 protestów) na etapie procedury zmierzającej do uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego winny być uwzględniane na etapie środowiskowych uwarunkowań. Plan miejscowy, jako przepis prawa miejscowego, co do zasady przesądził już o dopuszczalności zlokalizowania na terenie zamieszkiwanym przez skarżących elektrowni wiatrowych. Twierdzenie, że protesty te są w dalszym ciągu aktualne, jest twierdzeniem nieuprawnionym, gdyż dotyczą już innej sytuacji, gdy przesądzono definitywnie, że takie elektrownie wiatrowe mogą być realizowane na tym

terenie. Tym samym realizacja postanowień planu obowiązującego na danym terenie w ramach innego postępowania nie uzasadnia przyjęcia tezy, że jest to równoznaczne z kwestionowaniem przedmiotowych rozstrzygnięć. Nie można również uznać, że poprzez naruszenie art. 36 omawianej ustawy naruszono również art. 37 tej ustawy. Takie jest stanowisko skargi kasacyjnej, choć nie zostało to w sposób prawidłowy uzasadnione. Brak niezbędnych wywodów w tym zakresie nie pozwala uznać tego zarzutu za usprawiedliwiony.

Również zarzutu naruszenia przepisów art. 29 i 79 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. polegający na zbyt wąskim rozumieniu udziału społeczeństwa w ochronie środowiska i ograniczenie się do wąskiej wykładni gramatycznej przepisów zapominając, że ta ustawa ma na celu rzeczywiste zapewnienie takiego udziału, nie można uznać za usprawiedliwiony. Twierdzenia skargi kasacyjnej, że udział ten miał charakter iluzoryczny są nieuprawnione. Niewątpliwie w postępowaniu dotyczącym środowiskowych uwarunkowań należy zapewnić możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu. Umożliwia to właśnie przepis art. 29 wskazanej ustawy statuujący ogólną zasadę, że każdy ma prawo składania uwag i wniosków w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa. Jak wynika z akt sprawy i co trafnie przyznał Sąd I instancji, zgodnie z art. 79 ust. 1 ustawy organ zapewnił możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu w ramach, którego przeprowadzono ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko podając do publicznej wiadomości informacje o postępowaniu i rozpoznając zgłoszone wnioski i uwagi. Działania organów wobec skarżących (oraz innych osób), którym umożliwiono udział w tym postępowaniu, co wykazano przecież w motywach zaskarżonego wyroku, nie pozwalają na przyjęcie zarzutu naruszenia art. 29 i 79 ust. 1 omawianej ustawy.

3. Odniesienie do stwierdzenia pozostałe uwagi zostały błędnie uznane przez Inwestora jako niemerytoryczne

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 1. pkt IV.

3.1 W którym miejscu na świecie i w jaki sposób, z jakimi efektami zrealizowano technologicznie te warunki, do których odwołuje się opracowanie Inwestora?

Odniesiono się już wielokrotnie w tej kwestii - chociażby w uzupełnieniu nr 7, przywołując analogie do m. in.: KWK ROW (Oddział KWK „Marcel”, KWK „Jankowice” i KWK „Chwałowice”).

Systemem ścianowym wydobywcie w Polsce prowadzi 20 podziemnych zakładów górniczych na 30 ruchach.

Likwidacja pustek przy wykorzystaniu podsadzki nie jest stosowana w Polsce od 3 lat. W przeszłości były okresy, że eksploatację z podsadzką hydrauliczną prowadzono w około 53% wszystkich wyrobisk. Ściany prowadziły w ten sposób np. kopalnie „Szombierki”, „Centrum”, „Bobrek-Centrum”, gdzie na podstawie pomiarów po zakończonej eksploatacji uzyskiwano wartości współczynnika eksploatacyjnego „a” od 0,12 do 0,25¹. W drugiej dekadzie XXI wieku wydobywanie z podsadzką hydrauliczną odbywało się jeszcze min. w KWK „Mysłowice-Wesoła”, KWK „Murcki Staszic”, KWK „Wujek”, KWK „Wieczorek”. Na tej ostatniej, prowadząc ostatnią ścianę podsadzkową udało się osiągnąć współczynnik eksploatacyjny „a” na poziomie 0,20.

Od około 2003 roku górnictwo chińskie zaczęło bliżej przyglądać się podsadzkowym metodom likwidowania pustek poeksploatacyjnych i z roku na rok co raz efektywniej je wykorzystywać. Po podsadzaniu ściany prowadzone były obserwacje osiadania powierzchni, a czasem również stropów bezpośrednich przy wykorzystaniu specjalnych sensorów pozostawianych w podsadzonych zrobach. Wyniki, które osiągnęto w różnych zakładach górniczych:

- Taiping coal mine, współczynnik eksploatacyjny „a” 0,15-0,25
- Zhucun coal mine, współczynnik eksploatacyjny „a” 0,09-0,15
- Xiaotun coal mine, współczynnik eksploatacyjny „a” 0,15-0,20²
- Gonggeyingzi Coal Mine, współczynnik eksploatacyjny „a” 0,13³
- oraz inne, według publikacji w latach od 2003 do 2013 roku górnictwo chińskie przeprowadziło 52 projekty ścian podsadzkowych o różnych parametrach i w różnych warunkach geologiczno-górnicych eksploatacji⁴.

Instalacje oczyszczające wodę oparte na systemie membranowym. Niżej przywołano kilka przykładowych instalacji z działających w sektorze górnicych, które oczyszczają wody podziemne. Na całym świecie w różnych gałęziach przemysłu pracuje ich około 20 500:

¹ Klabis L., Kowalski A. *Eksploatacja Górnicza w filarze ochronnym dla śródmieścia Bytomia, historia a terażniejszość*, Przegląd Górniczy, Nr 5, Wydawnictwo SITG, Katowice 2015

² Jialin Xu i in., *Innovative backfilling longwall panel layout for better subsidence control effect—separating adjacent subcritical panels with pillars*, dostępny w Internecie https://www.researchgate.net/publication/267099085_Innovative_backfilling_longwall_panel_layout_for_better_subsidence_control_effect-separating_adjacent_subcritical_panels_with_pillars [dostęp: styczeń 2020]

³ Jixiong Zhang i in., *Properties and Application of Backfill Materials in Coal Mines in China*, dostępny w Internecie <https://www.mdpi.com/2075-163X/9/1/53/pdf>, [dostęp: styczeń 2020]

⁴ Xuan D, Xu J, Zhu W. *Backfill mining practice in China coal mines*. Journal of Mines, Metals and Fuels, 2013, 61(7–8): 225–234.

- The Bendigo Goldfield, Australia, oczyszczona woda zagospodarowywana przez lokalną miejscowość do podlewania roślin w parkach, upraw, uzupełniania wody w basenach i innych obiektach sportowych;
- Angas Zinc Mine, Australia, oczyszczona woda zagospodarowywana na potrzeby własne;
- Ulan Coal Mine Complex, Australia, oczyszczona woda zagospodarowywana na potrzeby własne i zrzucana do rzeki;
- Radomiro Tomic Sulfuros, Chile, oczyszczona woda zagospodarowywana na potrzeby kopalni;
- The Snapper Mineral Sands, Australia, oczyszczona woda zagospodarowywana na potrzeby kopalni;
- Kopalnia KWK „Bolesław Śmiały”, Polska, pilotażowy projekt „Zero Brine”, który ma docelowo zafunkcjonować w kopalniach Polskiej Grupy Górniczej.

3.2 Na jakiej podstawie Inwestor formułuje na s. 333 propagandowy slogan: „Eksploatacja złoża Paruszowiec przyczyni się do wzrostu bezpieczeństwa energetycznego kraju oraz pozwoli zmniejszyć poziom zależności od zewnętrznych dostawców”?

Inwestor formułuje wniosek na podstawie własnego doświadczenia, a także poniższych danych źródłowych:

– Polityki Energetycznej Polski w perspektywie do 2030r. - Polityka energetyczna państwa zakłada wykorzystanie węgla jako głównego paliwa dla elektroenergetyki w celu zagwarantowania odpowiedniego stopnia bezpieczeństwa energetycznego kraju.

Szczegółowymi celami w tym obszarze są:

- *Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez zaspokojenie krajowego zapotrzebowania na węgiel, zagwarantowanie stabilnych dostaw do odbiorców i wymaganych parametrów jakościowych,*
- *Wykorzystanie węgla przy zastosowaniu sprawnych i niskoemisyjnych technologii, w tym zgazowania węgla oraz przerobu na paliwa ciekłe lub gazowe,*
- *Wykorzystanie nowoczesnych technologii w sektorze górnictwa węgla dla zwiększenia konkurencyjności, bezpieczeństwa pracy, ochrony środowiska oraz stworzenia podstaw pod rozwój technologiczny i naukowy,*
- *Maksymalne zagospodarowanie metanu uwalnianego przy eksploatacji węgla w kopalniach.*

Dla realizacji powyższych celów zostaną podjęte działania obejmujące:

- *Wprowadzenie regulacji prawnych uwzględniających cele proponowane w polityce energetycznej, a w szczególności instrumentów motywujących do prowadzenia prac przygotowawczych oraz utrzymywania odpowiednich mocy wydobywczych;*
- *Rozwój zmodernizowanych technologii przygotowania węgla do energetycznego wykorzystania;*
- *Zniesienie barier prawnych w zakresie udostępniania nowych złóż węgla kamiennego i brunatnego;*
- *Identyfikacja krajowych zasobów strategicznych węgla kamiennego i brunatnego oraz ich ochrona przez ujęcie w planach zagospodarowania przestrzennego;*
- *Zabezpieczenie dostępu do zasobów węgla poprzez realizację przedsięwzięć w zakresie udostępniania i przemysłowego zagospodarowania nowych, udokumentowanych złóż strategicznych jako inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym;*
- *Intensyfikacja badań geologicznych w celu powiększenia bazy zasobowej węgla z wykorzystaniem nowoczesnych technik poszukiwawczych i rozpoznawczych;*
- *Dokończenie trwających zmian organizacyjnych i strukturalnych. W uzasadnionych ekonomicznie przypadkach dopuszczenie możliwości tworzenia grup kapitałowych na bazie spółek węglowych i spółek energetycznych, z zachowaniem zasad dialogu społecznego;*
- *Wsparcie dla gospodarczego wykorzystania metanu, uwalnianego przy eksploatacji węgla w kopalniach węgla kamiennego;*
- *Wprowadzenie rozwiązań technologicznych umożliwiających wykorzystanie metanu z powietrza wentylacyjnego odprowadzanego z kopalń węgla kamiennego;*
- *Pozyskiwanie funduszy na rozwój górnictwa poprzez prywatyzację spółek węglowych, po uzgodnieniu ze stroną społeczną (...);*
- *Wspieranie prac badawczych i rozwojowych nad technologiami wykorzystania węgla do produkcji paliw płynnych i gazowych, zmniejszenia negatywnego wpływu na środowisko procesów pozyskiwania energii z węgla oraz w zakresie węglowych ogniw paliwowych”.*

3.3 Na podstawie jakich danych źródłowych oraz jakich opracowań i analiz Inwestor przedstawia prognozy dotyczące rynku pracy? Na podstawie jakich danych formułowane są wnioski o wpływie projektu na rynek pracy? Jaka jest skala tego wpływu?

Przykładowo, zgodnie z projektem Polityki Energetycznej Polski w perspektywie do 2040r. wystarczy przytoczyć następujący jego fragment (strona 8 i następne):

„Węgiel kamienny stanowi podstawę krajowego bilansu energetycznego (zużycie ok. 74 mln t), ponieważ posiadamy duże zasoby tego surowca, a wykorzystujące go elektrownie pozwalają na utrzymanie stałych i stabilnych dostaw energii do odbiorców. Górnictwo i energetyka węglowa ma również istotne znaczenie społeczno-gospodarcze – zapewnia liczne miejsca pracy, wpływy do budżetu państwa (także pośrednio przez podmioty świadczące usługi dla górnictwa i energetyki), a ponadto często stanowi główne źródło dochodów w danym regionie.

W raporcie oos odniesiono się do planowanego zatrudnienia w ZG.

Wg danych z Rocznika Statystycznego z 2018r. przeciętne zatrudnienie w górnictwie (w tym wydobycie węgla kamiennego i węgla brunatnego) w Polsce wyniosło 133,1 tys.

Skalę przedsięwzięcia można zatem łatwo porównać.

3.4 W jaki sposób Inwestor ocenia wpływ zagrożeń środowiskowych, jakie spowoduje kopalnia, na najbardziej wrażliwe grupy społeczne w Rybniku? Proszę o podanie wskaźników, sposobu ich określania, metodyki prognozowania, danych źródłowych.

W raporcie oos dokonano oceny uciążliwości na zdrowie ludzi w odniesieniu do:

- zanieczyszczenia powietrza - wykorzystując model określony w Załączniku nr 3 Referencyjne metodyki modelowania poziomów substancji w powietrzu do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2010 Nr16 poz. 87), a także poziomy dopuszczalne.

Tabela 1: Normy dla prognozowanych zanieczyszczeń powietrza wg Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 8 października 2019 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. 2019, poz 1931)

Zanieczyszczenie powietrza	Normy stężeń ze względu na ochronę zdrowia
Pył zawieszony PM10	<p>Poziom dopuszczalny stężenia <u>średniorocznego</u>: 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$</p> <p>Poziom dopuszczalny stężenia <u>średniego 24-godzinnego</u>: 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (przekroczenie tego poziomu dozwolone 35 razy w ciągu roku)</p> <p>Poziom informowania o ryzyku przekroczenia poziomu alarmowego stężenia <u>średniego 24-godzinnego</u>: 100 $\mu\text{g}/\text{m}^3$</p> <p>Poziom alarmowy stężenia <u>średniego 24-godzinnego</u>: 150 $\mu\text{g}/\text{m}^3$</p>
Pył zawieszony PM2.5	<p>Poziom dopuszczalny stężenia <u>średniorocznego</u>: w roku 2020: 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$</p>
Dwutlenek azotu NO ₂	<p>Poziom dopuszczalny stężenia <u>średniorocznego</u>: 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$</p> <p>Poziom dopuszczalny stężenia <u>średniego 1-godzinnego</u>: 200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (przekroczenie tego poziomu dozwolone 18 razy w ciągu roku)</p> <p>Poziom alarmowy stężenia <u>średniego 1-godzinnego</u>: 400 $\mu\text{g}/\text{m}^3$</p>
Dwutlenek siarki SO ₂	<p>Poziom dopuszczalny stężenia <u>średniego 24-godzinnego</u>: 125 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (przekroczenie tego poziomu dozwolone 3 razy w ciągu roku)</p> <p>Poziom dopuszczalny stężenia <u>średniego 1-godzinnego</u>: 350 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (przekroczenie tego poziomu dozwolone 24 razy w ciągu roku)</p> <p>Poziom alarmowy stężenia <u>średniego 1-godzinnego</u>: 500 $\mu\text{g}/\text{m}^3$</p>

- emisji hałasu do środowiska zewnętrznego - obliczenia akustyczne wykonane zostały za pomocą licencjonowanego programu IMMI – wersja 2014. Metodyka obliczeń i zastosowane w programie algorytmy opisane są w Instrukcji ITB-338/2008 oraz normie ISO 9613-2,
- prognozowania deformacji - dla projektowanej eksploatacji górniczej zastosowano wzory teorii Knothego-Budryka. W tej teorii do prognozy przyjmowane są trzy podstawowe parametry: współczynnik eksploatacyjny a , parametr górotworu $t\beta$, oraz parametr proporcjonalności przemieszczeń poziomych do nachyleń B . Ponadto, do prognoz deformacji spowodowanych eksploatacją pokładów nachylonych przyjmuje się tzw. współczynnik odchylenia wpływów od pionu (nazywany także współczynnikiem dewiacji). W doborze parametrów uwzględniono doświadczenia z sąsiednich kopalń / terenów górniczych „Chwałowice” i „Szczygłowice”,

– sprawdzenie, czy po wypełnieniu się wodą niecki osiadań i powstaniu zalewiska ciągłość przepływu ciekłu z Kamienia zostanie zachowana - za pomocą programu do modelowania przepływu w korytach rzecznych HEC-RAS.

3.5 Jakie są przewidywane skutki zdrowotne dla mieszkańców regionu? W jaki sposób został oszacowane? Przez kogo? W jaki sposób negatywne skutki zdrowotne funkcjonowania kopalni zostaną sfinansowane?

W raporcie określono oddziaływanie na zdrowie ludzi (bezpośrednio i pośrednio) – np. poprzez analizę rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym, analizę akustyczną, na środowiska gruntowo-wodnego, na wody powierzchniowe i podziemnie, oddziaływanie na klimat, na podstawie stosownych modeli obliczeniowych, obowiązujących norm prawnych oraz dostępnych danych literaturowych/źródłowych.

Z punktu widzenia przeprowadzania oceny oddziaływania na zdrowie najistotniejsze są modyfikowalne czynniki środowiskowe, takie jak np. jakość powietrza, hałas, tereny zielone, czyli takie, których jakość czy poziom oddziaływania zależy w dużej mierze od działalności człowieka. Innymi słowy - są to wszystkie te zmiany w środowisku przyrodniczym, które wynikają z działalności człowieka, i w przypadku których zmiana tych działań na bardziej przyjazne środowisku może przynieść konkretne korzyści zdrowotne.

Te wpływy zostały jednoznacznie ocenione w raporcie. Ponadto, w postępowaniu środowiskowym uczestniczy również Państwowa Inspekcja Sanitarna - organ kompetentny do weryfikacji oceny skutków zdrowotnych inwestycji.

4. Odniesienie się do kwestii sprzeczności planowanego przedsięwzięcia z fundamentalnymi dla nowoczesnego systemu prawa ochrony środowiska zasadami zrównoważonego rozwoju i prewencji

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 pkt. II str. 5 -6.

Prowadzone postępowanie w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia uwzględnia w szczególności zasadę prewencji – zgodnie z ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz zasadę zrównoważonego rozwoju – zgodnie z Prawem ochrony środowiska.

5 .Odniesienie się do kwestii braku dokumentacji hydrologicznej

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 pkt. IV str 3 i 9-10.

Zgodnie z ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko brak jest konieczności dołączania do raportu o oddziaływaniu na środowisko dokumentacji hydrogeologicznej.

Inwestor nie zgadza się z interpretacją przepisów prawa sugerowaną przez Autora „Opinii naukowej dot. Raportu o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia polegającego na udostępnianiu i wydobywaniu węgla kamiennego ze złoża „Paruszowiec” dr. [REDAKTOWANE] z maja 2019r. Przytaczany przez Autora Opinii na str. 5-6 fragment ustawy prawo geologiczne i górnicze **nie definiuje czasookresu** kiedy dokumentacja hydrogeologiczna powinna być sporządzona, tylko jednoznacznie wskazuje **cel** jej sporządzenia.

Dokumentację hydrogeologiczną sporządza się w celu:

- 1) ustalenia zasobów oraz właściwości wód podziemnych;
- 2) określenia warunków hydrogeologicznych związanych z zamierzonym:
 - a) wykonywaniem odwodnień w celu wydobywania kopalin,

Zwracamy uwagę na sformułowanie „**sporządza się w celu**”. Żaden przepis ustawy prawo geologiczne i górnicze nie definiuje momentu w procedurze administracyjnej pozyskania decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych czy koncesji na wydobywanie, w którym przyszły (bądź już funkcjonujący) przedsiębiorca górniczy powinien sporządzić dokumentację hydrogeologiczną i uzyskać decyzję zatwierdzającą. Z praktyki wynika, że w procesie uzyskania decyzji o oddziaływaniu inwestycji na środowisko, bardzo często przedsiębiorcy wykorzystują wewnętrzne opracowania nazywane np. „Załoženiami do sporządzenia dokumentacji hydrogeologicznej”, które zawierają wszystkie potrzebne dane, wyniki przeprowadzonych pomiarów i badań, opracowania graficzne, tabelaryczne, kartograficzne etc. wykorzystywane do opracowania obligatoryjnych elementów raportu OOOŚ. Co więcej, taką samą zasadę postępowania obserwuje się w przypadku projektów zagospodarowania złóż. Przedsiębiorca górniczy nie ma obowiązku tworzenia PZZ przed przystąpieniem do wykonania Raportu. Jest on potrzebny, jako kompletny i zaopiniowany przez OUG dokument, dopiero przed złożeniem wniosku o udzielenie koncesji, co definiuje art. 26 ustawy prawo geologiczne i górnicze (na co również wskazuje Autor w swojej Opinii).

Natomiast zgodnie z art. 407 ust. 4 ustawy prawo wodne, dokumentacja hydrogeologiczna jest wymagana do uzyskania pozwolenia wodnoprawnego, o które przedsiębiorca wystąpi w późniejszej fazie realizacji inwestycji:

Art. 407. ust. 4. Do wniosku o wydanie pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód podziemnych oraz na odwodnienie zakładu górniczego lub obiektu budowlanego dołącza się dokumentację hydrogeologiczną, jeżeli jest wymagana.

To właśnie wyżej przytoczony przepis **jednoznacznie** wskazuje, kiedy prawo obliuguje przedsiębiorcę do posiadania zatwierdzonej dokumentacji hydrogeologicznej – w momencie wnioskowania o pozwolenie wodnoprawne.

W trakcie przygotowywania raportu OOS dla złoża „Paruszowiec” zostały opracowane warunki hydrologiczne oraz hydrogeologiczne dla nadkładu i złoża, przez inwestora przy współpracy z Głównym Instytutem Górnictwa, które stanowiły materiał do dalszej analizy na potrzeby tworzonego raportu.

6 .Odniesienie się do kwestii nie przedstawienia kompletnej analizy oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na powietrze, z uwzględnieniem tła zanieczyszczeń; w szczególności pominięto kwestię przekraczania średniodobowego poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM 10

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 pkt. VI str. 11-12.

Ponowna analiza rozprzestrzeniania zanieczyszczeń powietrza z uwzględnieniem aktualnego dopuszczalnego stężenia dla PM 2,5 (obowiązującego od 1 stycznia 2020 r.) została przedstawiona poniżej:

Stan zanieczyszczenia powietrza:

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2010 r. Nr 16, poz. 87), tło substancji, dla których określone są dopuszczalne poziomy substancji zanieczyszczających w powietrzu, stanowi aktualny stan zanieczyszczenia powietrza, określony przez właściwy inspektorat ochrony środowiska jako stężenie uśrednione dla roku.

Dla pozostałych substancji tło uwzględnia się w wysokości 10 % wartości odniesienia określonej dla roku. Tło opadu substancji pyłowej określa się w wysokości 10 % wartości odniesienia opadu substancji pyłowej.

Tła nie uwzględnia się przy obliczeniach poziomów substancji w powietrzu dla zakładów, z których substancje wprowadzane są do powietrza wyłącznie emitarami o wysokości nie mniejszej niż 100 metrów.

Zestawienie aktualnego tła zanieczyszczeń przedstawia tabela 2 i załącznik nr 1.

Tabela 2: Aktualny stan jakości powietrza dla Rybnika

Miejscowość	Średnie stężenie w 2018r. [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]					
	PM2,5	PM10	Pb	Benzen	NO ₂	SO ₂
Rybnik	35	51	0,01	2,7	22	11

W tabeli 3 przedstawiono dopuszczalne wartości stężeń określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031) oraz wartości odniesienia uśrednione dla roku kalendarzowego określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2010 r. Nr 16, poz. 87).

Tabela 3: Dopuszczalna wartość stężenia średniorocznego zanieczyszczenia

Zanieczyszczenie	Dopuszczalna wartość stężenia średniorocznego [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] ¹⁾	Wartość odniesienia uśrednione dla roku kalendarzowego [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] ²⁾
Pył zawieszony PM10	40	40
Pył zawieszony PM2,5	20	-
Dwutlenek azotu	40	40
Dwutlenek siarki	20	20
Benzen	5	5
Ołów	0,5	0,5

¹⁾ zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031)

²⁾ zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. Nr 16, poz. 87)

Porównując wartości stężeń średniorocznych zanieczyszczeń w Rybniku z wartościami dopuszczalnymi i wartościami odniesienia uśrednionymi dla roku kalendarzowego określonymi w ww. rozporządzeniach należy stwierdzić, że:

- pył zawieszony PM10 przekracza wartości dopuszczalną i odniesienia o ok. 27,5%,
- pył zawieszony PM2,5 przekracza wartości dopuszczalną o 40%,
- stężenie dwutlenku azotu stanowi 55% wartości dopuszczalnej i wartości odniesienia,
- stężenie dwutlenku siarki stanowi 55% wartości dopuszczalnej i wartości odniesienia,
- stężenie benzenu stanowi 54% wartości dopuszczalnej i odniesienia,

- stężenie ołowiu stanowi 2% wartości dopuszczalnej i odniesienia.

Analiza rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń powietrza

Obliczenia stanu zanieczyszczenia powietrza przeprowadzono zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji (Dz. U. z 2010 r. Nr 16, poz. 87). W obliczeniach posłużono się licencjonowanym programem komputerowym OPERAT FB, który opiera się na obowiązującej metodzie określonej w ww. rozporządzeniu.

Zgodnie z metodyką referencyjną obliczenia rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń wykonuje się w oparciu o model Pasquille'a.

Jeżeli w odległości od źródła, mniejszej niż $30 \cdot x_{mm}$ (7902 m) od pojedynczego emitora znajdują się obszary ochrony uzdrowiskowej, to w obliczeniach poziomów substancji w powietrzu na tych obszarach należy uwzględnić ustalone dla nich dopuszczalne poziomy substancji w powietrzu oraz wartości odniesienia substancji w powietrzu. W otoczeniu rozpatrywanego przedsiębiorstwa nie występują wyżej wymienione obszary, dlatego obliczeń nie wykonano.

Zakres skrócony

Zakres wymaganych obliczeń ustala się poprzez wyznaczenie dla każdej substancji sumy stężeń maksymalnych z maksymalnych (S_{mm}). Aby można było wykonać obliczenia w zakresie skróconym, muszą zostać spełnione następujące warunki:

- warunek nr 1: dla zespołu emitatorów: $\Sigma S_{mm} \leq 0,1 \cdot D_1$

Jest to warunek dla zespołu emitatorów, gdzie ΣS_{mm} – suma stężeń najwyższych z maksymalnych zanieczyszczeń w powietrzu powinna być mniejsza lub równa $0,1 \cdot D_1$ – wartości odniesienia substancji w powietrzu lub dopuszczalny poziom substancji w powietrzu, uśrednione dla jednej godziny.

Tabela 4: Stężenia najwyższe z maksymalnych – zakres skrócony

Zanieczyszczenie	ΣS_{mm} [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	$0,1 \cdot D_1$ [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]
Pył zawieszony PM10	72,5	28
Dwutlenek siarki	103,7	35
Dwutlenek azotu	1017	20
Tlenek węgla	1263	3000
Węglowodory aromatyczne	24,26	100
Węglowodory alifatyczne	135,1	300
Benzo(a)piren	0,00613	0,0012
Pył zawieszony PM2,5	54,8	-

- warunek nr 2 – kryterium opadu pyłu:

Sprawdzenie kryterium opadu pyłu polega na sprawdzeniu, dla pojedynczego emitora lub zespołu emitorów, czy spełnione są następujące warunki:

- warunek 2.1: spełnione jest wyrażenie dane wzorem:

$$\sum_f \sum_e \bar{E}_{fe} \leq \frac{0,0667}{n} \sum_e h_e^{3,15} \quad [\text{mg/s}]$$

gdzie:

E_{fe} – średnia emisja danej frakcji pyłu z danego emitora [mg/s],

h_e – geometryczna wysokość danego emitora emitującego pył, liczona od poziomu terenu [m],

n – liczba emitorów w zespole.

Tabela 5: Kryterium opadu pyłu

$\sum_f \sum_e \bar{E}_{fe}$ [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	$\frac{0,0667}{n} \sum_e h_e^{3,15}$ [mg/s]	Liczba emitorów	Dotrzymanie warunku
691,7	8620	4	tak

- warunek 2.2:** łączna roczna emisja pyłu nie przekracza 10000 Mg – warunek spełniony (21,813 Mg),
- warunek 2.3:** emisja kadmu nie przekracza 0,005% ww. emisji pyłu oraz emisji pyłu stanowiącej lewą stronę wyrażenia danego powyższym wzorem – nie dotyczy.
- warunek 2.4:** emisja ołowiu nie przekracza 0,05% jw. – nie dotyczy.

Maksymalna wielkość opadu substancji pyłowej poza terenem zakładu wynosi 17,316 g/m²·rok i nie przekracza poziomu dyspozycyjnego 180 g/m²·rok.

Z przeprowadzonych dla zakresu skróconego obliczeń wynika, że emisja tlenu węgla, węglowodorów alifatycznych i aromatycznych nie będzie powodować w otoczeniu zakładu stężeń powyżej 10% poziomów dopuszczalnych lub 10% poziomów odniesienia. Dla pozostałych substancji jak: dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, pył zawieszony PM10 i benzo(a)piren konieczne jest dokonanie obliczeń w pełnym zakresie, w sieci obliczeniowej rozkładu maksymalnych stężeń substancji w powietrzu uśrednionych dla 1 godziny, z uwzględnieniem statystyki warunków meteorologicznych.

Zakres pełny

Obliczenia zakresu pełnego zostały przeprowadzone dla dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, pyłu zawieszonego PM10 i benzo(a)pirenu, ponieważ dla tych substancji nie zostały spełnione warunki zakresu skróconego.

Obliczenia w zakresie pełnym uwzględniają przestrzenny rozkład pola stężeń w siatce receptorów oraz statystykę występowania parametrów meteorologicznych: kierunku i prędkości występowania wiatrów w poszczególnych stanach równowagi atmosfery.

W siatce punktów recepcyjnych dokonuje się następujących rodzajów obliczeń:

- rozkładów stężeń odniesionych do okresu 1 godziny,
- rozkładów stężeń odniesionych do okresu roku,
- częstość przekraczania wartości odniesienia lub dopuszczalnego poziomu substancji w powietrzu,
- opadu substancji pyłowej.

Wynikiem obliczeń są rozkłady przestrzenno-czasowe liczonych wielkości, które przedstawiane są w postaci tabelarycznej, bądź map przestrzennych rozkładów tych wielkości. W analizowanym przypadku wykonano obliczenia w siatce receptorów o wymiarach: 2500 x 3500 m, ze skokiem 125 m, w obu kierunkach. Obliczeń dokonano na poziomie terenu, zgodnie z metodyką referencyjną.

Jeśli nie są spełnione warunki dla zakresu skróconego to na całym obszarze, na którym dokonuje się obliczeń, należy obliczyć rozkład maksymalnych stężeń substancji w powietrzu uśrednionych dla jednej godziny, aby sprawdzić czy w każdym punkcie powierzchni terenu został spełniony poniższy warunek 1 – czy najwyższe ze stężeń maksymalnych substancji jest mniejsze od wartości odniesienia uśrednionej dla jednej godziny.

Warunek nr 1: $S_{mm} \leq D_1$

Tabela 6: Stężenia maksymalne – zakres pełny

Zanieczyszczenie	S_{mm} [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	D_1 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]
Dwutlenek azotu	138,3	200
Dwutlenek siarki	52,1	350
Pył zawieszony PM10	13,4	200
Benzo(a)piren	0,01	0,012

Wszystkie zanieczyszczenia spełniły warunek nr 1, więc sprawdzono dla nich warunek nr 2.

Warunek nr 2: $S_{mm} \leq 0,1 \times D_1$

Tabela 7: Stężenia maksymalne

Zanieczyszczenie	S_{mm} [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	$0,1 \cdot D_1$ [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]
Dwutlenek azotu	138,3	20
Dwutlenek siarki	52,1	35
Pył zawieszony PM10	13,4	20
Benzo(a)piren	0,01	0,0012

Pył zawieszony PM10 spełnił warunek nr 2, więc dla niego obliczenia zakończono. Dla dwutlenku azotu, benzo(a)pirenu i dwutlenku siarki, które nie spełniły warunku nr 2, sprawdzono warunek na częstość przekraczania. Wartość odniesienia substancji w powietrzu uśredniona dla jednej godziny jest dotrzymana, jeżeli wartość ta nie jest przekraczana więcej niż przez 0,274% czasu w roku kalendarzowym dla dwutlenku siarki oraz 0,2% dla pozostałych zanieczyszczeń.

Tabela 8: Częstość przekraczania

Zanieczyszczenie	Częstość przekraczania [%]	Wartość dopuszczalna [%]
Dwutlenek azotu	0,00*	0,2
Dwutlenek siarki	0,00*	0,274
Benzo(a)piren	0,00*	0,2

* ze względu na dokładność obliczeń program wskazał wartość 0

Warunek został spełniony, sprawdzono zatem warunek nr 3, sprawdzający czy stężenia substancji w powietrzu uśrednione dla roku są mniejsze lub równe różnicy wartości odniesienia uśrednionej dla roku i tła zanieczyszczeń.

Warunek nr 3: $S_a \leq D_a - R$

Tabela 9: Stężenia średnioroczne

Zanieczyszczenie	S_a [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	$D_a - R$ [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]
Dwutlenek azotu	3,359	18
Dwutlenek siarki	2,022	9
Pył zawieszony PM2,5	0,407	0
Benzo(a)piren	0,0002	0,0009

Warunek został spełniony przez dwutlenek azotu, benzo(a)piren i dwutlenek siarki, natomiast nie został spełniony przez pył zawieszony PM_{2,5} ze względu na przekroczone tło zanieczyszczeń.

Dalsze obliczenia nie są wymagane, jeżeli w pobliżu emitorów nie znajdują się budynki wyższe niż parterowe. Natomiast jeżeli w odległości od pojedynczego emitora lub któregoś z emitorów w zespole, mniejszej niż 10-cio krotność jego wysokości, znajdują się wyższe niż parterowe budynki mieszkalne lub biurowe, a także budynki żłobków, przedszkoli, szkół, szpitali lub sanatoriów, to należy sprawdzić, czy budynki te nie są narażone na przekroczenia wartości odniesienia substancji w powietrzu lub dopuszczalnych poziomów substancji w powietrzu. W tym celu oblicza się maksymalne stężenia substancji w powietrzu dla odpowiednich wysokości:

1. gdy geometryczna wysokość najniższego emitora w zespole jest nie mniejsza niż wysokość ostatniej kondygnacji budynku **Z**, obliczenia stężeń dokonuje się dla wysokości **Z**.
2. gdy geometryczna wysokość najniższego emitora w zespole jest mniejsza niż wysokość ostatniej kondygnacji budynku **Z**, obliczenia stężeń wykonuje się dla wysokości zmieniających się co jeden metr, począwszy od geometrycznej wysokości najniższego emitora do wysokości:

Z, jeżeli $H_{\max} \geq Z$,

W odległości mniejszej niż 10h od pojedynczego emitora lub któregoś z emitorów w zespole, znajdują się wyższe niż parterowe budynki mieszkalne lub biurowe. W siatce dodatkowej uwzględniono następujące budynki mieszkalne:

- przy ul. Majątkowej 20, 21, 22, 28, 43 i 44,
- przy ul. Klonowej 7C, 9D, 28, 30/32, 34,
- budynek na działce o nr ewid. 1941/65.

Wszystkie wartości stężeń obliczone ze względu na budynki znajdujące się w pobliżu emitorów nie mogą przekraczać wartości D_1 (wartości odniesienia substancji w powietrzu lub dopuszczalnego poziomu substancji w powietrzu uśrednionej dla 1 godziny).

Warunek dla najbliższej zabudowy: $S_m \leq D_1$

Tabela 10: Stężenia maksymalne na wysokości budynków

Zanieczyszczenie	$S_{mm}[\mu\text{g}/\text{m}^3]$	$D_1 [\mu\text{g}/\text{m}^3]$
Dwutlenek azotu	107,2	280
Dwutlenek siarki	49,1	350
Benzo(a)piren	0,01	0,012
Pył zawieszony PM ₁₀	13,4	200

Warunek został spełniony, obliczenia zakończono. Wykonane obliczenia stężeń maksymalnych dla najbliższej zabudowy mieszkaniowej wskazują, że zakład nie będzie powodował naruszenia wartości odniesienia/dopuszczalnych substancji w tych miejscach.

Dopuszczalne stężenia substancji wskazane w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu zostały określone na odpowiednio niskim poziomie, przy którym, nawet w przypadku ciągłego i długotrwałego oddziaływania nie powinny wystąpić negatywne skutki dla ludzi i środowiska.

Dla porównania można przedstawić, że dopuszczalne stężenia substancji (NDS) na stanowiskach pracy w zakładach przemysłowych wynoszą:

- dwutlenek azotu – 0,7 mg/m³, tj. 700 µg/m³,
- dwutlenek siarki – 1,3 mg/m³, tj. 1300 µg/m³,
- benzo(a)piren – 0,002 mg/m³, tj. 2 µg/m³.

Wydruki danych wejściowych oraz wydruki obliczeń rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń dołączono w załączniku nr 2. Graficzne przedstawienie wyników obliczeń rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń przedstawiono w załączniku nr 3.

Przeprowadzona na podstawie przyjętych założeń analiza oddziaływania na stan powietrza atmosferycznego wykazała, że dla zanieczyszczeń tj. dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, benzo(a)piren, tlenek węgla, węglowodory aromatyczne i węglowodory alifatyczne spełnione są wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. z 2010 r. Nr 16, poz. 87).

Emisja emitowanych substancji takich jak tlenek węgla, węglowodory alifatyczne i węglowodory aromatyczne nie będzie powodować przekroczenia 10% wartości odniesienia poza terenem inwestycji, zatem emisja ta nie stanowi istotnego wpływu na jakość powietrza.

Obliczenia wykazały przekroczenie wartości dopuszczalnej dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} i PM₁₀ ze względu na brak wartości referencyjnej ($D_a - R_a = 0$). Sytuacja ta spowodowana jest obecnym stanem jakości powietrza w miejscowości Rybnik, gdzie tło zanieczyszczeń dla pyłu zawieszonego PM₁₀ wynosi 40 µg/m³, a dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} 35 µg/m³. Dopuszczalna wartość wynosi 40 i 20 µg/m³ dla odpowiednio pyłu PM₁₀ i PM_{2,5}, zatem wartości dyspozycyjne w tym przypadku wynoszą 0 µg/m³. Zgodnie z art. 225 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 1396, ze zm.) Inwestor na etapie ubiegania się o wydanie pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza przeprowadzi postępowanie kompensacyjne.

7. Odniesienie się do kwestii braku oceny oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na klimat

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 pkt. VII str. 12-13 oraz dokumentu: „Opinia naukowa[...]” z maja 2019 str. 20.

Oddziaływanie Inwestycji na klimat przedstawiono w Uzupełnieniu nr 7. Autor zastrzeżeń sporządził analizę przed złożeniem Uzupełnienia nr 7 – zarzut należy uznać jako nieaktualny. Planowana inwestycja nie stoi w sprzeczności z Porozumieniem Paryskim z 2015 r. Planowana inwestycja nie będzie źródłem znacznej emisji gazów cieplarnianych i nie wpłynie globalnie na klimat, dodatkowo w przypadku konieczności przeprowadzenia postępowania kompensacyjnego Inwestor zobligowany będzie do przeprowadzenia działań mających na celu obniżenie istniejącej emisji zanieczyszczeń (o 30% więcej niż emisja planowana do wprowadzenia).

Dodatkowo, podaje się szacowaną emisję dwutlenku węgla z palnika suszarki:

- emisja godzinowa CO₂ = 1278 kg/h,
- emisja roczna CO₂ = 6379 Mg/rok.

8. Odniesienie się do kwestii braku przedstawienia pełnej charakterystyki przedsięwzięcia i nie dokonania pełnej jego kwalifikacji względem rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 zawierającego opracowanie: „Analiza raportu...” z lipca 2019 w Pkt. 1 str 4.

Zgodnie z twierdzeniami autora uwagi Raport nie przedstawia pełnej charakterystyki przedsięwzięcia i nie dokonuje pełnej jego kwalifikacji względem rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Dotyczy to następujących elementów inwestycji:

1. budowa przepompowni i urządzeń do przerzutu wody,
2. przebudowa gazociągów, wodociągów i kanalizacji,
3. przebudowa dróg i linii kolejowych,
4. melioracje,
5. przełożenie koryt cieków,
6. przetwarzanie odpadów (zbieranie i odzysk pyłów dymnicowych z elektrowni).

Pragniemy zauważyć, iż wymienione wyżej inwestycje stanowią odrębne postępowania budowlane lub środowiskowe i będą przedmiotem niezależnych postępowań administracyjnych.

W świetle ustawy o odpadach nie będzie zachodzić zbieranie pyłów dymnicowych. Przez zbieranie odpadów rozumie się **gromadzenie odpadów przed ich transportem do miejsc przetwarzania, w tym wstępne sortowanie nieprowadzące do zasadniczej zmiany charakteru i składu odpadów i niepowodujące zmiany klasyfikacji odpadów oraz tymczasowe magazynowanie odpadów, o którym mowa w pkt 5 lit. b Ustawy o odpadach.**

9. Odniesienie się do kwestii „działań wyprzedzających” które będą prowadzone na etapie udostępniania złoża

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 zawierającego opracowanie: „*Analiza raportu...*” z lipca 2019 w Pkt. 2 str 5.

Identyfikację „działań wyprzedzających” przedstawiono m.in. w uzupełnieniu nr 7 autor zastrzeżeń sporządził analizę przed uzupełnieniem nr 7 – zarzut nieaktualny.

10. Odniesienie się do kwestii braku przedstawienia inwentaryzacji obiektów budowlanych w aspekcie ich odporności statycznej i dynamicznej oraz innych działań z zakresu profilaktyki górniczej

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 zawierającego opracowanie: „*Analiza raportu...*” z lipca 2019 w Pkt. 3 str 5.

Wszelkie działania, o których wspomina autor analizy są działaniami profilaktycznymi, które istotnie Inwestor chce wykonać przed rozpoczęciem eksploatacji. Natomiast należy zaznaczyć, że prowadzenie tego rodzaju wymaga szeregu działań profilaktycznych, które mają zapobiegać powstawaniem szkód. Pragniemy zauważyć, jak w punkcie 10, iż wymienione wyżej inwestycje stanowią odrębne postępowania budowlane i będą przedmiotem niezależnych postępowań.

11. Odniesienie się do kwestii braku określenia sposobu monitorowania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko przyrodnicze i wody powierzchniowe

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 zawierającego opracowanie: „*Analiza raportu...*” z lipca 2019 w Pkt. 4 str 6.

Proponowany monitoring:

- dla wód powierzchniowych oraz poziomów wodonośnych - raz w roku przepływy cieków w punktach charakterystycznych/istotnych (przy granicy TG w górnym biegu, po połączeniu z kolejnym ciekiem, za ujściem, po połączeniu z rowami melioracyjnymi dla większych obszarów, przy ujściach do i ze zbiorników wodnych, powyżej i poniżej miejsca zrzutu, przy granicy TG w dolnym biegu);
- monitoring terenów zagrożonych podtopieniami, a w przypadku ich wystąpienia pomiary geodezyjne zalewisk oraz terenów podmokłych wraz z analizą fizyko-chemiczną przynajmniej raz w roku;
- analiz fizyko-chemicznych w wybranych punktach charakterystycznych, a w szczególności powyżej i poniżej miejsca zrzutu ścieków przemysłowych do cieku wodnego;
- kwestii poziomów wodonośnych - karty studni, pomiar poziomu wody, z rzędną dna, analizy fizyko-chemicznych, ew. bakteriologiczne.

12. Odniesienie się do kwestii identyfikacji uwarunkowań środowiskowych, które są bezpośrednio powiązana z miejscową polityką zagospodarowania przestrzennego

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 zawierającego opracowanie: „*Analiza raportu...*” z lipca 2019 w Pkt. III.-3 ppkt. 1 str 10.

Identyfikacji uwarunkowań dokonano w raporcie, uzupełnieniach, w tym w uzupełnieniu nr 7 odniesiono się do tej kwestii – autor zastrzeżeń sporządził analizę przed uzupełnieniem nr 7 – zarzut nieaktualny.

Dodatkowo, nadmienia się, iż weryfikacja zgodności z MPZP leży niezależnie również w gestii organu prowadzącego postępowanie - RDOŚ. Organ odmawia wydania decyzji środowiskowej w przypadku niezgodności planowanej inwestycji z MPZP.

13 . Odniesienie się do kwestii braku oddziaływań skumulowanych, których odbiorcą będzie środowisko przyrodnicze i wody powierzchniowe (oddziaływanie związane ze zmianami klimatu, susze, chłonność cieków na dodatkowe zanieczyszczenia itd.)

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 zawierającego opracowanie: „*Analiza raportu...*” z lipca 2019 w Pkt. III.-3 ppkt. 2 str 10-11.

Oddziaływania skumulowane, w tym na wody powierzchniowe jak i na klimat zostały uwzględnione w raporcie ooś, i jego uzupełnieniach. W uzupełnieniu nr 7 szeroko odniesiono się do tej kwestii – autor zastrzeżeń sporządził analizę przed uzupełnieniem nr 7.

14 . Odniesienie się do kwestii nieaktualnych danych o LZWP nr 345 „Rybnik”

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 zawierającego opracowanie: „*Analiza raportu...*” z lipca 2019 w Pkt. III.-3 ppkt. 3 str 12.

Zgodnie z publikacją Państwowej Służby Hydrogeologicznej „Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce” z 2017 r. (Informator PSH, w przypadku zbiornika nr 345 oparty na Dokumentacji hydrogeologicznej określającej warunki hydrogeologiczne w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych lokalnego zbiornika wód podziemnych Rybnik dawnego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 345 – Rybnik, Piotrowska i zespół, 2015), zbiornik nr 345 Rybnik to zbiornik porowy, o randze zbiornika lokalnego, a główne piętro wodonośne to utwory czwartorzędu w dolinach i pradolinach (Q_{DP}).

Powierzchnia zbiornika i obszaru ochronnego LZWP nr 345 zostały przedstawione w tabeli 11. Wybrane informacje na temat LZWP nr 345 zestawiono w tabeli 12.

Tabela 11: Powierzchnia i obszar ochronny zbiornika nr 345

Powierzchnia	Wg Kleczkowskiego (1990a)	Dokumentacja hydrogeologiczna LZWP nr 345 (2015)
Zbiornik [km ²]	72	76,8
Proponowany obszar ochronny [km ²]	270	103,3

Tabela 12: Charakterystyka LZWP nr 345

Lokalizacja zbiornika	Stan aktualny
Województwo	śląskie
Powiat	pszczyński, rybnicki, m. Jastrzębie Zdrój, m.

Lokalizacja zbiornika	Stan aktualny
	Rybnik, m. Żory
RZGW	Gliwice
Numer JCWPd (wg podziału na 172 części)	144, 155, 156
Jednostka hydrogeologiczna wg Paczyńskiego, Sadurskiego (2007)	provincia Odry: RGO – region górnej Odry; provincia Wisły: SZP – region górnej Wisły – subregion zapadliska przedkarpackiego
Jednostka hydrogeologiczna wg Kleczkowskiego (1990a, b), zmieniona	pasmo zbiorników Wyżyn Polskich (GZWP w paśmie wyżyn)
Zlewnia powierzchniowa (II rzędu wg MphP)	lewobrzeżna Odry do Nysy Kłodzkiej, Wisły do Sanu
Prowincja i makroregion fizycznogeograficzne wg Kondrackiego (2002)	Wyżyny Polskie (34): Wyżyna Śląska (341.1); Karpaty i Podkarpacie (51-52): Kotlina Oświęcimska (512.2)
Parametry hydrogeologiczne warstw wodonośnych	Dokumentacja hydrogeologiczna LZWP nr 345 (2015)
Typ zbiornika	porowy
Stratygrafia	czwartorzęd
Klasa jakości wody*	IV, V
Wodoprzewodność [m ² /d]	240-480
Moduł jednostkowy zasobów dyspozycyjnych [m ³ /d × km ²]	345
Szacunkowe zasoby dyspozycyjne [m ³ /d]	26500
Podatność zbiornika na antropopresję	bardzo podatny

*wg rozporządzenia MS z dnia 23 lipca 2008 r.

Lokalny zbiornik wód podziemnych nr 345 Rybnik wyznaczono w obrębie czwartorzędowego piętra wodonośnego, zbudowanego w większości z osadów piaszczysto-żwirowych genezy rzecznej i rzeczno-wodnolodowcowej. W obrębie czwartorzędowego piętra wodonośnego można wyróżnić zasadniczo dwa poziomy wodonośne w obrębie obszarów wysoczyznowych (górną i dolną) oraz jeden poziom na obszarach obniżen dolinnych. Poziom dolny w rejonie wysoczyznowym i poziom dolny tworzą LZWP nr 345 Rybnik.

Poziom dolny, zalega pod gliną zwałową zlodowaceń środkowopolskich i tworzą go wodnolodowcowe osady piaszczysto-żwirowe, reprezentowane przez piaski różnoziarniste z warstewkami żwirów i otoczakami. Poziom ten ma zwykle napięte zwierciadło wody. Natomiast poziom dolny charakteryzuje się zwykle swobodnym (lokalnie napiętym) zwierciadłem wody i jest zbudowany w większości z osadów piaszczysto-żwirowych, zdeponowanych w wyprzeżonej w czasie odpływu wód roztopowych z lodowców dolinie.

Zbiornik Rybnik jest zasilany na drodze bezpośredniej infiltracji opadów atmosferycznych bądź przesączania z nadległych warstw wodonośnych, dopływów bocznych z rejonów wysoczyzn, jak również z ascensyjnego zasilania z poziomów neogeńskich. Przepływ wód podziemnych odbywa się w kierunku rzeki Ruda, która stanowi dla zbiornika główną bazę drenażu. Znaczące zmiany w układzie pola hydrodynamicznego są spowodowane działalnością wydobywczą węgla kamiennego. Aktywny drenaż poziomów wodonośnych przez wyrobiska górnicze kopalń ma znaczący wpływ na wodonośność utworów i jakość występujących w nich wód. Górnicza eksploatacja złóż i prowadzone odwodnienia górotworu spowodowało znaczne przeobrażenie warunków hydrogeologicznych.

Czwartorzędowy zbiornik wód podziemnych, z uwagi na przekształcenia naturalnego reżimu wód podziemnych wywołanych eksploatacją i działalnością górniczą, charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem jakości wody w zależności od lokalnych warunków hydrogeochemicznych i antropopresji wyrażonej licznymi ogniskami zanieczyszczeń.

Chemizm wód podziemnych zbiornika Rybnik jest kształtowany w wyniku naturalnych i wzbudzonych antropogenicznie czynników i procesów hydrogeochemicznych. Efektem naturalnych procesów geogenicznych, wynikających z występowania odpowiednich typów i sekwencji osadów w dolinach rzecznych są przeważnie wyższe stężenia w wodzie związków Fe, Mn i SO₄ oraz podwyższona twardość ogólna. Za podstawową przyczynę wzrostu stężeń tych parametrów w wodzie uznaje się proces utleniania siarczków i substancji organicznych zgromadzonych w osadach aluwialnych. Uwydatnia się tutaj prawdopodobnie wpływ aluwii rzek będących w więzi hydraulicznej z płytkimi wodami podziemnymi oraz znaczny wpływ odcieków z hałd kopalnianych (zakwaszenie środowiska), z których są wypłukiwane związki siarczanowe i chlorkowe, powstające w wyniku procesów utleniania minerałów siarczkowych jak np. piryt i markasyt, których bardzo duże ilości znajdują się w formacji węglonośnej. Zwiększone stężenia w wodzie tych parametrów, a szczególnie jonów SO₄ i Cl obserwuje się niemal na całym obszarze zbiornika w płytkim gruntowym poziomie wodonośnym w obrębie składowisk i hałd górniczych.

W kształtowaniu jakości wody biorą udział również substancje będące wynikiem bezpośredniej presji, związanej z niekorzystnym oddziaływaniem ognisk zanieczyszczeń. Jakość wód podziemnych zbiornika, w zdecydowanej większości należy do klasy IV i V.

Zbiornik LZWP nr 345 Rybnik, ze względu na niewielką izolację i występujące lokalnie okna hydrogeologiczne, należy zasadniczo do struktur bardzo podatnych na zanieczyszczenia. Prawie cały obszar analizowanego zbiornika znajduje się w strefie bardzo podatnej na zanieczyszczenia (czas migracji od 1 do 5 lat i poniżej 1 roku). Tylko niewielkie

obszary na południowym wschodzie charakteryzują się średnią i małą podatnością na zanieczyszczenia (czas migracji zanieczyszczeń mieści się w przedziale 25–50 lat). Powierzchnia proponowanego obszaru ochronnego wynosi 103,3 km².

Zweryfikowany obszar zbiornika nie odpowiada w pełni założonym kryteriom, przede wszystkim jakościowym, woda jest IV i V klasy jakości i nie nadaje się do zaopatrzenia ludności w stanie surowym. Zdegradowany jest także stan ilościowy na większości obszaru. Biorąc pod uwagę aktualne uwarunkowania hydrogeologiczne, zwłaszcza w zakresie niskiej jakości wód, zdecydowano się na obniżenie rangi zbiornika i nadanie mu statusu lokalnego zbiornika wód podziemnych.

15. Odniesienie się do kwestii wpływu inwestycji na utwory czwartorzędowe

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 zawierającego opracowanie: „*Analiza raportu...*” z lipca 2019 w Pkt. III.-3 ppkt. 4 str 12.

Raport odnosi się do faktu, że w zasięgu terenu górniczego występują czwartorzędowe główne użytkowe poziomy wodonośne w punkcie 5.2.1, oraz uzupełnieniach do raportu, gdzie precyzyjnie charakteryzuje same poziomy oraz określa możliwe oddziaływanie przedsięwzięcia.

„*Analiza raportu...*” z lipca 2019 nie uwzględnia uzupełnienia nr 7, gdzie m.in. w punkcie 21 odniesiono się do potencjalnych oddziaływań, jakie inwestycja w fazie realizacji i eksploatacji może wywierać na czwartorzędowe poziomy wodonośne. Poniżej ponownie przytaczamy informacje dotyczące wpływu inwestycji na utworu czwartorzędowe:

Z otworów odwierconych dla PIG-u (w celu aktualizacji Atlasu geologiczno-inżynierskiego) wynika, że w rejonie projektowanej upadowej transportowej zawodnienie utworów czwartorzędowych jest bardzo zmienne. Otwory te znajdują się w odległości około 500 m od śladu upadowej. W otworze I07-RBG-0379 w czwartorzędzie nie stwierdzono warstw wodonośnych. W innych profilach otworów wiertniczych stwierdzono warstwy wodonośne, często o naporowym lustrze wody.

Niewykлучzone jest również występowanie warstw wodonośnych naporowych również w rejonie drażenia upadowej. Upadowa transportowa drażona będzie z powierzchni terenu w utworach czwartorzędu i neogenu. Głębokość połączenia upadowej transportowej z upadową wentylacyjną projektuje się na rzędnej Z=+206,00 m n.p.m. Przepuszczalność będzie to między 30 a 35 m p.p.t. (co wynika z warstwic). Przed sporządzeniem Projektu

technicznego *drażenia upadowej transportowej* należy dokładnie rozpoznać warunki hydrogeologiczne przez odwiercenie otworów badawczych w celu opracowania właściwej technologii drażenia. W trakcie robót przy drażeniu upadowej mogą występować zaburzenia stosunków wodnych w obszarze sąsiadującym, z miejscem drażenia.

W trakcie drażenia wykonana zostanie szczelna obudowa aby oddziaływanie to było krótkotrwałe i w zasadzie ustępujące po wykonaniu hydroizolacji wyrobiska od górotworu. Czasowe oddziaływanie wystąpi również na obszarach o płytkim zaleganiu wód gruntowych, polegające na lokalnej zmianie warunków hydrodynamicznych. W większości przypadków nie będzie miało ono wpływu na jakość wód podziemnych, a wykonanie hydroizolacji wyrobiska powinno spowodować ustąpienie zaburzeń. W celu ograniczenia oddziaływania roboty będą wykonywane w możliwie najkrótszym czasie oraz stosować technologie w jak najmniejszym stopniu ingerujące w struktury wodonośne. Podobnie krótkotrwałe oddziaływanie na wody podziemne, może wiązać się z lokalnym obniżeniem zwierciadła wód podziemnych, wywołanym koniecznością wykonania niezbędnych odwodnień przy drażeniu. W trakcie drażenia upadowej transportowej mogą występować dopływy wody z poziomów czwartorzędowych i neogenu. Wody te mogą stwarzać zagrożenie wodne dla drażenia upadowej transportowej. Ewentualne zagrożenie mogą stanowić zawodnione piaski czwartorzędowe oraz piaski i bardzo słabo zwięzłe piaskowce neogenu. Są to utwory często o charakterze kurzawkowym, co w przypadku drażenia upadowej w bliskim sąsiedztwie tych warstw może być przyczyną wdarcia się kurzawki do wyrobiska górniczego. Celem uniknięcia wdarcia się kurzawki do wyrobiska projektuje się wykonanie wyrobiska metodą TBM, która gwarantuje utrzymanie warstw wodonośnych w górotworze, wywierając odpowiednią wartość ciśnienia bocznego w komorze roboczej. Ocena zagrożenia wodnego na etapie projektowania i podejmowania działalności górniczej, w sytuacji możliwości wystąpienia zagrożenia, powinna być przedmiotem rozważań Zakładowego Zespołu ds. Zagrożeń Wodnych, zwykle poszerzanego o specjalistów z zakresu hydrogeologii i zagrożeń wodnych, a także może być przedmiotem rozważań Rzeczoznawcy WUG w grupie XVII i/lub Komisji przy WUG ds. Zagrożeń w Zakładach Górniczych.

Przed rozpoczęciem drażenia upadowej transportowej należy dokładnie rozpoznać warunki hydrogeologiczne. W ocenie należy uwzględnić niebezpieczeństwo wdarcia się kurzawek w strefach uskokowych ze szczególnym uwzględnieniem przystropowych warstw złoża. W związku z tym w procesie udostępniania i rozpoznania warunków hydrogeologicznych złoża, istnieje konieczność wiercenia otworów wyprzedzających, wykonywanych z wyrobiska.

W fazie eksploatacji wyrobiska wpływ wydrążonej upadowej transportowej na środowisko wodno-gruntowe będzie minimalny.

Wydrążenie upadowej transportowej nie wpłynie negatywnie na trwałą zmianę stosunków wodnych, a w szczególności na wilgotność gleby. Eksploatacja wyrobiska nie spowoduje obniżenia poziomu wód podziemnych. Planowane przedsięwzięcie nie będzie miało negatywnego wpływu na roślinność i siedliska sąsiadujących terenów.

16. Odniesienie się do kwestii przedstawienia informacji dotyczących rodzaju gleb w zasięgu projektowanego zakładu górniczego

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 zawierającego opracowanie: „*Analiza raportu...*” z lipca 2019 w Pkt. III.-3 ppkt. 5 str 12.

W zasięgu projektowanego zakładu górniczego oraz terenu górniczego występują gleby w typie gleb pseudobielicowych A (część wschodnia i południowo-zachodnia obszaru), gleby brunatne wyługowane i gleby kwaśne Bw (część centralna i północna). W części południowo-wschodniej występują czarne ziemie zdegradowane i gleby szare Dz. Spośród kompleksów rolniczej przydatności gleb, na analizowanym obszarze występują kompleksy żytnej bardzo dobry 4 i żytnej dobry 5 w części północno-wschodniej. W części centralnej i północnej występują gleby kompleksu żytnej słabej 6 i bardzo słabej 7. W części północno-zachodniej i zachodniej projektowanego ZG występują gleby kompleksu zbożowo-pastewnej słabej 9. W części południowo-wschodniej występują gleby zaliczone do użytków zielonych średnich 2z.

Zgodnie z mapą ewidencyjną miasta Rybnik, na analizowanym obszarze przeważają słabsze klasy gleb. W części położonej na zachód od ul. Ekonomicznej i ul. Golejowskiej dominują grunty rolne klasy RV. W części wschodniej obszaru również występują gleby klasy V, ale pojawiają się również gleby klasy RIVb. W części południowo-wschodniej występują pastwiska klasy III i łąki klasy IV. W części wschodniej występują najslabsze jakościowo klasy gleb: grunty orne klasy RVI oraz pastwiska klasy V. Gleby analizowanego obszaru pozostają w użytkowaniu w części położonej na wschód od ul. Ekonomicznej i ul. Golejowskiej, na pozostałym obszarze są od długiego czasu zarastają roślinnością ruderalną. W niektórych miejscach wyrosły w ten sposób powierzchnie o charakterze leśnym, które jednak w ewidencji gruntów nie są ujęte jako lasy Ls (część

wschodnia terenu za schroniskiem dla psów, część zachodnia pomiędzy ul. Podmiejską i ul. Ekonomiczną).

17 . Odniesienie się do kwestii inwentaryzacji przyrodniczej

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 zawierającego opracowanie: „*Analiza raportu...*” z lipca 2019 w Pkt. III.-3 ppkt. 6 str 12-13.

„*Analiza raportu...*” z lipca 2019 została sporządzona przed złożeniem przez Inwestora uzupełnienia nr 7, które przekazano do RDOŚ w październiku 2019 r. Podnoszone w ww. opracowaniu uwagi dotyczące inwentaryzacji przyrodniczej zostały szeroko opisane m.in. w uzupełnieniu nr 7.

18 . Odniesienie się do kwestii kompensacji przyrodniczej

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 zawierającego opracowanie: „*Analiza raportu...*” z lipca 2019 w Pkt. III.-3 ppkt. 7 str 13-14.

Kompensacja przyrodnicza jest to „zespół działań obejmujących w szczególności roboty budowlane, roboty ziemne, rekultywację gleby, zalesianie, zadrzewianie lub tworzenie skupień roślinności, prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie, wyrównania szkód dokonanych w środowisku przez realizację przedsięwzięcia i zachowanie walorów krajobrazowych” (art. 3. pkt 8 z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska – Dz. U. z 2019 r. Nr1396, poz. 1403 ze zm.). Ma ona na celu zrównoważenie negatywnych skutków realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia.

Kompensacja przyrodnicza jest szczególnie wskazana jako działanie mające na celu naprawienie wyrządzonych szkód w przypadku, gdy w związku z realizacją konkretnej inwestycji ochrona elementów przyrodniczych nie jest możliwa. Wymagany zakres kompensacji przyrodniczej w przypadku przedsięwzięć, dla których przeprowadzone było postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko określany jest decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach (art. 75 ustawy POŚ):

1. W trakcie prac budowlanych inwestor realizujący przedsięwzięcie jest obowiązany uwzględnić ochronę środowiska na obszarze prowadzenia prac, a w szczególności ochronę gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych.
2. Przy prowadzeniu prac budowlanych dopuszcza się wykorzystywanie i przekształcanie elementów przyrodniczych wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to konieczne w związku z realizacją konkretnej inwestycji.
3. Jeżeli ochrona elementów przyrodniczych nie jest możliwa, należy podejmować działania mające na celu naprawienie wyrządzonych szkód, w szczególności przez kompensację przyrodniczą.
4. Właściwy organ administracji w pozwoleniu na budowę szczegółowo określa zakres obowiązków, o których mowa w ust. 1 i 3.
5. Wymagany zakres kompensacji przyrodniczej w przypadku przedsięwzięć, dla których była przeprowadzona ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, określa decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach oraz inne decyzje, przed wydaniem których została przeprowadzona ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

19 . Odniesienie się do kwestii analizy stanu wód powierzchniowych pod kątem biologicznym oraz hydromorfologicznym

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 zawierającego opracowanie: „*Analiza raportu...*” z lipca 2019 w Pkt. III.-3 ppkt. 8 str 14.

Informacje te zostały przedstawione w raporcie ooś i uzupełnieniach, w tym w uzupełnieniu nr 7.

20 . Odniesienie się do kwestii powiązania z dokumentami strategicznymi i programami w odniesieniu do skali lokalnej, regionalnej, krajowej czy europejskiej

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 zawierającego opracowanie: „*Analiza raportu...*” z lipca 2019 w Pkt. III.-3 ppkt. 9 str 14-15.

Przedstawiono w raporcie o oś i jego uzupełnieniach, w tym uzupełnieniu nr 7.

Dodatkowo, informuje się, iż:

Planowana inwestycja nie stoi w sprzeczności z Wojewódzkim Programem Ochrony Środowiska, Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami, Strategią Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego i Wojewódzkim Planem Zagospodarowania Przestrzennego.

Pogram Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego wprowadzony uchwałą Nr II/21/2/2004 Sejmiku Województwa Śląskiego, z dnia 21 czerwca 2004 r. wraz z jego zmianą, wprowadzoną uchwałą nr III/56/1/2010, z dnia 22 września 2010 r. :

Jak podano w Programie - „Ważnym elementem polityki w odniesieniu do zasobów geologicznych jest również stałe prowadzenie prac poszukiwawczych, w szczególności surowców o strategicznym znaczeniu gospodarczym i istotnych dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego kraju. Ochronę złóż kopalin od strony organizacyjno-prawnej zapewniają przepisy ustaw odnoszące się do:

- zasad poszukiwania, dokumentowania oraz korzystania z kopalin, które regulowane są przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku Prawo geologiczne i górnicze (tj. Dz.U. z 2015 r. poz. 196); w ustawie tej rozstrzygnięto sprawę własności złóż kopalin oraz uregulowano problem ochrony zasobów poprzez wymóg ujmowania ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obowiązek kompleksowego i racjonalnego wykorzystania kopalin,
- ochrony kopalin, zasad eksploatacji i rekultywacji - ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz.U. z 2013 r., poz. 1232),
- ochrony złóż jako zasobu przyrody - ustawa z dnia 27 marca 2003 o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz.U. z 2015 r. poz. 199) poprzez obowiązek ustalenia w planach zagospodarowania przestrzennego szczególnych warunków zagospodarowania oraz ustawa Prawo geologiczne i górnicze poprzez obowiązek ujawniania udokumentowanych złóż kopalin w dokumentach z zakresu planowania przestrzennego,
- zasad gospodarowania strategicznymi zasobami naturalnymi (wymóg przestrzegania zasady zrównoważonego rozwoju, w interesie dobra ogólnego) – Ustawa z dnia 6 lipca 2001 r. o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych.

Wprowadzone w ostatnich latach nowelizacje tych ustaw, doskonałą warunki racjonalnego gospodarowania i ochrony zasobów surowców mineralnych przed degradacją. Najważniejszym instrumentem ochrony zasobów jest system koncesji, udzielanych na podstawie ustawy Prawo geologiczne i górnicze na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż

kopalin oraz ich wydobywanie. System koncesji w dalszym ciągu stanowić będzie podstawę ochrony zasobów kopalin. O możliwości zagospodarowania nowych złóż lub rozszerzenia eksploatacji na złożach eksploatowanych decyduje wiele czynników, do których zaliczyć należy przede wszystkim uwarunkowania: planistyczne (urbanistyczne), środowiskowe, transportowe oraz ekonomiczne. Zgodnie z obowiązującym prawem, granice złóż udokumentowanych powinny być ujawniane w dokumentach planistycznych. Z uwagi na ingerencję w strukturę nieruchomości gruntowej, prowadzenie działalności wydobywczej musi być zgodne z przeznaczeniem nieruchomości w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (a przynajmniej z nim niesprzeczne). W przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, podejmowanie i wykonywanie działalności jest dopuszczalne wówczas, gdy nie naruszy ona sposobu wykorzystania nieruchomości, określonego w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. W przypadku obszarów perspektywicznych i prognostycznych nie istnieją żadne instrumenty prawne ich ochrony. Dla zdecydowanej większości złóż, ich granice są uwzględniane w dokumentach planistycznych, ale już przeznaczenie nieruchomości gruntowej nie zawsze sprzyja ewentualnemu zagospodarowaniu złóż. Rezerwowanie terenów pod eksploatację górnictwem powoduje powstawanie konfliktów, gdyż często tereny takie wnioskowane są do przeznaczenia na cele budowlane. Szczegółowa analiza uwarunkowań planistycznych dla udokumentowanych złóż w poszczególnych gminach jest trudna do realizacji. Nadrzędnym dokumentem w stosunku do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest plan zagospodarowania przestrzennego województwa. Dla województwa śląskiego polityka przestrzenna realizowana jest poprzez Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego wprowadzony uchwałą Nr II/21/2/2004 Sejmiku Województwa Śląskiego, z dnia 21 czerwca 2004 r. wraz z jego zmianą, wprowadzoną uchwałą nr III/56/1/2010, z dnia 22 września 2010 r. Jednym z kierunków polityki przestrzennej województwa, przedstawionym w tym dokumencie jest ochrona kopalin - obejmująca zagadnienia racjonalnego gospodarowania ich zasobami oraz kompleksowego wykorzystania kopalin, ochrony terenów występowania udokumentowanych złóż surowców mineralnych przed trwałym zainwestowaniem uniemożliwiającym ich późniejsze wykorzystanie oraz ograniczenie działalności górnictwa odkrywkowego do złóż mało konfliktowych, położonych poza zasięgiem obszarów chronionych lub o unikalnych walorach przyrodniczo-krajobrazowych.

Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030 - obejmuje zasadę prewencji, która jest uwzględniona w prowadzonym procesie oceny oddziaływania na środowisko, a także zasadę "zanieczyszczający płaci", która wymaga od wprowadzającego

zanieczyszczenia ponoszenia kosztów usunięcia skutków lub zapobiegania zanieczyszczeniom, która również obowiązuje Inwestora.

Dodatkowo, wymienione programy / strategie nie są aktami prawa miejscowego w oparciu, o które stwierdza się zgodność realizacji inwestycji - jak w przypadku MPZP.

21 . Odniesienie się do kwestii braku odniesienia się w raporcie do informacji wynikających ze strategicznych ocen oddziaływania na środowisko

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 zawierającego opracowanie: „*Analiza raportu...*” z lipca 2019 w Pkt. III.-3 ppkt. 10 str. 15.

Odniesiono się do strategicznych dokumentów miasta / województwa / kraju – w raporcie ooś i jego uzupełnieniach, w tym uzupełnieniu nr 7.

Autor zapytania nie precyzuje o jakie strategiczne oceny oddziaływania na środowisko chodzi.

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko jest postępowaniem, które przeprowadza się dla określonych rodzajów dokumentów opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji albo inne podmioty wykonujące funkcje publiczne. Do tych dokumentów należą:

- koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju, studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, plany zagospodarowania przestrzennego oraz strategie rozwoju regionalnego;
- polityki, strategie, plany lub programy w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, wyznaczające ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- pozostałe polityki, strategie, plany i programy, jeżeli ich realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000, jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony;
- dokumenty inne niż wymienione, jeżeli wyznaczają one ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub gdy realizacja ich postanowień może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest też wymagane w przypadku wprowadzania zmian do już przyjętych dokumentów.

To organ opracowujący projekt dokumentu, w zależności od jego rodzaju, dokonuje uzgodnienia z:

- właściwym organem środowiskowym:
 - Generalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska lub
 - Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska;
- właściwym organem inspekcji sanitarnej:
 - Głównym Inspektorem Sanitarnym lub
 - Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym lub
 - Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym;
- właściwym dyrektorem urzędu morskiego w przypadku gdy planowana realizacja danego dokumentu dotyczy obszarów morskich.

22. Odniesienie się do kwestii braku kompleksowej informacji o zastosowanej metodologii w zakresie oceny istotnych oddziaływań

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 zawierającego opracowanie: „*Analiza raportu...*” z lipca 2019 w Pkt. III.-4 ppkt. 1, str. 16.

Metodologia została przedstawiona w raporcie ooś i jego uzupełnieniach, w tym uzupełnieniu nr 7, a także przywołano ją w najważniejszych aspektach w niniejszym uzupełnieniu.

23. Odniesienie się do kwestii niedoskonałości metod prognozowania i modelowania oddziaływania przy sporządzaniu raportu

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 zawierającego opracowanie: „*Analiza raportu...*” z lipca 2019 w Pkt. III.-4 ppkt. 2, str. 16.

Dokonano w raporcie ooś i jego uzupełnieniach, a także w uzupełnieniu nr 7.

24 . Odniesienie się do kwestii wpływu na środowisko działań wyprzedzających związanych z profilaktyką górniczą oraz ewentualnym odwodnieniem obszaru prowadzenia prac przygotowawczych

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 zawierającego opracowanie: „*Analiza raportu...*” z lipca 2019 w Pkt. III.-4 ppkt. 3, str. 16.

Powyższe kwestie były wyjaśniane w raporcie ooś i jego uzupełnieniach, a także w uzupełnieniu nr 7.

Ponadto informujemy, iż odprowadzanie wód z wykopów budowlanych lub z próbnych pompowań otworów hydrogeologicznych wymagać będzie zgłoszenia wodnoprawnego, zgodnie z art. 394 ust. 1. Prawa wodnego, co będzie prowadzone w niezależnym postępowaniu administracyjnym.

25 . Odniesienie się do kwestii nieprzeanalizowania w raporcie skutków związanych z przebudową infrastruktury sieciowej i komunikacyjnej oraz z przełożeniem rzek i budową przepompowni

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 zawierającego opracowanie: „*Analiza raportu...*” z lipca 2019 w Pkt. III.-4 ppkt. 4, str. 16.

Ponownie pragniemy zauważyć, iż inwestycje te stanowią odrębne postępowania budowlane i będą przedmiotem niezależnych postępowań administracyjnych.

26 . Odniesienie się do kwestii nieprzeanalizowania w raporcie oddziaływania na powietrze atmosferyczne z uwzględnieniem sposobu magazynowania i zagospodarowania pyłów dymnicowych

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 zawierającego opracowanie: „*Analiza raportu...*” z lipca 2019 w Pkt. III.-4 ppkt. 5, str. 16.

Idea rozwiązania oparta jest na transporcie popiołu, podziemnym składowaniu pyłów, które systemem ślimakowych przenośników zamkniętych (wewnątrz budynku, między

kondygnacjami) będą transportowane do mieszalników, gdzie następnie będą mieszane z wodą i ponownie wtłoczone do wyrobisk dołowych z siecią rurociągów.

27 . Odniesienie się do kwestii nieprzeanalizowania w raporcie oddziaływania przedsięwzięcia na klimat oraz adaptacji przedsięwzięcia do zmian klimatu

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 zawierającego opracowanie: „*Analiza raportu...*” z lipca 2019 w Pkt. III.-4 ppkt. 6, str. 16-17.

„*Analiza raportu...*” z lipca 2019 została sporządzona przed złożeniem przez Inwestora uzupełnienia nr 7, które przekazano do RDOŚ w październiku 2019 r. Podnoszone w ww. opracowaniu uwagi dotyczące oddziaływania przedsięwzięcia na klimat zostały szeroko opisane m.in. w uzupełnieniu nr 7.

28 . Odniesienie się do kwestii oddziaływania inwestycji na JCWP do których będą odprowadzane zanieczyszczenia

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 zawierającego opracowanie: „*Analiza raportu...*” z lipca 2019 w Pkt. III.-4 ppkt. 7.1, str. 17.

„*Analiza raportu...*” z lipca 2019 została sporządzona przed złożeniem przez Inwestora uzupełnienia nr 7, które przekazano do RDOŚ w październiku 2019 r. Podnoszone w ww. opracowaniu uwagi dotyczące oddziaływania przedsięwzięcia na JCWP opisano w raporcie i jego uzupełnieniach w tym w uzupełnieniu nr 7.

29 . Odniesienie się do kwestii nieprzeanalizowania w raporcie oddziaływania przedsięwzięcia na zlewnie i stan ekologiczny JCWP

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 zawierającego opracowanie: „*Analiza raportu...*” z lipca 2019 w Pkt. III.-4 ppkt. 7.2, str. 17.

„*Analiza raportu...*” z lipca 2019 została sporządzona przed złożeniem przez Inwestora uzupełnienia nr 7, które przekazano do RDOŚ w październiku 2019 r.

Podnoszone w ww. opracowaniu uwagi dotyczące oddziaływania przedsięwzięcia na klimat zostały szeroko opisane m.in. w uzupełnieniu nr 7.

30 . Odniesienie się do kwestii braku wykazania prognoz zmiany wartości zanieczyszczeń w odbiornikach i chłonności odbiornika na przyjęcie nowych zanieczyszczeń

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 zawierającego opracowanie: „*Analiza raportu...*” z lipca 2019 w Pkt. III.-4 ppkt. 7.3, str. 18.

Analizy dokonano w zgromadzonym przez RDOŚ materiale dowodowym.

31 . Odniesienie się do kwestii odprowadzenia wód dołowych w okresie niżówek

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 zawierającego opracowanie: „*Analiza raportu...*” z lipca 2019 w Pkt. III.-4 ppkt. 7.4, str. 18.

W przypadku zrzutu wód dołowych i wystąpienia niżówek, Inwestor nie przewiduje retencjonowania wody. Zrzut oczyszczonych wód dołowych nie spowoduje pogorszenia jakości wód w odbiorniku, ponieważ odprowadzana woda oczyszczona będzie posiadać znacznie niższe stężenia chlorków i siarczanów od najwyższych dopuszczalnych wartości stężeń tych substancji określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1311).

32 . Odniesienie się do kwestii braku alternatywnego sposobu zagospodarowania wód dołowych, pominięcie oddziaływania związanego z przełożeniem cieków

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 zawierającego opracowanie: „*Analiza raportu...*” z lipca 2019 w Pkt. III.-4 ppkt. 7.5, str. 18.

Brak konieczności alternatywnej analizy zagospodarowania wód dołowych.
Przełożenie cieków będzie stanowić odrębne postępowania budowlane i będą one realizowane jako niezależne postępowania administracyjne.

33 . Odniesienie się do kwestii braku przedstawienia skonkretyzowanej oceny oddziaływania na środowisko

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 zawierającego opracowanie: „*Analiza raportu...*” z lipca 2019 w Pkt. III.-4 ppkt. 8, str. 19.

W ocenie Inwestora, a także organu prowadzącego postępowanie organu uzgadniającego materiał dowodowy został oceniony jako kompletny.

34 . Odniesienie się do kwestii czy zgodne z prawem jest naruszenie zakazów wynikających z przepisów o ochronie PK i pomników przyrody

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 zawierającego opracowanie: „*Analiza raportu...*” z lipca 2019 w Pkt. III.-4 ppkt. 9, str. 19.

Analiza zgodności dokonano została w raporcie ooś i jego uzupełnieniach.

35 . Odniesienie się do oceny poprawności oceny ryzyk i wpływu na ludzi i środowisko zagrożeń wymienionych w „Opinii naukowej dot. Raportu o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia polegającego na udostępnianiu i wydobywaniu węgla kamiennego ze złoża „Paruszowiec” - tekst ujednolicony doktora ██████████ z maja 2019 r.

Odnosząc się do zarzutów przedstawionych w opracowaniu stanowiącym załącznik do Załącznika nr 7 z dnia 20 grudnia 2019 pn. „*Analiza raportu o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia polegającego na udostępnianiu i wydobywaniu węgla kamiennego ze złoża „Paruszowiec” pod kątem zgodności z przepisami o ocenach oddziaływania na środowisko.*” autorstwa mgr. inż. ██████████ z lipca 2019 r. oraz w opracowaniu pn. „*Opinia naukowa dot. Raportu o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia*

polegającego na udostępnianiu i wydobywaniu węgla kamiennego ze złoża „Paruszowiec”, Dr. [REDAKTOR] z maja 2019 r. należy zaznaczyć, iż zostały one sporządzone przed złożeniem przez Inwestora uzupełnienia nr 7, które przekazano do RDOŚ w październiku 2019 r. Podnoszone w ww. opracowaniach uwagi, zarzuty i komentarze w znacznej części zostały wyjaśnione i doprecyzowane w uzupełnieniu nr 7.

Jak podaje Dr [REDAKTOR] dla wykonania oceny wpływu projektowanego wydobywania węgla kamiennego z obszaru złoża „Paruszowiec” zasadnicze znaczenie miała szczegółowa analiza Raportu OOŚ oraz analiza dokumentacji i opracowań, z których najistotniejsze to:

1. „Dokumentacja geologiczna złoża soli kamiennej w kat.C2 w rej. Rybnik - Żory - Orzesze” 1969. Narodowe Archiwum Geologiczne;
2. „Badania litostratygrafii nadkładu ze szczególnym uwzględnieniem utworów nad stropem karbonu węglonośnego w rejonie Paruszowiec” Arch. PTPNoZ, 1988;
3. Karty wybranych profili wierceń z obszaru Rybnik - Żory - Orzesze, Narodowe Archiwum Geologiczne.
4. „Dokumentacja geologiczna złoża węgla kamiennego „Żory – Suszec 1” w kat.C i C” 2015 Narodowe Archiwum Geologiczne;

Na wstępie, Inwestora dziwi, że poza ROOŚ (którego wykorzystanie jest oczywiście w pełni zasadne) Autor nie wykorzystał żadnej dokumentacji dotyczącej złoża „Paruszowiec”, a jedynie opracowanie opisujące jego nadkład oraz dokumentacje geologiczne innych złóż. Przytoczone dokumenty (poza ROOŚ), w naszej opinii, nie dają możliwości pełnego poznania złoża, jego budowy, warunków geologiczno-górnicznych, itp. bo go po prostu nie dotyczą. Złoże soli kamiennej „Rybnik-Żory-Orzesze” jest złożem zalegającym w warstwach neogeńskich i jego niewielka część znajduje się w nadkładzie udokumentowanego złoża „Paruszowiec”, stąd zapewne poddano je analizie, natomiast wykorzystanie do sporządzenia opinii, dokumentacji geologicznej złoża węgla kamiennego „Żory-Suszec 1” jest dla Inwestora całkowicie niezrozumiałe – złoże to nie sąsiaduje ze złożem „Paruszowiec”, znajduje się w odległości powyżej 8 km na wschód (a biorąc pod uwagę punkty centralne obu obszarów to ponad 15 km), w zupełnie innej strefie tektoniki GZW.

Następnie, Inwestor nie zgadza się z interpretacją przepisów prawa sugerowaną przez Autora Opinii na stronach 5-6. Przytaczany przez Autora fragment ustawy prawo geologiczne

i górnicze **nie definiuje czasookresu**, kiedy dokumentacja hydrogeologiczna powinna być sporządzona, tylko jednoznacznie wskazuje cel jej sporządzenia.

Dokumentację hydrogeologiczną sporządza się w celu:

- 1) *ustalenia zasobów oraz właściwości wód podziemnych;*
- 2) *określenia warunków hydrogeologicznych związanych z zamierzonym:*
 - a) *wykonywaniem odwodnień w celu wydobywania kopalin.*

Zwracamy uwagę na sformułowanie „**sporządza się w celu**”. Żaden przepis ustawy prawo geologiczne i górnicze nie definiuje momentu w procedurze administracyjnej pozyskania decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych czy koncesji na wydobywanie, w którym przyszły (bądź już funkcjonujący) przedsiębiorca górniczy powinien sporządzić i uzyskać decyzję zatwierdzającą dokumentację hydrogeologiczną. Z praktyki wynika, że w procesie uzyskania decyzji środowiskowej, bardzo często przedsiębiorcy wykorzystują wewnętrzne opracowania nazywane np. „Załoženiami do sporządzenia dokumentacji hydrogeologicznej”, które zawierają wszystkie potrzebne dane, wyniki przeprowadzonych pomiarów i badań, opracowania graficzne, tabelaryczne, kartograficzne etc. wykorzystywane do opracowania obligatoryjnych elementów raportu OOS. Co więcej, taką samą zasadę postępowania obserwuje się w przypadku projektów zagospodarowania złóż. Przedsiębiorca górniczy nie ma obowiązku tworzenia PZZ przed przystąpieniem do wykonania Raportu. Jest on potrzebny, jako kompletny i zaopiniowany przez OUG dokument, dopiero przy złożeniu wniosku o udzielenie koncesji, co definiuje art. 26 ustawy prawo geologiczne i górnicze (na co również wskazuje Autor w swojej Opinii).

Natomiast zgodnie z art. 407 ust. 4 ustawy prawo wodne, dokumentacja hydrogeologiczna jest wymagana do uzyskania pozwolenia wodnoprawnego, o które przedsiębiorca wystąpi w późniejszej fazie realizacji inwestycji:

Art. 407. ust. 4. Do wniosku o wydanie pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód podziemnych oraz na odwodnienie zakładu górniczego lub obiektu budowlanego dołącza się dokumentację hydrogeologiczną, jeżeli jest wymagana.

To właśnie wyżej przytoczony przepis **jednoznacznie** wskazuje, kiedy prawo obliuguje przedsiębiorcę do posiadania zatwierdzonej dokumentacji hydrogeologicznej – w momencie wnioskowania o pozwolenie wodnoprawne.

W trakcie przygotowywania raportu OOS dla złoża „Paruszowiec” zostały opracowane warunki hydrologiczne oraz hydrogeologiczne dla nadkładu i złoża, przez inwestora przy współpracy z Głównym Instytutem Górnictwa, które stanowiły materiał do dalszej analizy na potrzeby tworzonego raportu.

Na stronie 8 Autor Opinii wyraża zaniepokojenie dużym tempem eksploatacji. *Niepokojące jest przyjęte w PZZ i potwierdzone w Raporcie OOŚ (str.333) duże tempo eksploatacji z jednej ściany planowane na poziomie 5000 Mg/d, co odpowiada postępowi ściany ok. 6,5 m/ d, czyli ponad 160 m/miesiąc.*

Powyżej przywołany fragment oznacza, że taki postęp zachodzić będzie dla ściany o przykładowych parametrach geometryczno-górnich: długość ok. 250 m, wysokość furty ok. 2,20 m, przy założeniu ciężaru właściwego węgla na poziomie 1,37 Mg/m³. Ściany harmonogramowane były w taki sposób, aby unikać dużego postępu dobowego. Przygotowanie harmonogramu właśnie w taki sposób umożliwiły przede wszystkim większe wysokości furt eksploatacyjnych. Średnia wysokość furty dla przedstawionego zakresu eksploatacji przekracza 2,7 m. Długości ścian na ogół również przekraczają 250 metrów. Oznacza to, że w większości przypadków, postęp dobowy jest mniejszy niż wskazywany przez Autora Opinii.

Na stronie 9 Autor powołuje się na tabelę 74 Raportu podając wartości procentowe udziału poszczególnych form użytkowania terenu, jako terenu górnich. Jest to błędem. Tabela 74 odnosi się do analizy pokrycia terenu w zasięgu pięćdziesięciokrotności wysokości najwyższego emitora przy projektowanym zakładzie górnich, nie natomiast do projektowanego terenu górnich.

Strony 10-13 zawierają opis elementów teorii prognozowania, prognozowanych wpływów z eksploatacji górnich na obiekty kubaturowe, możliwość powstania potencjalnych zalewisk i podtopień, co jest wykazane w samym ROOS i są to treści generalnie zapożyczone/cytowane z raportu.

W kwestii rekultywacji terenów wspomnianej na stronie 13 odpowiadamy, że rekultywacja terenów pogórnich ma na celu przywrócenie środowiska do pierwotnego stanu, czyli sprzed rozpoczęcia eksploatacji, lub też stworzenie nowej jakości obiektu. Terenom przekształconym w wyniku działalności górnich należy przywrócić ich funkcjonalność i wartości biologiczne, gospodarcze, społeczne i estetyczne. Rekultywacja powinna polegać na wykonaniu niezbędnych robót niwelacyjnych w celu uformowania i/lub wyrównania powierzchni, a następnie dążeniu do wykorzystania terenów do np.:

1. produkcji rolnej,
2. produkcji leśnej,
3. działalności rekreacyjnej.

Bezpośredni wpływ eksploatacji górnich na siedliska związany będzie głównie osiadaniem, w wyniku których następuje podtopienie powierzchni lub powstanie zalewisk.

Powoduje to zmianę pierwotnego stanu środowiska, ponieważ powstają nowe powierzchniowe zbiorniki wodne. Dla odtworzenia pierwotnych własności terenów, miejsca te mogą być rekultywowane poprzez likwidację zalewisk i tworzenie powierzchni użytkowej bądź odpowiednie zagospodarowanie zalewisk w kierunku akwenów pełniących funkcje rekreacyjne lub przeciwpożarowe. W przypadku rekultywacji terenów przekształconych w kierunku wodnym zachodzić będą procesy powstawania nowych siedlisk. Rekultywacja w kierunku wodnym w tym wzrost obniżenia terenu wypełnionych wodą powinien przyczynić się do rozwoju małej retencji, co równocześnie wpłynie na poprawę stosunków wodnych na powierzchni planowanej eksploatacji. Górnictwo węgla kamiennego może więc przyczynić się do poprawy walorów krajobrazowych, a tereny pogórnice mogą stać się unikatowe pod względem przyrodniczym wpływając korzystnie na bioróżnorodność i wartość przyrodniczą terenu, m. in. przez powstanie nowych siedlisk (np. terenów zbiorników oraz obszarów o większym uwilgotnieniu podłoża), które zostają zasiedlone przez gatunki cenne przyrodniczo (rzadkie i chronione) w tym płazy, gady, ptactwo wodno-błotne, ssaki. Idealnym przykładem potwierdzającym powyższe jest Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Żabie Doły” mieszczący się na granicy miast Bytomia, Chorzowa i Piekar Śląskich. „Żabie Doły”. Kwestię tę opisano i wyjaśniano już w z Uzupełnieniu nr 7.

Na stronach 14-16 Autor przytacza opisane zmiany układu hydrologicznego projektowanego terenu górniczego, które Inwestor wskazuje w ROOS. Wymienione są potencjalne zagrożenia, które również znajdują się w treści raportu. Ciekawym jest fakt, że zaproponowane przez Inwestora, konieczne do podjęcia przed rozpoczęciem eksploatacji, wszystkie prace zabezpieczające zarówno teren jaki i zagospodarowanie, zostały przez Autora Opinii pominięte! Autor pominął między innymi fakt, że Inwestor zadeklarował zabezpieczenie terenów w rejonie rzeki Rudy na prawdopodobieństwo wystąpienia „powodzi tysiąclecia” $p=0,1\%$, czyli „lepiej” niż jest to wymagane prawnie (w Polsce zachodzi obowiązek zabezpieczania terenów na wodę „pięćset letnią” $p=0,2\%$). Oznacza to nie mniej nie więcej, że tereny w rejonie rzeki Rudy będą zabezpieczone przed powodzią o wyższej fali kulminacyjnej niż ma to miejsce obecnie.

Następnie opinia zawiera przytoczone z Raportu wpływy na infrastrukturę liniową oraz tak naprawdę jedno zdanie komentarza Autora po przytoczonym fragmencie Raportu (wytłuszczono):

„W Raporcie OOS odnotowano (str.377), iż: *Praktyka zabezpieczeń przed szkodami górnictwymi w sieciach uzbrojenia terenu wskazuje na konieczność wykonania zabezpieczeń*

wszystkich sieci magistralnych, zlokalizowanych w projektowanym terenie górniczym „Paruszowiec”. Jednocześnie wskazuje ona na możliwość bieżącego usuwania ewentualnych skutków planowanej eksploatacji górniczej w sieciach rozdzielczych. Na podstawie obowiązującego prawa zabezpieczenie wodociągów magistralnych Φ 1000 i Φ 800 oraz gazociągów magistralnych Φ 300 i Φ 250 będzie musiało poprzedzać uruchomienie eksploatacji górniczej (podkreślenie autora opinii). **Niestety praktyka wskazuje, iż z egzekucją prawa i wielu zobowiązań przedsiębiorców górniczych bywa bardzo trudno.**” Zdanie to Inwestor pozostawi jednak bez komentarza.

Na stronach 18-19 Autor Opinii odnosi się do prognozy wstrząsów. Opinia została sporządzona przed złożeniem przez Inwestora uzupełnienia nr 7, które przekazano do RDOŚ w październiku 2019 r. Podnoszone w ww. opracowaniu uwagi dotyczące wstrząsów zostały szeroko opisane w uzupełnieniu nr 7.

Na stronie 20 pojawia się stwierdzenie, że nie opisano wpływu na klimat. Ponadto kwestia metanu pojawia się jeszcze na stronie 24. Opinia została sporządzona przed złożeniem przez Inwestora uzupełnienia nr 7, które przekazano do RDOŚ w Katowicach w październiku 2019 r. Podnoszone w ww. opracowaniu uwagi dotyczące wpływu inwestycji na klimat zostały szeroko opisane w uzupełnieniu nr 7.

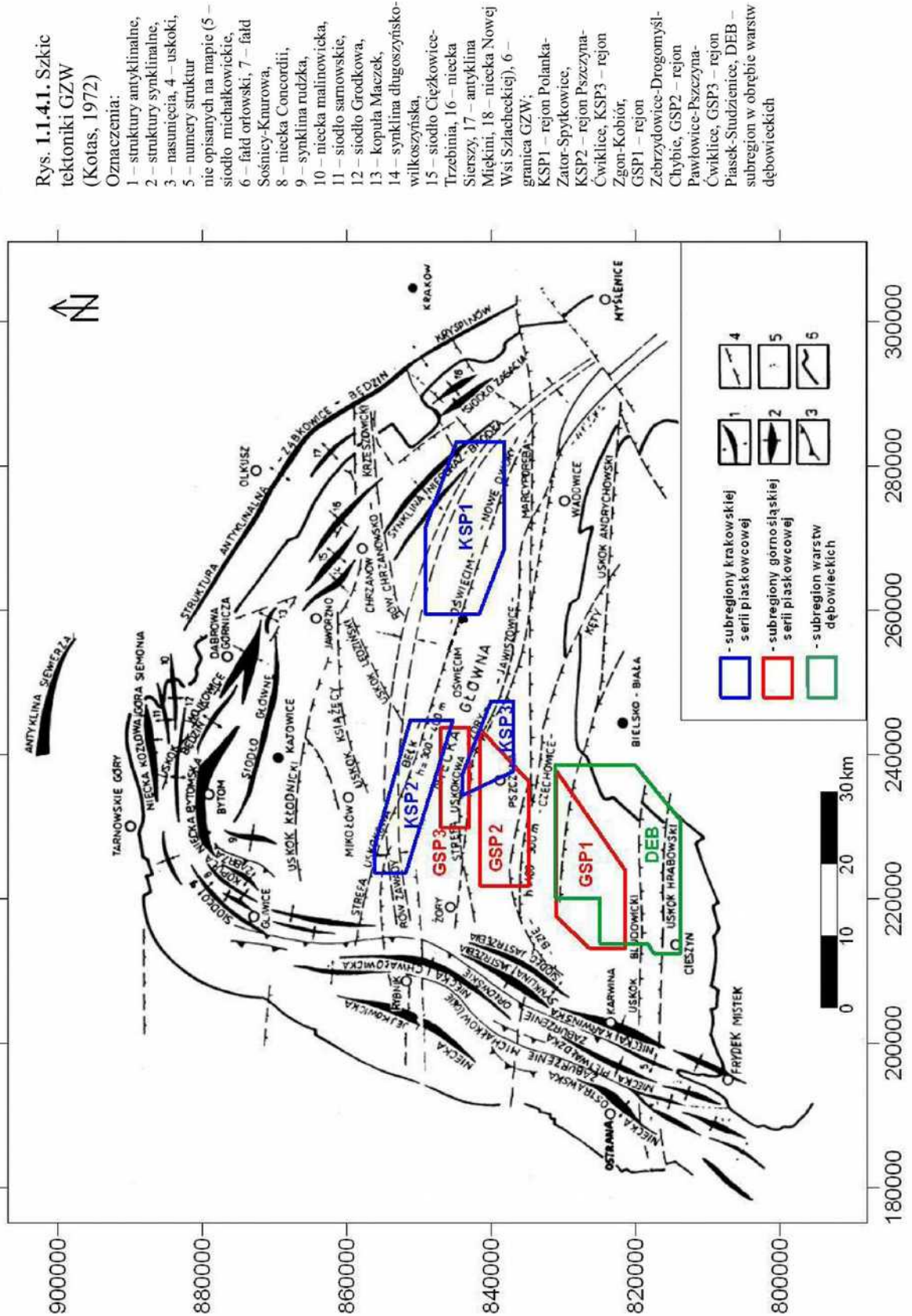
Znajdujące się na stronach 22-24 „Opinii naukowej...” wraz z komentarzami jej Autora porównanie metody bloków geologicznych zgodnej z wytycznymi ministerialnymi - Metodą dokumentowania złóż kopalin stałych pod redakcją prof. dr hab. inż. Marka Niecia z międzynarodowymi standardami JORC CODE, nie dotyczy prowadzonego postępowania zmierzającego do uzyskania decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych. Inwestor celem skomentowania tej części zawartości pozwoli sobie zacytować fragment treści samej Opinii:

Z formalno-prawnego punktu widzenia dodatek nr 1 i wcześniejsze dokumentacje złoża węgla kamiennego „Paruszowiec” zostały zatwierdzone przez uprawnione organy i stanowią podstawę do składania wniosku o koncesję wydobywczą.

W kwestii „wysoco nieprofesjonalnego” opisu tektoniki złoża przytoczonych na stronach str. 25, 27, 30 „Opinii naukowej...” odpowiadamy, iż szczegółowe opisy znajdują się w dokumentach ściślej traktujących o budowie geologicznej złoża – dokumentacji geologicznej złoża, dodatku nr 1 do dokumentacji geologicznej złoża, projekcie zagospodarowania złoża. Rozbudowanie wspomnianego opisu, zamieszczamy poniżej.

Złoże węgla kamiennego „Paruszowiec” znajduje się w zachodniej części zapadliska górnośląskiego, w obrębie bloku górnośląskiego oraz w północnej i centralnej części Niecki Chwałowickiej, co zostało przedstawione na rysunku 1. Tektonikę złoża ustalono w oparciu o wyniki wierceń rozpoznawczych z jego rejonu z uwzględnieniem ogólnej koncepcji budowy geologicznej Niecki Chwałowickiej.

Zapadanie warstw karbońskich jest zmienne, wynikające z nieckowatej struktury złoża. Przeważnie warstwy zapadają z zachodu, północy i wschodu ku środkowi niecki, a rozciągłość warstw zmienia swój kierunek wzdłuż łuku.

Rysunek 1. Schemat budowy tektonicznej GZW wraz z tektoniką złoża Paruszowiec.

Utwory karbońskie pocięte są uskokami zwłaszcza w części północnej, północno-wschodniej i zachodniej obszaru. Największym elementem deformacyjnym w złożu „Paruszowiec” jest Nasunięcie Michałkowickie. Warstwy porębskie i jakłoweckie nasuwają się tu na warstwy orzeskie, powodując ich gwałtowne pochylenie. Budowa strukturalna złoża została przedstawiona na poglądowej mapce poniżej – rysunek 2. Uskoki na obszarze złoża „Paruszowiec” zostały nazwane kolejnymi cyframi rzymskimi.

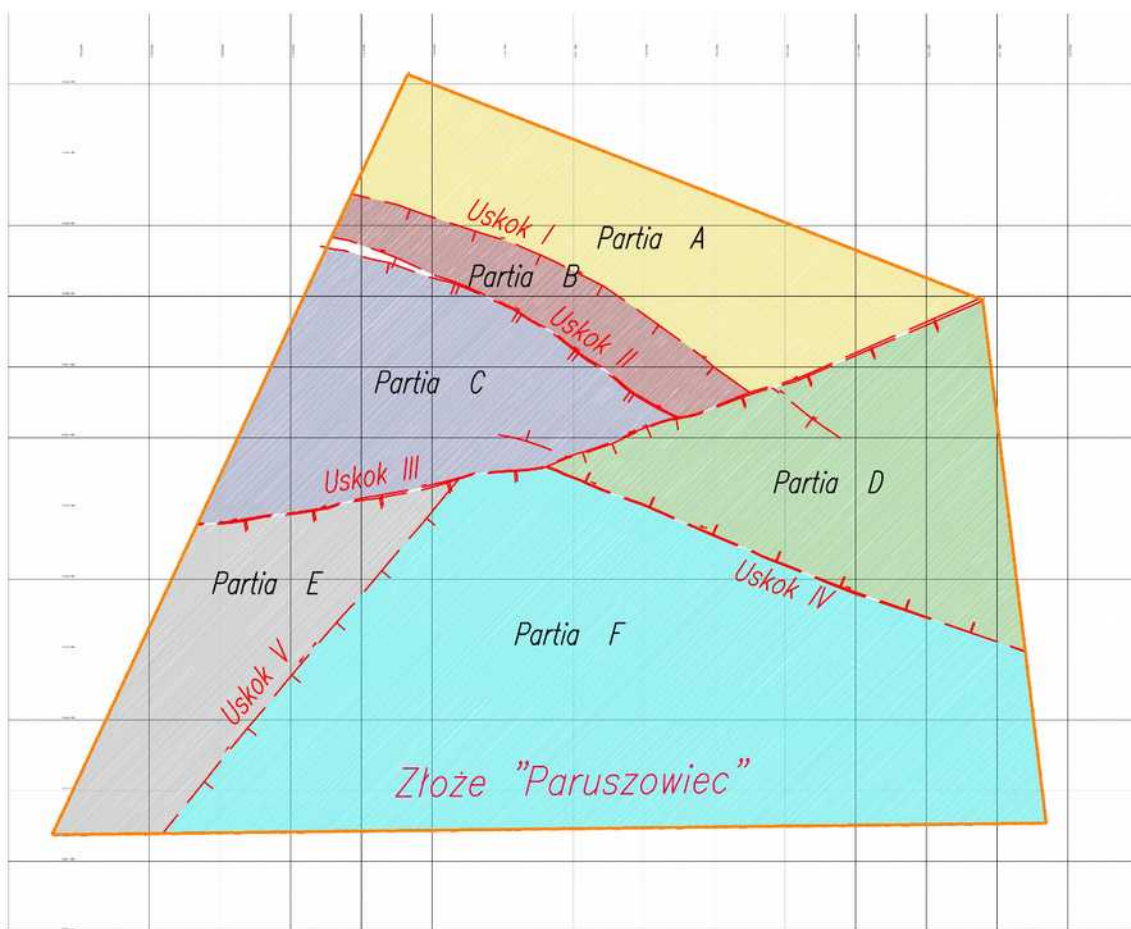
Uskok I - biegnie z północnego zachodu na wschód zrzucając warstwy na południowy zachód. Wielkość zrzutu wynosi około 50 m na całej jego długości .

Uskok II - podobnie jak Uskok I, biegnie z północnego zachodu na wschód i zrzuca warstwy na południowy wschód. Wielkość zrzutu wynosi od 300 m w części centralnej złoża do około 250 m. Uskok ten łączy się z Uskokiem III w rejonie otworu Paruszowiec 13.

Uskok III - stwierdzony w części zachodniej obszaru, biegnie z południowego zachodu od Nasunięcia Michałkowickiego. Następnie w partii centralnej łączy się z Uskokiem II i dalej biegnie w kierunku północno-wschodnim. Uskok zrzuca warstwy na południowy wschód. Wielkość zrzutu waha się od około 280 m w rejonie Nasunięcia Michałkowickiego do około 300 m w rejonie otworu Paruszowiec 13 .

Uskok IV - przecina wschodnią część złoża „Paruszowiec”, biegnąc z południowego wschodu na północny zachód. Uskok ten w rejonie otworu Paruszowiec 2 zanika. Zrzuca warstwy na północny wschód. Wielkość zrzutu wynosi około 100 m (część centralna złoża).

Uskok V - stwierdzony w zachodniej części złoża „Paruszowiec” o przebiegu z południowego zachodu na północny wschód. Uskok zrzuca warstwy na południowy zachód. Amplituda zrzutu wynosi od 100 m do 130 m. Uskok ten łączy się z Uskokiem III w rejonie otworu Paruszowiec 2.

Rysunek 2. Budowa strukturalna złoże Paruszowiec

W porównaniu z dokumentacją geologiczną złoże „Paruszowiec” z 1994 r. zmianie uległo nazewnictwo poszczególnych uskoków wg poniższej tabeli.

Tabela 14: Nazewnictwo uskoków

Nazwa Uskoku	Dokumentacja ze stanem zasobów na dzień 01.01.1994 r.	Dodatek nr 1 ze stanem zasobów na dzień 31.12.2014 r.
Uskok I	$h \approx 200 \text{ m} - 370 \text{ m}$	$h \approx 200 \text{ m} - 300 \text{ m}$
Uskok II	$h \approx 170 \text{ m} - 310 \text{ m}$	$h \approx 160 \text{ m} - 250 \text{ m}$
Uskok III	$h \approx 100 \text{ m} - 140 \text{ m}$	$h \approx 120 \text{ m}$
Uskok IV	$h \approx 70 \text{ m} - 100 \text{ m}$	$h \approx 60 \text{ m} - 100 \text{ m}$
Uskok V	$h \approx 50 \text{ m}$	$h \approx 50 \text{ m}$

Aby usystematyzować nazwy uskoków wprowadzono nowe nazewnictwo według ich miejsca położenia tzn. począwszy od północy w kierunku południowym (w dalszej części opracowania stosowane będzie nazewnictwo uskoków z dodatku nr 1). Na podstawie interpretacji danych z otworów oraz ogólnej budowy rejonu występowania złoże (Niecka Chwałowicka) dokumentator wprowadził kilka zmian. W północno zachodniej części złoże

(powyżej Uskoku II) został naniesiony Uskok I jako jego kontynuacja ze wschodniej partii złoża. Zmianie uległa interpretacja geologiczna dwóch istotnych struktur w złożu – Uskok II i Uskok III (uprzednio Uskok I i Uskok II, jak w Tabeli 6). W dokumentacji z 1994 r Uskok II był uskokiem wygaszającym Uskok III. Dokumentator zdecydował, że interpretacja odwrotna – Uskok II jest gaszony przez Uskok III, okazuje się bardziej trafna i likwiduje anomalne zaleganie warstw w tym rejonie. Powyższą interpretację potwierdzają głębokości zalegania pokładów w okolicznych otworach (również nowo odwiercony Bapro 1), które są zgodne ze skorygowanymi przebiegami izolinii spągów pokładów, przystającymi do ogólnej budowy Niecki Chwałowickiej. Przyjęto, iż nachylenie płaszczyzny nasunięcia wynosi około 40°.

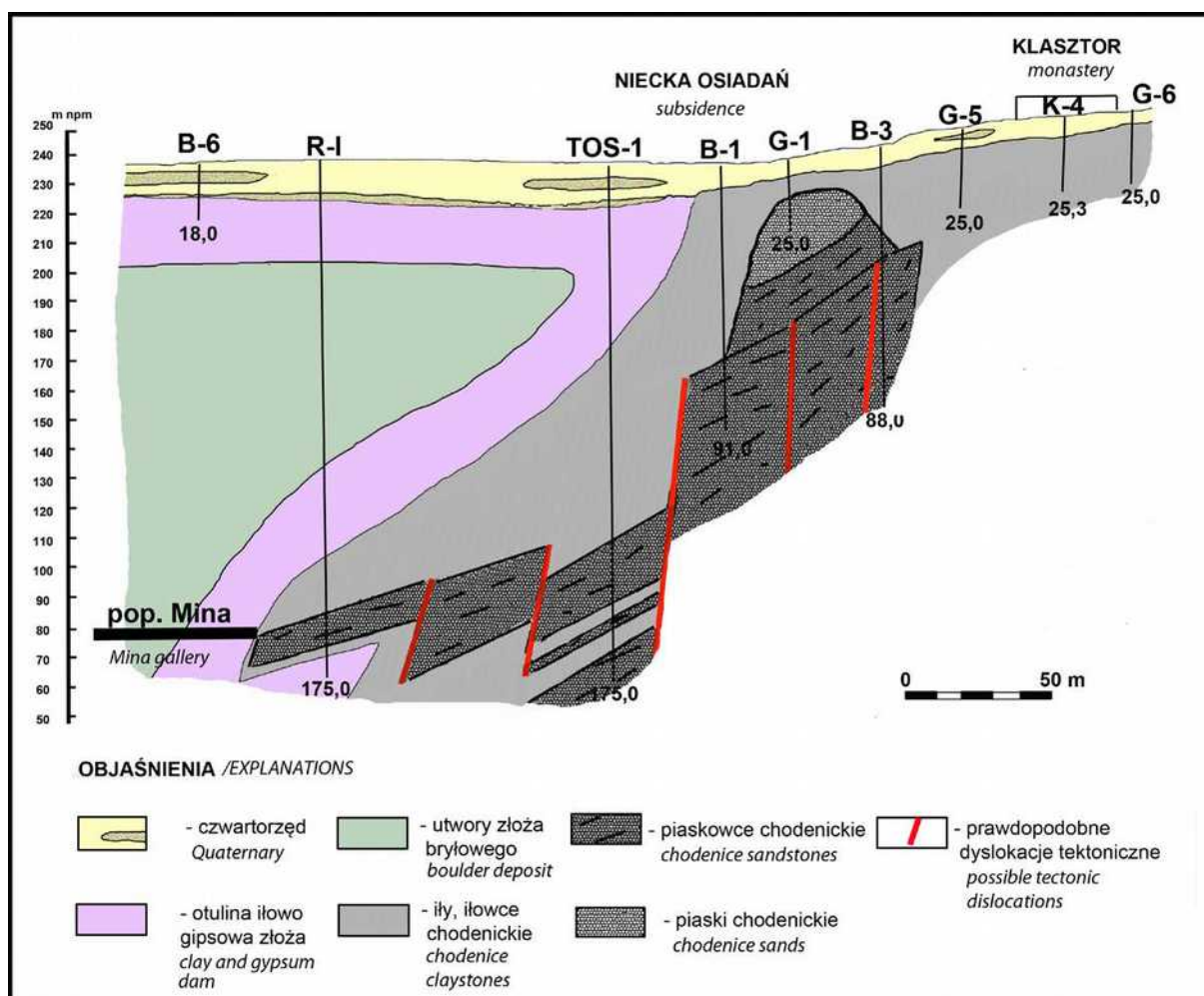
Ponadto Inwestor zaznacza, iż ma świadomość występowania w niektórych rejonach złoża żył klastycznych. Były one obserwowane w rejonach interpretowanych stref tektonicznych. Każdorazowo przy pokonywaniu tego rodzaju strefy robotami chodnikowymi, należy zachować szczególne środki ostrożności w odniesieniu do możliwości gromadzenia się wody i gazu w szczelinach. Są to standardowe praktyki w prowadzeniu ruchu kopalni. W przypadku natrafienia na objawy wodne, gdzie dopływ do wyrobiska nie będzie z czasem malał aż do jego ustania (co właśnie zaobserwowano w KWK „Chwałowice” drążąc wyrobiska w Partii Paruszowiec), przedsiębiorca górniczy będzie stosował techniki dążące do zatamowania wypływu i zabezpieczenia wyrobiska wodoszczelną obudową.

Odnosnie przywołanego na stronie 26 fragmentu Raportu OOS dotyczącego potencjalnego wpływu na złoża soli kamiennej „Rybnik-Żory-Orzesze” Inwestor pragnie nadmienić, że analiza możliwego oddziaływania i w efekcie finalnym jego wykluczenie było przedmiotem pracy zespołu uprawnionych oraz doświadczonych geologów, hydrogeologów oraz pracowników naukowych Głównego Instytutu Górnictwa, a wyniki ich pracy zostały zawarte w ekspertyzie pt. *Badanie bezpieczeństwa powszechnego oraz ocena metodą hydromorfologiczno-kartograficzną zagrożenia zawodnieniem terenów górniczych w związku z planowaną eksploatacją górniczą złoża węgla kamiennego „Paruszowiec”*.

Ponadto strona Inwestorska wskazuje, że przytaczanie katastrof górniczych takich jak w Wapnie czy Wieliczce, jako analogiczne pod kątem *możliwości uruchomienia „płynięcia” pokładu soli i/lub wypłukiwania pokładu* jest dalece przesadne.

Na wstępie należy zaznaczyć, że do wystąpienia przywołanych przez Autora Opinii katastrof doszło w wyniku jednoczesnego zaistnienia specyficznych warunków geologicznych, górniczych a także polityczno-gospodarczych, na przestrzeni dziesiątek lat.

Wieliczka - za granicę złoża w kopalni „Wieliczka” przyjmowało się utwory solne z otuliną ilowo-gipsową. Granicę tę poprzeczni Mina naruszyła już w latach 1908 – 1917, finalnie przekraczając ją w całości, co potwierdziły dopływy wody słodkiej do czoła wyrobiska. Dopływ wody pochodził z piaskowców chodenickich, które zostały niejako „wciągnięte” pod złoże solne, silnie spękane i sfałdowane w wyniku procesów tworzenia się złoża soli. Przez taki układ przestrzenny stanowiły doskonały kolektor dla wody, umożliwiając jej jednocześnie migrację przez istniejący system powstałych w trakcie ruchów górotworu szczelin. Nie można wykluczyć jednocześnie kontaktu tychże piaskowców z czwartorzędowym piętrzem wodonośnym – rysunek 3. Tworzyły one tym samym lokalny, bardzo specyficzny system wodonośny.

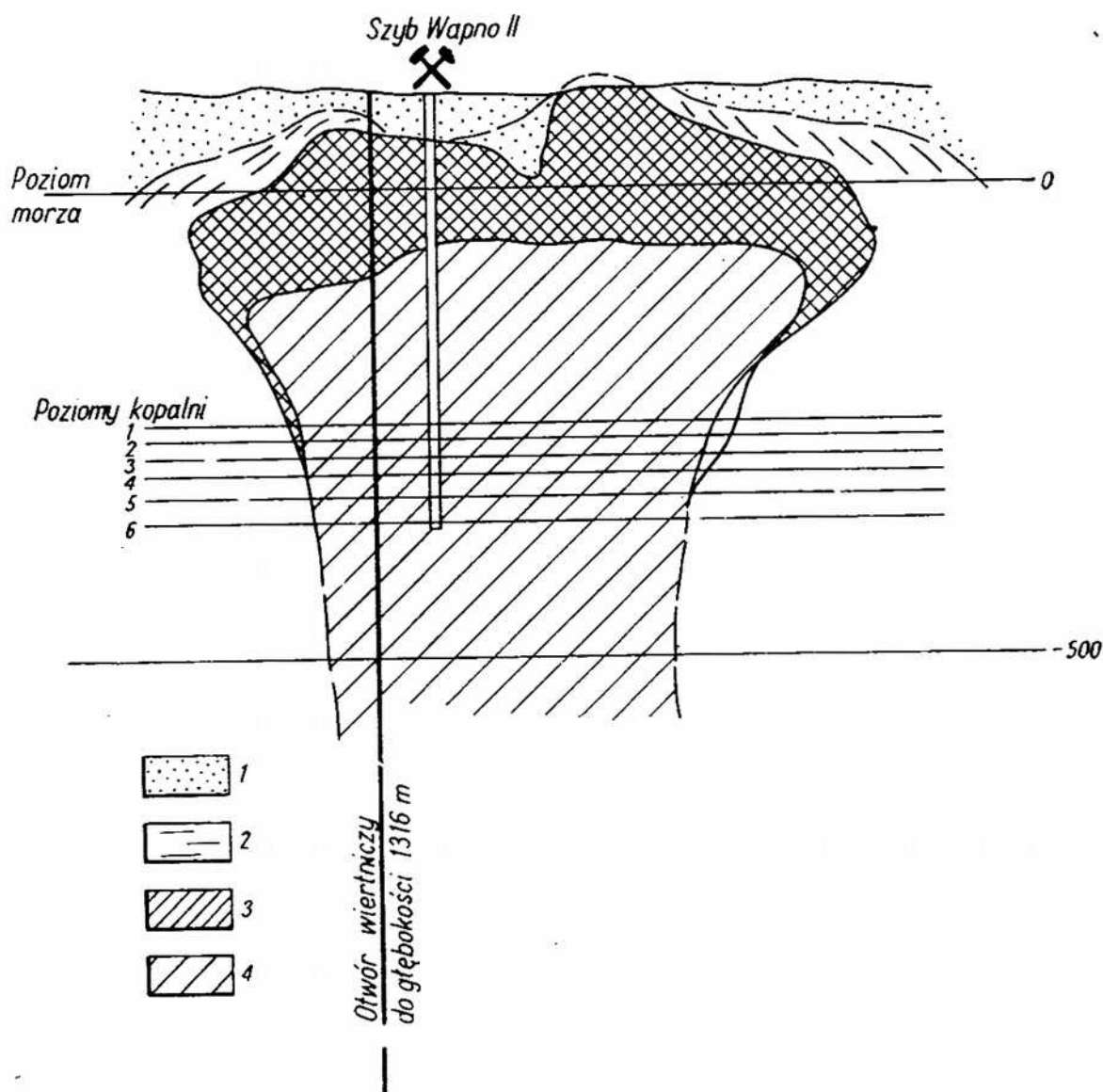
Rysunek 3. Schematyczny przekrój przez górotwór w rejonie przedpola poprzeczni Mina. Zestawił J. Przybyło, 1995, aktualizacja 2016 r.

Przypuszcza się, że roboty górnicze, które doprowadziły do przekroczenia otuliny mogły być wynikiem braku doświadczonej kadry w kopalni – wielu doświadczonych górników powołano wtedy do wojska, jako że okres drażenia końcowego odcinka wyrobiska prawdopodobnie przypadał na okres I wojny światowej. Pierwsze zapisy dotyczące wycieku wody

do poprzeczni pojawiły się w 1935 r. i pojawiały się w dokumentacji zakładu do lat 90. XX wieku.

Początkiem lat 90-tych podjęto w poprzeczni prace naprawcze. Osłabiony robotami górnictwymi górotwór, skały otuliny iłowo-gipsowej o słabych parametrach wytrzymałościowych oraz odprężenie górotworu będące wynikiem zaciśnięcia się końcowej części poprzeczni przy zintensyfikowanych robotach górniczych i dużym naporze hydraulicznym, były bezpośrednią przyczyną wdarcia się wody do wyrobiska.

Wapno – wysad solny w Wapnie zbudowany jest z wypiętrzonych przez szczelinę uskokuwą utworów jurajskich i dolnokredowych. Przykryty jest tzw. czapą gipsowo-ilastą, której grubość waha się od 20 do 160 m. Płytko zalegający gips był przedmiotem górniczej działalności człowieka najprawdopodobniej już w średniowieczu. Pierwsze informacje dotyczące eksploatacji gipsu pochodzą z 1826 r. Wspominają one również o notorycznym zalewaniu wyrobiska przez wody, co w efekcie doprowadziło do zaniechania eksploatacji w 1931 r. Natomiast zbiornik wodny w utworach czapy pozostał. Drażnienie pierwszego szybu do złoża soli rozpoczęto w 1911 r. Czapą gipsowa stanowiła zbiornik wody o bardzo dużej pojemności. Silnie nawodnione strefy, w otoczeniu których znajdowała się kopalnia soli od podjęcia prac stanowiły stałe zagrożenie.

Rysunek 4. Profil geologiczny wysadu solnego w Wapnie (wg J. Poborskiego). 1 – dyluwium, 2 – trzeciorzęd, 3 – czapa gipsowa, 4 – sól kamienna. Oznaczenie zakładu górniczego dotyczy okresu gdy był jeszcze czynny

W okresie II wojny światowej oraz w latach 50-tych XX wieku nastąpiło znaczne zwiększenie wydobycia soli kamiennej. Zdecydowano się na „wejście” w półkę bezpieczeństwa w stropowej części złoża i budowę tam poziomu III o nowej geometrii komór wydobywczych i filarów ochronnych. Wycieki ługów były obserwowane na tym poziomie (i nie tylko, bo również w szybach) przez wiele lat. Wspomniane roboty górnicze spowodowały przekształcenia geomechaniczne górotworu, a w efekcie powstanie spękań i szczelin oraz przerwanie ciągłości półki solnej w stropie złoża (Ratajczak, 2000), którymi wody migrowały z czapy gipsowej, a także z poziomu wodonośnego znajdującego się w piaskach miocenu i oligocenu i z poziomu czwartorzędowego.

Zalanie kopalni soli „Wapno” w sierpniu 1977 r. nastąpiło wskutek błędów w technice eksploatacji. Za decydujący czynnik uważa się założenie poziomego eksploatacyjnego (III) (Ratajczak, 2000).

Na zakończenie należy wymienić podstawowe różnice pomiędzy przywołanymi przez Autora Opinii przypadkami, które są indywidualne i zarazem całkowicie odmienne, od przedmiotowego występowania pokładu soli w pobliżu złoża „Paruszowiec”

1. roboty górnicze prowadzone były bezpośrednio w złożach soli kamiennej, powodując ich deformacje. W przypadku złoża „Paruszowiec” planowane roboty mają być prowadzone z dala od warstwy soli kamiennej, oraz nie prognozuje się wpływu tych robót na pokład – zasięg oddziaływania górniczego wystąpi około 190 m w odległości poziomej od pokładu soli
2. brak warstwy ekranizującej (w Wapnie), naruszenie warstwy ekranizującej robotami górniczymi (w Wieliczce). W przypadku złoża „Paruszowiec” pokład soli jest izolowany przynajmniej 100 metrową warstwą ilów nieprzepuszczalnych. Ponadto planuje się dodatkowo zachowanie filara bezpieczeństwa dla stropu karbonu, który dodatkowo powiększy miąższość skał rozdzielających pokład soli kamiennej od części pokładów będących przedmiotem zainteresowania przedsiębiorcy
3. obecność warstw wodonośnych w bezpośrednim sąsiedztwie pokładów soli – piaskowce chodenickie (Wieliczka), czapa gipsowa (Wapno) będących jednocześnie w kontakcie z wyższymi piętrami wodonośnymi, co pozwalało na infiltrację tych wód w głąb górotworu. W przypadku złoża „Paruszowiec” pokład soli znajduje się praktycznie w hermetycznej izolacji warstwami nieprzepuszczalnych ilów zarówno nad, jak i pod nim
4. przywołane przez Autora pokłady soli były przedmiotem działalności górniczej od początków XX wieku. Od tego czasu wiedza, techniki górnicze, regulacje prawne i obowiązujące przepisy wraz z ich egzekucją, metody monitoringu, sposoby przeciwdziałania zagrożeniom itp. diametralnie się zmieniły i ewoluowały

Podsumowując, *możliwości uruchomienia „płynięcia” pokładu soli i/lub wypłukiwania pokładu* na co wskazują katastrofy górnicze w Wapnie i Wieliczce były wynikiem zaistnienia całkowicie innych warunków górniczo-geologicznych, hydrologicznych, hydrogeologicznych niż prognozowane są w przypadku eksploatacji złoża „Paruszowiec”. Inwestycja nie będzie negatywnie oddziaływać na istniejące pokłady soli. Jednakże deklaruje się prowadzenie stałego monitoringu hydrogeologicznego w trakcie prowadzenia robot górniczych.

Odnosząc się do zapisu *należy uwzględnić ryzyko emisji siarkowodoru* znajdującego się na str. 17 opinii informujemy, iż Inwestor uwzględnił ryzyko występowania siarkowodoru, metanu oraz innych gazów, a także warstw wodonośnych w nadkładzie. Technologia drążenia wyrobisk udostępniających przy wykorzystaniu metody TBM, jest najlepszą metodą drążenia wyrobisk chodnikowych w warunkach jakie mogą występować w nadkładzie złoża „Paruszowiec”. Technologia TBM zakłada zastosowanie głowicy urabiającej utrzymującej ciśnienie wewnątrz komory gdzie znajduje się tarcza tnąca, na poziomie ciśnienia wywieranego przez napierający górotwór (skały, wodę, gazy). Nacisk tarczy na grunt dochodzi do wartości 3,5 bar. Będzie to zapobiegało wdzieraniu się mediów do tworzonego wyrobiska. Urabiany przez tarczę materiał skalny, wraz z kierowaną do głowicy zawieszoną bentonitową za pośrednictwem dysz, tworzą mieszaninę w rodzaju „pasty uszczelniającej”, która pełni rolę membrany izolującej. Dzięki wywieranemu ciśnieniu, mieszanina zabezpiecza czoło przodka oraz ściany boczne tunelu przed wdzieraniem się skał, wody oraz gazów do komory urobkowej. Niezależnie od stosowania jednej z najbardziej zaawansowanych i najbezpieczniejszych metod drążenia, wiercone będą otwory wyprzedzające, ponieważ bazowanie np. na danych z wspomnianego przez Autora Opinii otworu Palowice 7, który znajduje się ponad 12 km od rejonu planowanych w nadkładzie robót drążeniowych, mogą nie być miarodajne.

Odnosząc się do kwestii potencjalnego wpływu odwadniania warstw karbonu produktywnego Niecki Chwałowickiej, powiązań hydrogeologicznych pomiędzy strefami oraz charakterystyki potencjalnych stref uskokowych pozwolimy sobie zacytować fragment ekspertyzy wykonanej przez Główny Instytut Górnictwa pt. „Badanie bezpieczeństwa powszechnego oraz ocena metodą hydromorfologiczno-kartograficzną zagrożenia zawodnieniem terenów górniczych w związku z planowaną eksploatacją górniczą złoża węgla kamiennego „Paruszowiec”.”

O wielkości dopływu naturalnego wody do wyrobisk górniczych złoża „Paruszowiec” decydują głównie czynniki naturalne tj.:

- budowa geologiczna górotworu i jego tektonika,
- wielkość zasilania karbonu wodami z nadkładu,
- miąższość warstw wodonośnych i ich zasobność w wody statyczne,
- stopień spękania górotworu na skutek eksploatacji.

Generalnie na obszarze złoża „Paruszowiec” utwory karbonu zalegają pod nadkładem utworów ilastych neogenu, które stanowią warstwę izolującą poziomy wodonośne karbonu

od wpływów poziomów wyższych, szczególnie poziomu czwartorzędowego. Udział utworów przepuszczalnych wśród utworów neogenu jest niewielki i zasadniczo neogen ma charakter nieprzepuszczalny. Stanowi kompleks izolujący karbon od bezpośredniej infiltracji wód czwartorzędowych i powierzchniowych. Nie wyklucza się jednak możliwości zasilania piaskowców oraz zalegających na nich bezpośrednio na znacznym obszarze złoża, przepuszczalnych utworów neogenu, poprzez wody dalszego krążenia, napływające z rejonów wymię stratygraficznych (tzw. okien hydrogeologicznych) położonych w obszarach sąsiednich złóż.

Dopływy naturalne wody do wyrobisk pochodzić będą generalnie z karbońskich poziomów wodonośnych, zalegających w skałach otaczających pokłady węgla.

Wielkość dopływu naturalnego uzależniona będzie także od intensywności drążenia wyrobisk górniczych w nowych rejonach, powierzchni rozcięcia złoża oraz odległości od warstw nadkładu i grubych warstw piaskowca w utworach karbońskich.

Intensywność dopływów w związku ze szczypaniem zasobów statycznych, będzie wykazywać tendencję do spadku i z czasem do zaniku. Prawie wszystkie dopływy obserwowane na obszarach sąsiednich złóż mają charakter malejący, co zaznacza się spadkiem wielkości dopływu z czasem jego trwania.

W przeciwieństwie do serii wyżej ległych osadów nadkładu, warstwy karbonu są zafałdowane i poprzecinane licznymi uskokami. Układ warstw wodonośnych w profilu karbonu jest bardzo skomplikowany na skutek silnego zaangażowania tektonicznego górotworu. Warstwy te występują w formie niecki. Skrzydła niecki są dość strome, a całość tego rejonu pocięta jest licznymi uskokami o kierunkach równoleżnikowych, czyli poprzecznymi do osi niecki. Strefy uskokowe są przeważnie wypełnione materiałem ilastym. Budowa strukturalna złoża w formie niecki sprawia, iż wody podziemne w utworach karbońskich mogą przemieszczać się prawie wyłącznie wzdłuż ławic piaskowców i najczęściej spływają do centrum niecki. Spływ wód wzdłuż osi niecki ze skrzydeł jest utrudniony przez wspomniane uskoki poprzeczne nie wykazujące drożności.

W sąsiedniej kopalni „Chwałowice” struktura niecki utrudnia dopływ wód z dalekich obszarów. Potwierdzeniem braku zasilania z zewnątrz są wyniki pomiaru przepływu wód dołowych. Maksymalne dopływy wody z danych warstw wodonośnych uzyskuje się bezpośrednio po ich przecięciu robotami górniczymi. Z upływem czasu obserwuje się stały spadek wielkości dopływu niekiedy aż do jego całkowitego zaniku. Zjawisko to zaobserwowano w przekopach Paruszowiec III na poz. 305 m i Paruszowiec II na poz. 390 m.

Uwzględniając powyższe uwagi można stwierdzić, że w górotworze karbońskim mamy do czynienia z zasobami statycznymi wody, ograniczającymi się do zasobów niecki chwałowickiej, zasilanej w niewielkim stopniu wodami dalekiego krążenia z zachodu, spływającymi po stropie karbonu.

Na sumaryczny dopływ wód kopalnianych w trakcie eksploatacji złoża „Paruszowiec” po rozpoczęciu jego eksploatacji, składać się będą:

- dopływ naturalny do wyrobisk występujący w formie wykropleń i wycieków do wyrobisk pochodzący z naturalnego odwodnienia górotworu,
- dopływ pochodzący z odwodnienia zrobów poeksploatacyjnych w ramach przeciwdziałaniu powstaniu zagrożenia wodnego, występujący m. innymi na skutek drenowania otworami odwadniającymi,
- dopływ bezpośredni wód technologicznych używanych do podsadzki, zraszania przodków i urządzeń, przecieków i awarii systemu odwadniania lub rurociągu p.poż. itp.

Przeprowadzona poniżej prognoza dotyczy dopływu naturalnego, który ma decydujące znaczenie w ogólnym bilansie dopływu wód kopalnianych.

W kwestii potencjalnej radioaktywności wód dopływających do wyrobisk poruszonej na str. 28-30 opinii ponownie wskazujemy, że Inwestor nie wyklucza, że w złożu „Paruszowiec” również będą występowały wody o podwyższonej radioaktywności naturalnej. W przypadku występowania wód o podwyższonej radioaktywności, kopalnia w zależności od rodzaju wód, przewiduje stosowanie odpowiednich technologii ich oczyszczania. Zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami, wody dołowe wymagają kontroli sumarycznego stężenia izotopów radu ^{226}Ra i ^{228}Ra raz w roku. Ponadto, należy kontrolować zawartość izotopów radu w osadach kopalnianych w przypadku, gdy w podziemnym zakładzie górniczym, występują wody kopalniane o stężeniu sumarycznym izotopów radu ^{226}Ra i ^{228}Ra powyżej 1 kBq/m^3 oraz jeżeli wody dołowe zawierają jony baru.

Osady ze strącania soli radu oraz baru będą w całości lokowane w nieczynnych wyrobiskach podziemnych na podstawie dokumentacji zatwierdzonej przez Kierownika Ruchu Zakładu Górniczego. Są to powszechnie stosowane praktyki w zakładach górniczych i w przedmiotowym przypadku, jeżeli badania wód dołowych wykażą zawartości izotopów promieniotwórczych, które będą strącać się osadach, planuje się je zastosować.

Prace związane z lokowaniem osadów zawierających pierwiastki promieniotwórcze będą prowadzone zgodnie z wymogami nakładanymi na przedsiębiorcę górniczego przez ustawę z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe oraz rozporządzenie Ministra Energii z dnia 23 listopada 2016 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących prowadzenia

ruchu podziemnych zakładów górniczych, które precyzyjnie definiują jak obliczać dawkę skuteczną promieniowania i co za tym idzie czas pracy pracownika w miejscach ekspozycji.

Szczegółową charakterystykę zagrożenia substancjami promieniotwórczymi oraz postępowanie w zakresie monitoringu wód (co Autor sugeruje na str. 29-32) będzie zawierał plan ruchu zakładu górniczego zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2017 r. w sprawie planów ruchu zakładów górniczych.

Inwestor przewidział odpowiednią technologię oczyszczania wód dołowych. Będą one kierowane do projektowanej Stacji Oczyszczania i Uzdatniania Wody (SOUW), gdzie poddawane zostaną podczyszczaniu wstępnemu, mikrofiltracji, ultrafiltracji, nanofiltracji, odwróconej osmozie (filtracji membranowej). Systemy odwróconej osmozy są szeroko stosowane na świecie w celach odsalania wody morskiej, do celów spożywczych i sanitarnych. Ponadto, możliwość uzyskania nawet wody „ultraczystej” w prosty sposób spowodowała, że zastosowanie odwróconej osmozy obserwuje się w przemyśle elektronicznym, chemicznym, tekstylnym, medycznym, farmaceutycznym, kosmetycznym, spożywczym, w oczyszczalniach ścieków, itp., a w ostatnich latach również w górnictwie i oczyszczaniu wód pochodzących z tej działalności. Ponadto, tego typu instalacje z powodzeniem pracują w elektrowniach jądrowych na świecie, gdzie są najefektywniejszym i najtańszym sposobem dekontaminacji wód odpadowych z pierwiastków promieniotwórczych. W związku z tym planowane wykorzystanie tej technologii oraz jej skuteczność mają swoje uzasadnienie, a technologia i jej skuteczność są poparte doświadczeniem ww. gałęzi przemysłu, w tym w zakresie zasolenia czy radioaktywności wód.

Odnosząc się do zastosowanej metody prognozy dopływów do projektowanej kopalni oraz komentarza Autora, iż jest ona niewystarczająca nadmieniamy, że w literaturze fachowej podaje metodę „wielkiej studni” jako stosowaną w praktyce do obliczania dopływów do wyrobisk górniczych. Wzory dla metody „wielkiej studni” wyprowadza się ze wzorów Dupuita (Sztelak 1998). Metoda ta znalazła swoje zastosowanie również w przywoływanej już wcześniej ekspertyzie pracowników naukowych Głównego Instytutu Górnictwa „Badanie bezpieczeństwa powszechnego...”. Poniżej zamieszczony został fragment przywołanej ekspertyzy:

Do prognozy dopływów do poszczególnych poziomów zastosowano metodę wielkiej studni. Idea tej metody polega na zastąpieniu przewidzianej do eksploatacji partii pokładu studnią o przekroju kołowym i powierzchni przekroju poziomego równej powierzchni tej

partii. Zakłada się, że w studni zostanie wytworzona depresja równa głębokości zalegania pokładu liczonego od zwierciadła wody najwyższego drenowanego poziomu wodonośnego. Przy prognozie dopływu założono, że zasilanie osadów karbońskich wodami z wyższych poziomów wodonośnych: neogenu i czwartorzędu jest praktycznie niemożliwe ze względu na przykrycie wychodni warstw karbońskich przez nieprzepuszczalne osady neogenu. Dopływy z poziomów czwartorzędowych i neogeńskich mogą wystąpić na I etapie udostępniania złoża - w trakcie głębiania wyrobisk przygotowawczych.

Ze względu na charakter budowy geologicznej w formie niecki do obliczenia dopływów do poziomów przyjęto uśrednione wyniki z badań przeprowadzonych w otworach wiertniczych.

Ponadto należy zaznaczyć, że wielkości dopływu wód do kopalń na podstawie wzorów stosowanych przy prognozowaniu ich metodą wielkiej studni są zawyżone od kilku do kilkunastu razy w stosunku do wielkości rzeczywistych. Zawyżenie to wzrasta z wysokością ciśnienia piezometrycznego (Sztelak 1998). Jednocześnie przypominamy że system odwadniania kopalni, stacja oczyszczania i uzdatniania wody oraz inne elementy systemu wraz z założeniami zrzutów itp. zostały zaprojektowane właśnie pod taki, zawyżony dopływ.

36 . Odniesienie się do kwestii braku wskazania metod „rekultywacji” i „odtworzenia” siedlisk naturalnych w głębokich obniżeniach terenu

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 zawierającego opracowanie: „Opinia naukowa...” z maja 2019 na str. 13.

W kwestii rekultywacji terenów wspomnianej na stronie 13 odpowiadamy, że rekultywacja terenów pogórnicych ma na celu przywrócenie środowiska do pierwotnego stanu, czyli sprzed rozpoczęcia eksploatacji, lub też stworzenie nowej jakości obiektu. Terenom przekształconym w wyniku działalności górniczej należy przywrócić ich funkcjonalność i wartości biologiczne, gospodarcze, społeczne i estetyczne. Rekultywacja powinna polegać na wykonaniu niezbędnych robót niwelacyjnych w celu uformowania i/lub wyrównania powierzchni, a następnie dążeniu do wykorzystania terenów do np.:

- produkcji rolnej,
- produkcji leśnej,
- działalności rekreacyjnej.

Bezpośredni wpływ eksploatacji górniczej na siedliska związane będzie głównie z osiadaniem, w wyniku których następuje podtopienie powierzchni lub powstanie zalewisk. Powoduje to całkowitą zmianę pierwotnego stanu środowiska, ponieważ powstają nowe powierzchniowe zbiorniki wodne. Dla odtworzenia pierwotnych własności terenów, miejsca te mogą być rekultywowane poprzez likwidację zalewisk i tworzenie powierzchni użytkowej bądź odpowiednie zagospodarowanie zalewisk w kierunku akwenów pełniących funkcje rekreacyjne lub przeciwpożarowe. W przypadku rekultywacji terenów przekształconych w kierunku wodnym zachodzić będą procesy powstawania nowych siedlisk. Rekultywacja w kierunku wodnym, w tym wzrost obniżeń terenu wypełnionych wodą powinny się przyczynić się do rozwoju małej retencji, co równocześnie wpłynie na poprawę stosunków wodnych na powierzchni planowanej eksploatacji. Górnictwo węgla kamiennego wbrew pozorom może przyczynić się do poprawy walorów krajobrazowych, a tereny pogórnice mogą stać się unikatowe pod względem przyrodniczym wpływając korzystnie na bioróżnorodność i wartość przyrodniczą terenu, m. in. przez powstanie nowych siedlisk (np. terenów zbiorników oraz obszarów o większym uwilgotnieniu podłoża), które zostają zasiedlone przez gatunki cenne przyrodniczo (rzadkie i chronione) w tym płazy, gady, ptactwo wodno-błotne, ssaki. Idealnym przykładem potwierdzającym powyższe jest Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Żabie Doły” mieszczący się na granicy miast Bytomia, Chorzowa i Piekar Śląskich. Kwestię tę opisano i wyjaśniano już w Uzupełnieniu nr 7.

Szczegółowe sposoby zabezpieczenia / odtworzenia siedlisk zostaną określone w decyzji środowiskowej / pozwoleniach na budowę.

37 . Odniesienie się do kwestii problemu emisji PM_{2,5} i wdrożenie działań kompensacyjnych

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 zawierającego opracowanie: „Opinia naukowa...” z maja 2019 na str. 19-20 oraz zawartych w załączniku nr 3 pkt.1 i załączniku nr 6 str. 2.

Planuje się budowę niezależnego zakładu górniczego. Raport ooś nie uwzględnia połączenia z Elektrownią Rybnik.

Oddziaływania skumulowane zostały przedstawione w raporcie ooś, poprzez ujęcie w szczególności m.in. aktualnego tła zanieczyszczeń, wykonanie rzeczywistych pomiarów emisji hałasu do środowiska oraz uwzględnienie mapy akustycznej miasta Rybnik.

Zgodnie z treścią „Opinii naukowej...” dr. [REDAKTOR] przytoczonej na str. 19... Raport OOŚ pomija zasadniczy problem stężeń emisji PM_{2,5}, niezwykle groźnych dla zdrowia ludzi. Nie można zgodzić się z tym stwierdzeniem, gdyż każdorazowo zarówno w tekście jednolitym jak i w uzupełnieniu nr 7 (którego Autor Opinii nie widział) przedstawiano stosowne obliczenia emisji pyłów i gazów do powietrza. Również w niniejszy uzupełnieniu w pkt. 8 przedstawiono analizę rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń powietrza uwzględniające aktualne tło zanieczyszczeń i zmianę dop. poziomu dla pyłu zawieszzonego PM_{2,5}.

W kwestii postępowania kompensacyjnego ponownie zwracamy uwagę, iż dopiero na etapie uzyskania pozwolenia na wprowadzanie pyłów do powietrza konieczne będzie konieczność przeprowadzenia postępowania kompensacyjnego, pod warunkiem - jeśli stan zanieczyszczenia powietrza w tym zakresie nie ulegnie zmianie. Zgodnie z art. 225 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity – Dz. U. 2019 poz. 1396) wydanie pozwolenia na wprowadzanie do powietrza substancji, dla której standard jakości powietrza został przekroczony, z nowo budowanej instalacji, jest możliwe, jeżeli zostanie zapewniona odpowiednia redukcja ilości tej substancji wprowadzanej do powietrza z innych instalacji usytuowanych na obszarze gminy, w której planowana jest budowa nowej instalacji. Zatem Inwestor będzie zobligowany do redukcji emisji o co najmniej 30% większej niż ilość substancji dopuszczona do wprowadzania do powietrza z nowo zbudowanej instalacji. W dłuższej perspektywie będzie można spodziewać się stopniowej poprawy jakości powietrza w rejonie inwestycji w związku z redukcją emisji zanieczyszczeń, do której zobligowany zostanie przedsiębiorca eksploatujący kopalnię.

Na etapie decyzji środowiskowej brak jest konieczności odniesienia się w sposób szczegółowy do tej kwestii.

Zgodnie z obowiązującym prawem etap decyzji środowiskowej nie obejmuje przeprowadzenia postępowania kompensacyjnego. W decyzji środowiskowej zostaną zastrzeżone kwestie ewentualnego postępowania kompensacyjnego, które może być realizowane na etapie pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza (pozwolenie sektorowe). W załączniku nr 4 do uzupełnienia przedstawia się graficzny schemat postępowania kompensacyjnego wraz z opisem.

38. Odniesienie się do kwestii nie uwzględnienia wpływu przedsięwzięcia na klimat

Na stronie 20 „Opinii naukowej...” dr. [REDAKTOR] pojawia się stwierdzenie, że nie opisano wpływu na klimat. Ponadto kwestia metanu pojawia się jeszcze na stronie 24. Opinia została sporządzona przed złożeniem przez Inwestora uzupełnienia nr 7, które przekazano do RDOŚ w Katowicach w październiku 2019 r. Podnoszone w ww. opracowaniu uwagi dotyczące wpływu inwestycji na klimat zostały szeroko opisane w uzupełnieniu nr 7.

39. Odniesienie się do kwestii braku omówienia w raporcie oos pochodzenia i uzasadnienia podanych wielkości odpadów, sposobu ich utylizacji i składowania

Ustawa oos nie nakłada obowiązku przedstawienia metodyki szacowania ilości wytwarzanych odpadów.

Komentarz znajdujący się na stronach 21-22 „Opinii naukowej...” dr. [REDAKTOR] [REDAKTOR] dotyczący metody prognozowania ilości wytwarzanych odpadów w kontekście art. 66 ust. 1 pkt 8 Inwestor uznaje za błędną interpretację przepisów. Artykuł 66 ust. 1 pkt. 1c mówi jasno, że Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko powinien zawierać:
c) przewidywane rodzaje i ilości emisji, w tym odpadów, wynikające z fazy realizacji i eksploatacji lub użytkowania planowanego przedsięwzięcia.

Rozporządzenie nie wskazuje na konieczność opisywania metod prognozowania ilości wytwarzanych odpadów, lecz podania ich ilości. A taki warunek został spełniony.

Nie mniej jednak źródła powstawania odpadów, szacowane ich ilości (w oparciu o planowaną technologię, czas pracy i praktyki / doświadczenia z górnictwie węgla kamiennego) i ogólny sposób ich zagospodarowania (w zależności od rodzaju odpadu – odzysk/unieszkodliwianie) zostały przedstawione w przedłożonej dokumentacji. Na tym etapie nie jest wymagane podanie nazw podmiotów odbierających i zagospodarowujących poszczególne odpady – w ramach procesu przetwarzania. Inwestycja nie obejmuje też składowiska odpadów – jak sugeruje Autor pytania.

Charakterystyka odpadów, skład chemiczny, właściwości, sposoby i miejsca magazynowania odpadów (zgodnie z operatem ppoż.), sposób dalszego zagospodarowania zostaną podane na etapie uzyskiwania pozwolenia na wytwarzanie odpadów – pozwolenie sektorowe (przed eksploatacją planowanego Zakładu Górniczego).

40 . Odniesienie się do kwestii braku szczegółowego rozpoznania złoża (zasoby, gazoność, złoża soli, hydrogeologia, uskoki)

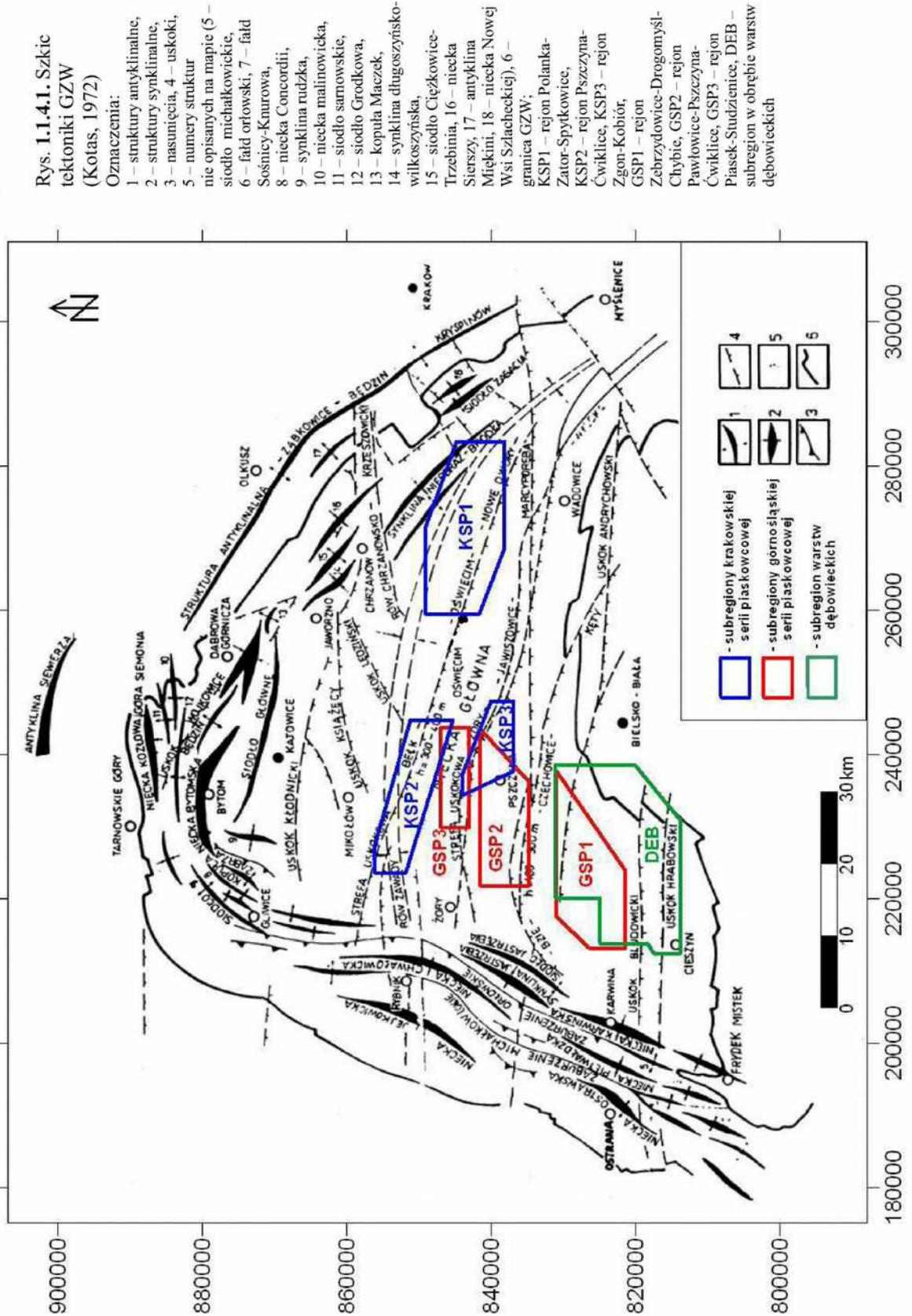
Znajdujące się na stronach 22-24 „Opinii naukowej...” wraz z komentarzami jej Autora porównanie metody bloków geologicznych zgodnej z wytycznymi ministerialnymi - Metodą dokumentowania złóż kopalin stałych pod redakcją prof. dr hab. inż. Marka Niecia z międzynarodowymi standardami JORC CODE, nie dotyczy prowadzonego postępowania zmierzającego do uzyskania decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych. Inwestor celem skomentowania tej części zawartości pozwoleń sobie zacytował fragment treści samej Opinii:

Z formalno-prawnego punktu widzenia dodatek nr 1 i wcześniejsze dokumentacje złoża węgla kamiennego „Paruszowiec” zostały zatwierdzone przez uprawnione organy i stanowią podstawę do składania wniosku o koncesję wydobywczą.

W kwestii „wysoce nieprofesjonalnego” opisu tektoniki złoża przytoczonych na stronach str. 25, 27, 30 „Opinii naukowej...” odpowiadamy, iż szczegółowe opisy znajdują się w dokumentach ściślej traktujących o budowie geologicznej złoża – dokumentacji geologicznej złoża, dodatku nr 1 do dokumentacji geologicznej złoża, projekcie zagospodarowania złoża. Rozbudowanie wspomnianego opisu, zamieszczamy poniżej.

Złoże węgla kamiennego „Paruszowiec” znajduje się w zachodniej części zapadliska górnośląskiego, w obrębie bloku górnośląskiego oraz w północnej i centralnej części Niecki Chwałowickiej, co zostało przedstawione na rysunku 5. Tektonikę złoża ustalono w oparciu o wyniki wierceń rozpoznawczych z jego rejonu z uwzględnieniem ogólnej koncepcji budowy geologicznej Niecki Chwałowickiej.

Zapadanie warstw karbońskich jest zmienne, wynikające z nieckowatej struktury złoża. Przeważnie warstwy zapadają z zachodu, północy i wschodu ku środkowi niecki, a rozciągłość warstw zmienia swój kierunek wzdłuż łuku.

Rysunek 5. Schemat budowy tektonicznej GZW wraz z tektoniką złoża Paruszowiec.

Utwory karbońskie pocięte są uskokami zwłaszcza w części północnej, północno-wschodniej i zachodniej obszaru. Największym elementem deformacyjnym w złożu „Paruszowiec” jest Nasunięcie Michałkowickie. Warstwy porębskie i jakłoweckie nasuwają się tu na warstwy orzeskie, powodując ich gwałtowne pochylenie. Budowa strukturalna złoża została przedstawiona na poglądowej mapce poniżej – rysunek 6. Uskoki na obszarze złoża „Paruszowiec” zostały nazwane kolejnymi cyframi rzymskimi.

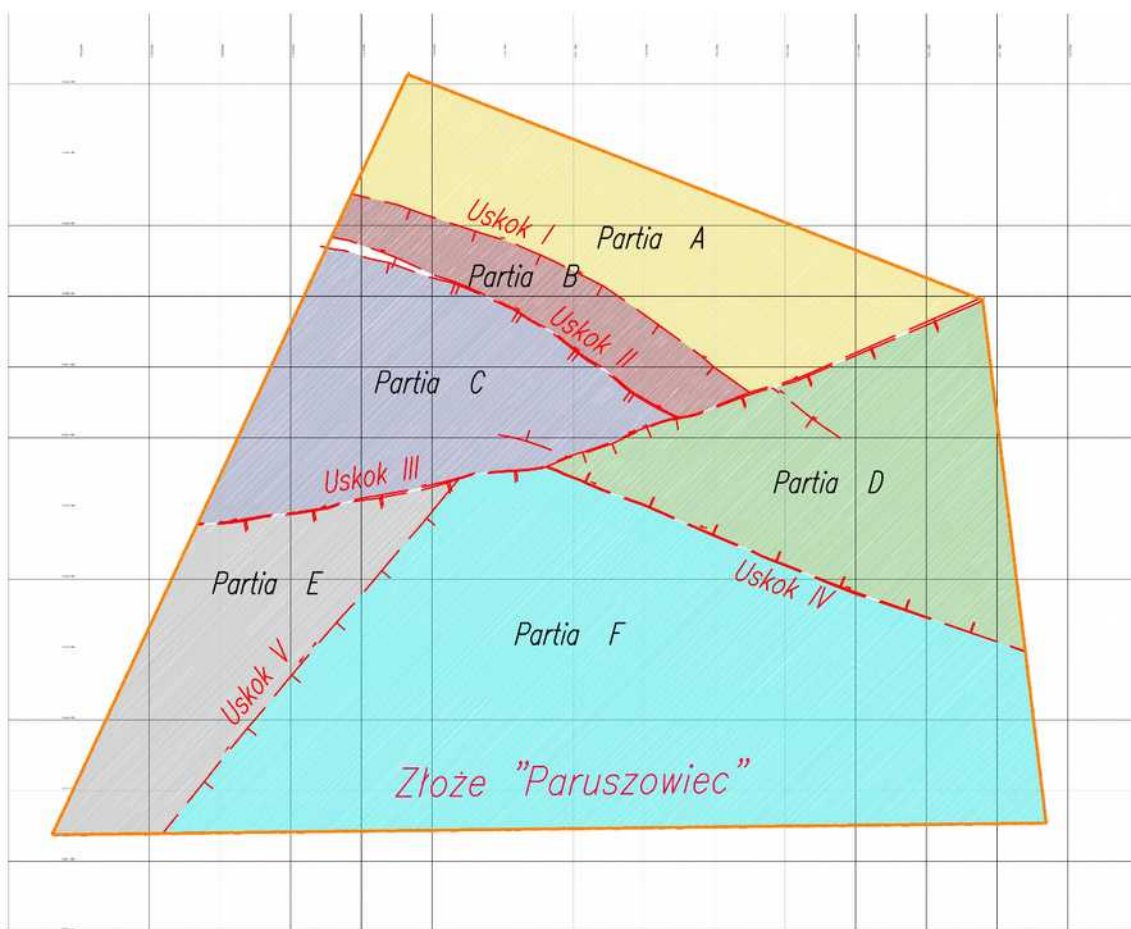
Uskok I - biegnie z północnego zachodu na wschód zrzucając warstwy na południowy zachód. Wielkość zrzutu wynosi około 50 m na całej jego długości .

Uskok II - podobnie jak Uskok I, biegnie z północnego zachodu na wschód i zrzuca warstwy na południowy wschód. Wielkość zrzutu wynosi od 300 m w części centralnej złoża do około 250 m. Uskok ten łączy się z Uskokiem III w rejonie otworu Paruszowiec 13.

Uskok III - stwierdzony w części zachodniej obszaru, biegnie z południowego zachodu od Nasunięcia Michałkowickiego. Następnie w partii centralnej łączy się z Uskokiem II i dalej biegnie w kierunku północno-wschodnim. Uskok zrzuca warstwy na południowy wschód. Wielkość zrzutu waha się od około 280 m w rejonie Nasunięcia Michałkowickiego do około 300 m w rejonie otworu Paruszowiec 13 .

Uskok IV - przecina wschodnią część złoża „Paruszowiec”, biegnąc z południowego wschodu na północny zachód. Uskok ten w rejonie otworu Paruszowiec 2 zanika. Zrzuca warstwy na północny wschód. Wielkość zrzutu wynosi około 100 m (część centralna złoża).

Uskok V - stwierdzony w zachodniej części złoża „Paruszowiec” o przebiegu z południowego zachodu na północny wschód. Uskok zrzuca warstwy na południowy zachód. Amplituda zrzutu wynosi od 100 m do 130 m. Uskok ten łączy się z Uskokiem III w rejonie otworu Paruszowiec 2.

Rysunek 6. Budowa strukturalna złoża Paruszowiec

W porównaniu z dokumentacją geologiczną złoża „Paruszowiec” z 1994 r. zmianie uległo nazewnictwo poszczególnych uskoków wg poniższej tabeli.

Tabela 14: Nazewnictwo uskoków

Nazwa Uskoku	Dokumentacja ze stanem zasobów na dzień 01.01.1994 r.	Dodatek nr 1 ze stanem zasobów na dzień 31.12.2014 r.
Uskok I	$h \approx 200 \text{ m} - 370 \text{ m}$	$h \approx 200 \text{ m} - 300 \text{ m}$
Uskok II	$h \approx 170 \text{ m} - 310 \text{ m}$	$h \approx 160 \text{ m} - 250 \text{ m}$
Uskok III	$h \approx 100 \text{ m} - 140 \text{ m}$	$h \approx 120 \text{ m}$
Uskok IV	$h \approx 70 \text{ m} - 100 \text{ m}$	$h \approx 60 \text{ m} - 100 \text{ m}$
Uskok V	$h \approx 50 \text{ m}$	$h \approx 50 \text{ m}$

Aby usystematyzować nazwy uskoków wprowadzono nowe nazewnictwo według ich miejsca położenia tzn. począwszy od północy w kierunku południowym (w dalszej części opracowania stosowane będzie nazewnictwo uskoków z dodatku nr 1). Na podstawie interpretacji danych z otworów oraz ogólnej budowy rejonu występowania złoża (Niecka Chwałowicka) dokumentator wprowadził kilka zmian. W północno zachodniej części złoża

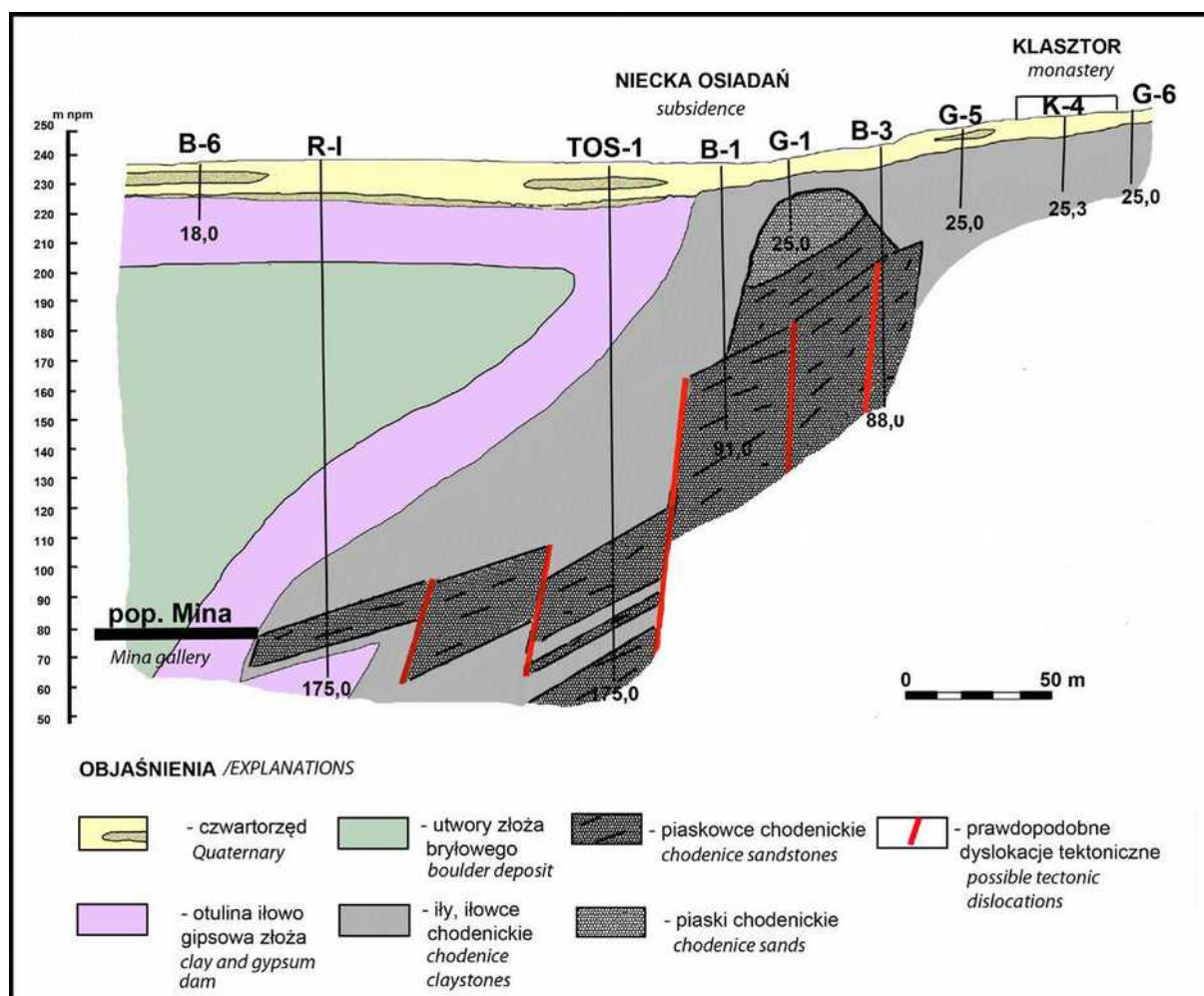
(powyżej Uskoku II) został naniesiony Uskok I jako jego kontynuacja ze wschodniej partii złoża. Zmianie uległa interpretacja geologiczna dwóch istotnych struktur w złożu – Uskok II i Uskok III (uprzednio Uskok I i Uskok II, jak w Tabeli 14). W dokumentacji z 1994 r Uskok II był uskokiem wygaszającym Uskok III. Dokumentator zdecydował, że interpretacja odwrotna – Uskok II jest gaszony przez Uskok III, okazuje się bardziej trafna i likwiduje anomalne zaleganie warstw w tym rejonie. Powyższą interpretację potwierdzają głębokości zalegania pokładów w okolicznych otworach (również nowo odwiercony Bapro 1), które są zgodne ze skorygowanymi przebiegami izolinii spągów pokładów, przystającymi do ogólnej budowy Niecki Chwałowickiej. Przyjęto, iż nachylenie płaszczyzny nasunięcia wynosi około 40°

Odnosnie przywołanego na stronie 26 „Opinii naukowej...”, fragmentu Raportu OOS dotyczącego potencjalnego wpływu na złoża soli kamiennej „Rybnik-Żory-Orzesze” Inwestor pragnie nadmienić, że analiza możliwego oddziaływania i w efekcie finalne jego wykluczenie było przedmiotem pracy zespołu uprawnionych oraz doświadczonych geologów, hydrogeologów oraz pracowników naukowych Głównego Instytutu Górniczego, a wyniki ich pracy zostały zawarte w ekspertyzie pt. *Badanie bezpieczeństwa powszechnego oraz ocena metodą hydromorfologiczno-kartograficzną zagrożenia zawodnieniem terenów górniczych w związku z planowaną eksploatacją górniczą złoża węgla kamiennego „Paruszowiec”*.

Ponadto strona Inwestorska wskazuje, że przytaczanie katastrof górniczych takich jak w Wapnie czy Wieliczce, jako analogiczne pod kątem *możliwości uruchomienia „płynięcia” pokładu soli i/lub wypłukiwania pokładu* jest dalece przesadne.

Na wstępie należy zaznaczyć, że do wystąpienia przywołanych przez Autora Opinii katastrof doszło w wyniku jednoczesnego zaistnienia specyficznych warunków geologicznych, górniczych, a także polityczno-gospodarczych, na przestrzeni dziesiątek lat. Wieliczka - za granicę złoża w kopalni „Wieliczka” przyjmowało się utwory solne z otuliną ilowo-gipsową. Granicę tę poprzecznią Mina naruszyła już w latach 1908 – 1917, finalnie przekraczając ją w całości, co potwierdziły dopływy wody słodkiej do czoła wyrobiska. Dopływ wody pochodził z piaskowców chodenickich, które zostały niejako „wciągnięte” pod złoża solne, silnie spękane i sfałdowane w wyniku procesów tworzenia się złoża soli. Przez taki układ przestrzenny stanowiły doskonały kolektor dla wody, umożliwiając jej jednocześnie migracje przez istniejący system powstałych w trakcie ruchów górotworu szczelin. Nie można wykluczyć jednocześnie kontaktu tychże piaskowców

z czwartorzędowym piętrzem wodonośnym – rysunek 7. Tworzyły one tym samym lokalny, bardzo specyficzny system wodonośny (Przybyło, 2017).⁵

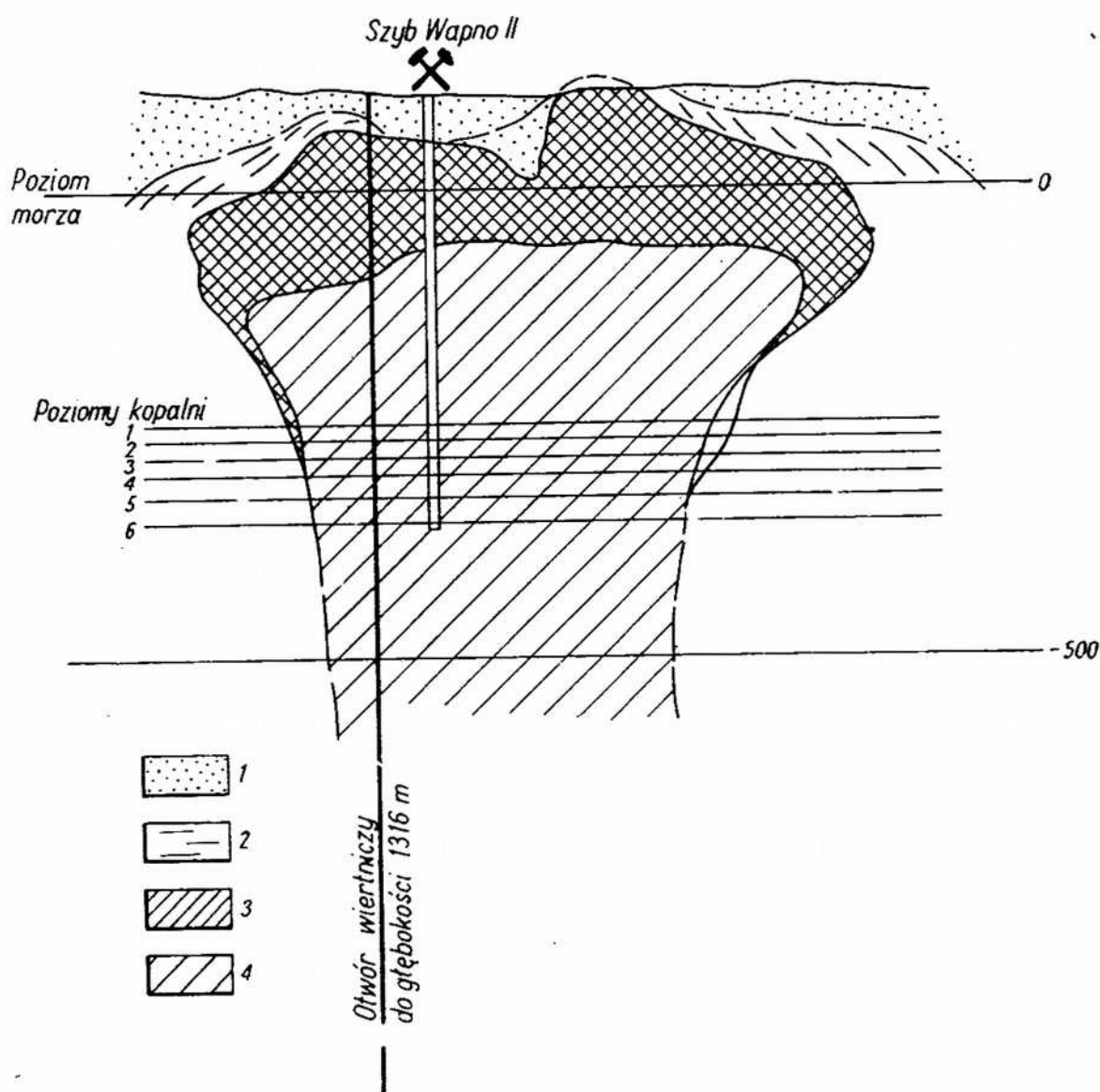
Rysunek 7. Schematyczny przekrój przez górotwór w rejonie przedpola poprzeczni Mina. Zestawił J. Przybyło, 1995, aktualizacja 2016 r.

Przypuszcza się, że roboty górnicze, które doprowadziły do przekroczenia otuliny mogły być wynikiem braku doświadczonych kadry w kopalni – wielu doświadczonych górników powołano wtedy do wojska, jako że okres drażenia końcowego odcinka wyrobiska prawdopodobnie przypadał na okres I wojny światowej. Pierwsze zapisy dotyczące wycieku wody do poprzeczni pojawiły się w 1935 r. i pojawiały się w dokumentacji zakładu do lat 90. XX wieku (Przybyło, 2017).

Początkiem lat 90-tych podjęto w poprzeczni prace naprawcze. Osłabiony robotami górniczymi górotwór, skały otuliny ilowo-gipsowej o słabych parametrach wytrzymałościowych oraz odprężenie górotworu będące wynikiem zaciśnięcia się końcowej części poprzeczni przy zintensyfikowanych robotach górniczych i dużym naporze hydraulicznym, były bezpośrednią przyczyną wdarcia się wody do wyrobiska.

⁵ Ograniczenie zagrożenia wodnego przez stabilizację górotworu w centralnym rejonie kopalni „Wieliczka”

Wapno – wysad solny w Wapnie zbudowany jest z wypiętrzonych przez szczelinę uskokową utworów jurajskich i dolnokredowych. Przykryty jest tzw. czapą gipsowo-ilastą, której grubość waha się od 20 do 160 m. Płytko zalegający gips był przedmiotem górniczej działalności człowieka najprawdopodobniej już w średniowieczu. Pierwsze informacje dotyczące eksploatacji gipsu pochodzą z 1826 r. Wspominają one również o notorycznym zalewaniu wyrobiska przez wody, co w efekcie doprowadziło do zaniechania eksploatacji w 1931 r. Natomiast zbiornik wodny w utworach czapy pozostał. Drażenie pierwszego szybu do złoża soli rozpoczęto w 1911 r. Czapa gipsowa stanowiła zbiornik wody o bardzo dużej pojemności. Silnie nawodnione strefy, w otoczeniu których znajdowała się kopalnia soli od podjęcia prac stanowiły stałe zagrożenie.⁶

Rysunek 8. Profil geologiczny wysadu solnego w Wapnie (wg J. Poborskiego). 1 – dyluwium, 2 – trzeciorzęd, 3 – czapa gipsowa, 4 – sól kamienna. Oznaczanie zakładu górniczego dotyczy okresu gdy był jeszcze czynny

⁶ W. Kuc, Złóża soli w Polsce w ujęciu przeglądowym, dostępny w Internecie:
http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.desklight-238f7163-5db3-42ed-9b07-b169b9a74e39/c/Artykul_IV_Zloza_soli_w_Polsce_w_ujeciu_pogladowym.pdf, (dostęp: styczeń 2020)

W okresie II wojny światowej oraz w latach 50-tych XX wieku nastąpiło znaczne zwiększenie wydobycia soli kamiennej. Zdecydowano się na „wejście” w półkę bezpieczeństwa w stropowej części złoża i budowę tam poziomu III o nowej geometrii komór wydobywczych i filarów ochronnych. Wycieki ługów były obserwowane na tym poziomie (i nie tylko, bo również w szybach) przez wiele lat. Wspomniane roboty górnicze spowodowały przekształcenia geomechaniczne górotworu, a w efekcie powstanie spękań i szczelin oraz przerwanie ciągłości półki solnej w stropie złoża (Ratajczak, 2000), którymi wody migrowały z czapy gipsowej, a także z poziomu wodonośnego znajdującego się w piaskach miocenu i oligocenu i z poziomu czwartorzędowego.

Zalanie kopalni soli „Wapno” w sierpniu 1977 r. nastąpiło wskutek błędów w technice eksploatacji. Za decydujący czynnik uważa się założenie poziomu eksploatacyjnego (III) (Ratajczak, 2000).

Na zakończenie należy wymienić podstawowe różnice pomiędzy przywołanymi przez Autora Opinii przypadkami, które są indywidualne i zarazem całkowicie odmienne, od przedmiotowego występowania pokładu soli w pobliżu złoża „Paruszowiec”

- roboty górnicze prowadzone były bezpośrednio w złożach soli kamiennej, powodując ich deformacje. W przypadku złoża „Paruszowiec” planowane roboty mają być prowadzone z dala od warstwy soli kamiennej, oraz nie prognozuje się wpływu tych robót na pokład – zasięg oddziaływania górniczego wystąpi około 190 m w odległości poziomej od pokładu soli
- brak warstwy ekranizującej (w Wapnie), naruszenie warstwy ekranizującej robotami górniczymi (w Wieliczce). W przypadku złoża „Paruszowiec” pokład soli jest izolowany przynajmniej 100 metrową warstwą ilów nieprzepuszczalnych. Ponadto planuje się dodatkowo zachowanie filara bezpieczeństwa dla stropu karbonu, który dodatkowo powiększy miąższość skał rozdzielających pokład soli kamiennej od części pokładów będących przedmiotem zainteresowania przedsiębiorcy
- obecność warstw wodonośnych w bezpośrednim sąsiedztwie pokładów soli – piaskowce chodenickie (Wieliczka), czapa gipsowa (Wapno) będących jednocześnie w kontakcie z wyższymi piętrami wodonośnymi, co pozwalało na infiltrację tych wód w głąb górotworu. W przypadku złoża „Paruszowiec” pokład soli znajduje się praktycznie w hermetycznej izolacji warstwami nieprzepuszczalnych ilów zarówno nad, jak i pod nim
- przywołane przez Autora pokłady soli były przedmiotem działalności górniczej od początków XX wieku. Od tego czasu wiedza, techniki górnicze, regulacje prawne

i obowiązujące przepisy wraz z ich egzekucją, metody monitoringu, sposoby przeciwdziałania zagrożeniom itp. diametralnie się zmieniły i ewoluowały

Podsumowując, *możliwości uruchomienia „płynięcia” pokładu soli i/lub wyphukiwania pokładu* na co wskazują katastrofy górnicze w Wapnie i Wieliczce były wynikiem zaistnienia całkowicie innych warunków górniczo-geologicznych, hydrologicznych, hydrogeologicznych niż prognozowane są w przypadku eksploatacji złoża „Paruszowiec”. Inwestycja nie będzie negatywnie oddziaływać na istniejące pokłady soli. Jednakże deklaruje się prowadzenie stałego monitoringu hydrogeologicznego w trakcie prowadzenia robot górniczych.

41 . Odniesienie się do kwestii braku monitoringu wód podziemnych

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 zawierającego opracowanie: „Opinia naukowa...” z maja 2019 na str. 31 oraz zawartych w załączniku nr 4 str. 3 i załączniku nr 5 str. 1.

Oprócz przedstawionego w raporcie oś monitoringu dodatkowo uszczegóławia się monitoring w zakresie zagrożenia radiacyjnego:

Przy zaliczaniu wyrobisk do poszczególnych klas zagrożenia, uwzględnia się wyniki pomiarów następujących wskaźników zagrożenia:

- stężenie energii potencjalnej alfa krótkożyciowych produktów rozpadu radonu,
- mocy dawki promieniowania gamma pochłoniętej w powietrzu,
- stężenia izotopu radu w wodach,
- aktywności właściwej izotopów radu w osadach.

Nadzór na ochroną przed zagrożeniem radiacyjnym naturalnymi substancjami promieniotwórczymi, sprawuje osoba posiadająca uprawnienia inspektora ochrony radiologicznej typu IOR-1, nadane w trybie określonym przepisami prawa atomowego.

Inspektor ochrony radiologicznej prowadzi dokumentację stanu zagrożenia radiacyjnego, obejmującą:

- wyniki pomiarów wskaźników zagrożenia radiacyjnego,
- wyniki pomiarów dawek indywidualnych,
- wykaz wyrobisk zaliczonych, stosownie do przepisów zagrożeń naturalnych w zakładach górniczych, do poszczególnych klas zagrożenia radiacyjnego,
- rejestr dawek indywidualnych pracowników zaliczonych na podstawie przepisów prawa atomowego do pracowników kategorii A,

- wykaz pracowników zaliczonych na podstawie przepisów prawa atomowego do pracowników kategorii B,
- mapy górnicze określające granice terenów kontrolowanych w rozumieniu przepisów prawa atomowego.

W podziemnym zakładzie górniczym wykonuje się pomiary następujących wskaźników zagrożenia radiacyjnego:

- stężenie energii potencjalnej alfa w powietrzu krótkożyciowych produktów rozpadu radonu,
- ekspozycji na zewnętrzne promieniowanie gamma,
- sumarycznego stężenia izotopów radu Ra-226 i Ra-228 w wodach kopalnianych,
- sumarycznej aktywności właściwej izotopów radu Ra-226 i Ra-228 w osadach kopalnianych.

Kierownik ruchu zakładu górniczego wyznacza osoby dozoru odpowiedzialne za wykonywanie pomiarów.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami wykonywane będą wszystkie w.w. wymagane przepisami badania i prowadzony nadzór.

42 . Odniesienie się do kwestii likwidacji zakładu górniczego

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 zawierającego opracowanie: „Opinia naukowa...” z maja 2019 na str. 32-33, załącznika nr 2a pkt. Ad.52 str.7 oraz załącznika nr 2b pkt. 52 str.6.

Wg danych literaturowych - likwidacja kopalni węgla kamiennego trwa od dwóch do pięciu lat i z reguły poprzedza ją etap planowania działań w tym zakresie trwający od roku do trzech lat. Mimo, że sama likwidacja trwa relatywnie niedługo, to jej skutki są niezwykle długotrwałe i mogą być odczuwalne przez kilkadziesiąt lat.

Kluczowym społecznym czynnikiem ryzyka w fazie likwidacji jest redukcja zatrudnienia, powodująca najczęściej wzrost bezrobocia w rejonie lokalizacji kopalni węgla kamiennego. Ryzyko to znacznie wzrasta, gdy kopalnia jest jednym z większych pracodawców na lokalnym rynku oraz w sytuacji, gdy likwidowanych kopalń jest wiele, a przemysł górniczy ma kluczowe znaczenie dla regionu lub całej gospodarki. Pracę tracą także zatrudnieni w przedsiębiorstwach wspomagających działalność przedsiębiorstw górniczych. Wówczas poza indywidualnymi skutkami społecznymi pojawiają się także, w formie reakcji łańcuchowej, skutki o charakterze zbiorowym, takie jak: spadek dochodów władz samorządowych, brak wsparcia dla lokalnych inicjatyw społecznych i kulturalnych, postępująca pauperyzacja

społeczeństwa lokalnego lub regionalnego, spadek bezpieczeństwa energetycznego w regionie lub/i gospodarce⁷.

Warto podkreślić, że branża ta nadal ma jednak nadal kluczowe znaczenie dla utrzymania bezpieczeństwa energetycznego kraju. Energetyka zawodowa bowiem wykorzystuje do produkcji energii elektrycznej przede wszystkim węgiel kamienny.

Oceniając sposoby likwidacji kopalni w górnictwie państwowym, można zauważyć, że w praktyce stosuje się dwie strategie:- pierwsza polega na likwidacji bezpośredniej, czyli postawieniu zakładu w stan likwidacji,- druga polega na likwidacji pośredniej, czyli łączeniu kopalń przewidzianych do likwidacji z kopalniami mającymi perspektywę funkcjonowania, wówczas gdy sąsiadowały ze sobą polami górnictwami.

Przedsiębiorstwo górnicze finansuje likwidację kopalni z funduszu likwidacji zakładu górniczego w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze. Fundusz jest tworzony i zasilany przez przedsiębiorcę górniczego od momentu naliczenia pierwszej opłaty eksploatacyjnej. Środki funduszu, o którym mowa w ust. 3, mogą być gromadzone również w postaci bonów skarbowych i obligacji emitowanych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa. Inicjatywa pod nazwą „Sprawiedliwa Transformacja Europa Wschodnia i Południowa” jest projektem w ramach Europejskiej Inicjatywy Klimatycznej (EUKI), agencji Niemieckiego Federalnego Ministerstwa Środowiska, Ochrony Przyrody i Bezpieczeństwa Reaktorów Atomowych (BMU). Oprócz Polski, projekt jest realizowany w Niemczech, Bułgarii i Grecji. Regiony w Europie, w których wydobywa się węgiel kamienny i brunatny, stoją przed bezprecedensowymi wyzwaniami społecznymi i ekonomicznymi w związku z transformacją Europy w kierunku gospodarki zeroemisyjnej. Dlatego w Deklaracji zostało podkreślone, że transformacja Europy w kierunku zeroemisyjnej gospodarki nie powinna odbywać się kosztem regionów, w których wydobywa się węgiel kamienny i brunatny, które przez dziesięciolecia napędzały gospodarkę europejską. W ramach Deklaracji władze poszczególnych miast zobowiązują się do podejmowania dalszych działań na rzecz sprawiedliwej transformacji na poziomie lokalnym oraz do wspierania siebie nawzajem w tworzeniu zrównoważonej przyszłości dla wszystkich mieszkańców. Wg wiedzy Inwestora w 2020 roku Miasto Rybnik wspólnie z Europejskim Instytutem Innowacji i Technologii (EIT Climate-KIC) oraz spółką celową Uniwersytetu Śląskiego SPIN-US, będzie prowadzić dopiero działania zmierzające do publicznej dyskusji na temat wizji sprawiedliwej transformacji społecznej,

⁷ Szerzej: A. Karbownik, M. Turek, Restrukturyzacja zatrudnienia w górnictwie węgla kamiennego w latach 1998-2002, „Wiadomości Górnicze” 2003, nr 10, s. 433-445; I. Jonek-Kowalska, M. Turek, Restrukturyzacja zatrudnienia w polskim górnictwie węgla kamiennego – cele i efekty, w: Restrukturyzacja przedsiębiorstw i gospodarek w warunkach rozwoju rynków globalnych, red. R. Borowiecki, A. Jaki, Fundacja Uniwersytetu Ekonomicznego, Kraków 2013, s. 249-266.

ekonomicznej, energetycznej zmierzającej do poprawy jakości życia, w tym do osiągnięcia celów gospodarki sprzyjającej neutralności klimatycznej.

43 . Odniesienie się do kwestii połączenia kopalni „Paruszowiec” z Elektrownią „Rybnik”

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 2a Ad1, załącznika nr 2b pkt. 1 i załącznika nr 4 Ad. 1 str. 4.

Gwarancję, że rynek lokalny zapewni popyt na produkowany węgiel daje:

- sytuacja na rynku energetycznym, czyli głównie zrealizowane i realizowane inwestycje w nowe moce i modernizacje starych,
- sytuacja na rynku górniczym, czyli zamykane kolejne zakłady górnicze i malejące wydobycie,
- deficyt węgla na rynku polskim, który w 2018 roku wyniósł 19,7 mln ton, szacunki wskazują na 17,2 mln ton w 2019 (oficjalnych danych jeszcze nie ma),
- rosnące zapotrzebowaniu na moc, z uwagi na tempo rozwoju gospodarki,
- analizy ekspertów, którzy wskazują, obecność węgla w polskiej energetyce przynajmniej do 2050 r.,
- wysokiej jakości surowiec w złożu, który jest poszukiwany na rynku polskim.

Lokalizacja Inwestycji w bezpośrednim sąsiedztwie Elektrowni „Rybnik” daje w perspektywie ogromne możliwości współpracy pomiędzy podmiotami i osiągnięcie efektu synergii pomiędzy energetyką i górnictwem. Na chwilę obecną raport nie przedstawia połączenia Zakładów.

44 . Odniesienie się do kwestii zagospodarowania odpadów wydobywczych

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 2a Ad.2, załącznika nr 2b pkt. 2 i załącznika nr 4 str. 2.

Możliwości odbioru odpadów wydobywczych zostały zweryfikowane. Kwestia odbioru odpadów przez firmę Haller S.A. została opisana w Uzupełnieniu nr 7. Ponadto,

firma Haller nie jest jedynym podmiotem na rynku polskim mającym możliwość odbioru odpadów prognozowanych do wytworzenia. Od 1 stycznia 2020r. funkcjonuje baza BDO, obejmująca podmioty wytwarzające, transportujące, zbierające i przetwarzające odpady.

45 . Odniesienie się do kwestii uzgodnienia z Nadleśnictwem Rybnik

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 2a Ad.3, załącznika nr 2b pkt. 3 i załącznika nr 4 Ad. 2.

Brak konieczności uzgodnienia na etapie decyzji środowiskowej.

46 . Odniesienie się do kwestii sposobu eksploatacji złoża

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 2a Ad.4, załącznika nr 2b pkt. 4, załącznika nr 3 pkt. 3 oraz załącznika nr 4 str. 2-3,5.

Inwestor rzetelnie przewiduje i prognozuje wszystkie zjawiska, które można prognozować. Ograniczenia metod / luk we współczesnej wiedzy zostały scharakteryzowane w przedstawionym raporcie w odniesieniu m. in. do metod prognozowania deformacji nieciągłych oraz do analizy ryzyka wstrząsów regionalnych.

Jednocześnie wskazuje się inne zjawiska, które występują rzadko i proponuje cały szereg działań oraz rozwiązań, które mają na celu zapobiegać negatywnym skutkom eksploatacji górniczej, które szczegółowo opisano w raporcie (m. in. profilaktyka tąpniowa, sposoby eksploatacji złoża minimalizujące negatywne oddziaływania). Zostały one zaproponowane przez autorytety naukowe z Politechniki Śląskiej oraz Głównego Instytutu Górnictwa. Powyższa prognoza nie uwzględnia możliwości wystąpienia wstrząsów o charakterze regionalnym. Te stosunkowo rzadkie zjawiska, z uwagi na ich sporadyczne występowanie, są stosunkowo słabo zbadane, w związku z czym są aktualnie, praktycznie rzecz biorąc, niemożliwe do wyprognozowania. Występują one z reguły w rejonie dużych dyslokacji tektonicznych bądź w rejonach skomplikowanego wykształtowania resztek i krawędzi wieloletniej, wielopokładowej eksploatacji górniczej. W związku z tym prawdopodobieństwo pojawienia się tego typu wstrząsów w OG „Paruszowiec” jest znikome.

Przypominamy, że wydobywanie węgla z zastosowaniem podsadzki hydraulicznej jako systemu likwidacji zrobów jest najefektywniejszym znanym systemem eksploatacji w kontekście ochrony powierzchni. Projektuje się podsadzanie wyrobisk pod całą zamieszkałą częścią Zastawu. Żadne z wyrobisk ścianowych pod wspomnianą częścią miasta nie będzie prowadzone z zawałem stropu. Wobec terenów położonych na wschód (obejmujące dalszy bieg rzeki Rudy wraz z okolicznymi mieszkańcami) Inwestor nie ma planów – nie przewiduje się eksploatacji we wspomnianej części złoża, oraz wpływów wykraczających poza zasięg zaprezentowany na mapach będących załącznikami do raportu.

47 . Odniesienie się do kwestii połączenia centrum miasta z wyjazdem w kierunku A1

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 2a Ad.6, załącznika nr 2b pkt. 6, załącznika nr 3 pkt. 6 oraz załącznika nr 4 Ad.4.

Wnoszący pisząc: *stopniowe opadanie jednej z głównych ulic miasta o 16 metrów*, przekazuje Inwestorowi uwagę, która stoi w sprzeczności sama ze sobą. Aby uporządkować: słowo „stopniowy” oznacza mający powolny przebieg, zachodzący etapami. Wartość 16 metrów jest natomiast wartością sumaryczną, końcową, maksymalną. Ulica Mikołowska będzie osiadać stopniowo, co przedstawiono w tabeli 15:

Tabela 15. Stopniowe osiadanie ul. Mikołowskiej w kolejnych latach eksploatacji

Lata realizacji inwestycji [interwał pięcioletni]	Sumaryczne osiadanie punktu o końcowym osiada- niu maksymalnym w in- terwale czasowym [m]	Średnioroczne osiadanie dla punktu o końcowym osiada- niu maksymalnym [m]
1-5	0,0	0,00
6-10	3,1	0,62
11-15	4,7	0,94
16-20	0,3	0,06
21-25	5,3	1,06
26-30	2,7	0,54

Tereny górnicze, a przede wszystkim obiekty zagospodarowania tych terenów, w przywołanym przypadku również ul. Mikołowska, są/będą objęte stałym monitoringiem. Przedsiębiorcy górniczy wydobywający kopaliny metodami podziemnymi są w stałym kontakcie z zarządcami obiektów. Odpowiedzialność za powstałe szkody ponosi

przedsiębiorca górniczy, wynika to wprost z przepisów ustawy prawo geologiczne i górnicze, co wielokrotnie było podkreślane przez Inwestora.

Parametry techniczne jakim musi odpowiadać droga określa *rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie* (tekst jednolity, obwieszczenie z dnia 23 grudnia 2015 r.). Pochylenie niwelety jezdni, o którą wnoszący uwagę wyraża szczególne zaniepokojenie, określa § 24 ww. rozporządzenia. Projektowanie prac budowlanych bądź remontowych odbywa się w oparciu o obowiązujące przepisy prawa, a te nie wprowadzają regulacji szczególnych, np. dla odcinków, po których mogą poruszać się wyłącznie samochody terenowe. Ponadto, ponownie zwraca się uwagę, że obecne nachylenie jezdni tej ulicy przy wyjeździe z lasu na Paruszowcu jest większe od przewidywanego nachylenia podłużnego jezdni na skłonie prognozowanej niecki z osiadań, szczególnie w początkowej fazie obniżenia jezdni na skłonie prognozowanej niecki z osiadań, szczególnie w początkowej fazie obniżenia. Z wiedzy Inwestora wynika, że w planach miasta jest modernizacja ulicy Mikołowskiej, w związku z czym inwestor deklaruje pełne uczestnictwo w kosztach zabezpieczenia tej drogi na okoliczność przyszłych szkód górniczych w przypadku otrzymania koncesji oraz pozwolenia na budowę zakładu, co niewątpliwie ograniczy zakres późniejszych napraw

Dzisiejsze metody prognozowania wpływów na obiekty takie jak np. drogi, pozwalają na bardzo precyzyjne (stan na konkretny dzień) określenie przebiegu procesu deformacji. Dzięki temu odpowiednie planowanie prac naprawczych z wyprzedzeniem jest możliwe, co pozwala minimalizować uciążliwości z nimi związane oraz nie dopuszczać do sytuacji mogących uniemożliwić trwale korzystać z drogi.

Wskazywanie, iż Inwestor wykazuje się *rażącym brakiem konsekwencji w planach* w odniesieniu do zapisów, iż prace naprawcze na linii kolejowej, będą musiały być prowadzone z inną częstotliwością niż te w przypadku drogi, wynika z nieznamości przepisów wnoszącego tę uwagę. Parametry techniczne jakim powinny odpowiadać linie kolejowe reguluje *rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 10 września 1998 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budowle kolejowe i ich usytuowanie*, zmienione rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 czerwca 2014 r. Wartości maksymalnego pochylenia podłużnego jakie powinno się stosować na liniach kolejowych (§ 37 ww. rozporządzenia) są inne od tych, które wymagane są dla dróg, stąd różnice w prognozowaniu częstotliwości prac naprawczych.

48 . Odniesienie się do kwestii utrudnień komunikacyjnych na liniach kolejowych

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji w załącznikach 2a pkt. Ad.7 str.3, załącznik nr 2b pkt. 7 str.2, załącznik nr 3 pkt. 7.

Prowadzenie eksploatacji górniczej pod linią PKP Katowice Ligota – Nędza będzie wymagało koordynacji robót górniczych, oddziałujących na tę linię oraz permanentnych prac profilaktyczno-naprawczych szlaku, zapewniających bezpieczeństwo ruchu kolejowego. Znanych jest wiele przykładów linii kolejowych, położonych w terenach górniczych, na których tego typu działania są skuteczne. Prędkość pociągów na tym odcinku szlaku z pewnością będzie musiała być obniżona w czasie prowadzenia wydobywania węgla pod tym szlakiem. Ekspertyza Głównego Instytutu Górnictwa określiła jednoznaczny sposób wykonywania prac profilaktyczno-naprawczych na tym odcinku szlaku kolejowego w trakcie prowadzenia eksploatacji górniczej.

Nasyp kolejowy jest obiektem o zupełnie innej konstrukcji, innym charakterze i zarazem inaczej przenoszącym wpływy z eksploatacji górniczej niż obiekty kubaturowe. Ponadto, do możliwości występowania deformacji nieciągłych oraz do metod przeciwdziałania tym deformacjom odniesiono się w uzupełnieniu nr 7. Właśnie przywołane powyżej ograniczenie prędkości poruszających się po linii pociągów oraz cykliczny monitoring stanu torów, podtorza, pomiary geodezyjne główki szyny są działaniami zapewniającymi prowadzenie bezpiecznego ruchu pociągów w rejonach występowania wpływów z eksploatacji górniczej. Przypominamy, iż zostało to uzgodnione i potwierdzone przez PKP-PLK.

Żaden z zapisów Planu zrównoważonego transportu nie wskazuje, że tymczasowe ograniczenie prędkości na 2,0 km odcinku jednej z linii, co stanowi 0,09% wszystkich linii w województwie śląskim, jest sprzeczne z jego zapisami. W przypadku modernizacji ulicy i linii kolejowych, które znajdują się w zasięgu planowanego oddziaływania kopalni Inwestor będzie ponosić koszty zabezpieczenia na okoliczność prognozowanych szkód górniczych. W zasięgu oddziaływania kopalni znajdują się następujące linie kolejowe:

1. linia PKP nr 140 relacji Katowice Ligota – Nędza,
2. linia PKP nr 148 relacji Pszczyna – Rybnik,
3. linia KPK-LK nr 302 relacji Kotłarnia – Rybnik Boguszowice (przez Elektrownię Rybnik),
4. linia KPK-LK nr 313 Elektrownia Rybnik – Leszczyny.

Prognozowane oddziaływanie górnicze może ujawniać się na około 2,0 km odcinku linii. Zgodnie z obowiązującym rozkładem jazdy pociągów (<https://rozklad-pkp.pl/>, dostęp: styczeń 2020r.) stwierdzono, że w ciągu dnia na stacji Rybnik Paruszowiec zatrzymuje się od 36 do 38 pociągów spółek Regio oraz Koleje Śląskie. Pokonanie przez tego typu pociąg odcinka Rybnik Paruszowiec-Leszczyny o długości 5,903 km zajmuje średnio 5:30 minuty. Oznacza to, że pociągi poruszają się ze średnią prędkością około 65 km/h na tym odcinku. Zatem odcinek, na którym konieczne byłoby ograniczenie prędkości o długości pokonują w czasie około 1:50 minuty. Ograniczenia prędkości pociągów na terenach górniczych GZW najczęściej wynoszą 10-30 km/h. Przyjmując wartość średnią – 20 km/h da się obliczyć, że około 2-kilometrowy odcinek pociąg pokona w czasie około 6:00 minut. Jak nietrudno zauważyć oznacza to wydłużenie podróży o około 4:10 minut. Inwestor ma świadomość, że linią 140 poruszają się również pociągi, np. spółki InterCity, które nie zatrzymują się na wszystkich stacjach, natomiast nawet przy założeniu poruszania się tych składów z maksymalną dozwoloną na linii prędkością (100 km/h), czas podróży wydłużyłby się o około 4:50 minut. W obliczeniach nie uwzględniano ruchów jednostajnie/zmiennie przyspieszonych/opóźnionych, ponieważ nie będą one miały znaczącego wpływu na wyniki, które mają uświadomić skalę oddziaływania na ruch pasażerski w na przedmiotowym odcinku. Chodzi o przedstawienie skali uciążliwości.

Przywołana przez wnoszącego uwagę remont, który wymusił na pewnych odcinkach trasy korzystnie z komunikacji zastępczej odbywał się na odcinku Mikołów – Leszczyny. Jest to fragment linii nr 140, który je foddst jednotorowy, w związku z czym opisana kolej rzeczy jest zrozumiała. Fragment Rybnik Towarowy – Leszczyny jest odcinkiem dwutorowym, w związku z czym utrzymanie ruchu pociągów, bez konieczności wprowadzania komunikacji zastępczej jest zadaniem nie następczym problemów. Co więcej jest to powszechnie stosowana praktyka na terenach górniczych, ponieważ w dużym uproszczeniu, kiedy jedna z linii jest „przygotowana” na mające się ujawnić wpływy, druga, która „przeniosła” wpływy z poprzedniego okresu jest w trakcie prac naprawczych i jest przygotowywana na okres następny. I tak naprzemiennie.

49 . Odniesienie się do kwestii rekompensat degradacji terenów dla właścicieli

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika 2a pkt. Ad.8, załącznika 2b pkt. 8 oraz załącznika nr 4 pkt. Ad.5 str. 6.

Bapro jest spółką celową powołaną do realizacji projektu budowy kopalni.

W momencie wystąpienia o koncesję na wydobywanie Inwestor musi wykazać przed Ministrem Środowiska źródła finansowania całości inwestycji. Zatem zabezpieczeniem finansowym pokrywania szkód będzie już od początku sama inwestycja. Należy zaznaczyć, że szkody, które przedsiębiorca zapewnia pokrywać pojawią się dopiero po uruchomieniu produkcji, co wiąże się bezpośrednio z osiąganiem przychodu.

Technicznie występują możliwości zabezpieczania wszystkich obiektów z terenu górniczego „Paruszowiec” na wpływy z eksploatacji, co oczywiście zostanie wykonane przed przystąpieniem eksploatacji złoża. Zakres zabezpieczeń będą determinowały inwentaryzacje obiektów budowlanych, sporządzane przed planami ruchu zakładu górniczego. Odpowiednie zabezpieczenie budynków ma na celu wyeliminowanie możliwości powstania szkody. Posiadana przez Inwestora wiedza i praktyka z zakresu górnictwa pozwoliła na dokładne zdiagnozowanie obszaru zabudowy, który w istotnym stopniu będzie narażony na bezpośredni wpływ eksploatacji górniczej (IV i V kategoria), ze względu na największe wartości wskaźników deformacji. W przypadku pozostałych obiektów prognozowane wskaźniki są mniejsze. Nowobudowane obiekty posiadają tzw. odporność naturalną, wynikającą z materiałów i technologii zastosowanych do ich budowy oraz wynikającą z ich zużycia eksploatacyjnego. Oznacza to najczęściej dużo mniejszy zakres prac zabezpieczających na terenach o prognozowanych „niższych” kategoriach górniczych.

50 . Odniesienie się do kwestii nierealistycznego planu przetwarzania wód kopalnianych

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 2a pkt. Ad.11 str.3 oraz załącznik nr 2b pkt. 11 str.3.

Na wstępie zaznaczamy, że Wikipedia nie jest źródłem wiedzy naukowej i fachowej, a odpowiedzialność za weryfikację informacji, które są tam zamieszczane, spoczywa na użytkowniku, który je podaje, tj. na przypadkowych osobach.

Projektowana instalacja odsalania wody posiada sprawność na poziomie 80%, co wynika z założeń projektowych oraz optymalizacji pracy wszystkich elementów Stacji Oczyszczania i Uzdantniania Wody. Można uzyskiwać jeszcze wyższe sprawności niż 80% sprawności wyższe poprzez sterowanie parametrami instalacji, w szczególności ciśnieniem wody w układzie. Inną metodą

podnoszenia wydajności tego rodzaju instalacji jest filtracja podwójna, czyli koncentrat jest kierowany na II system membran, gdzie jest powtórnie zateżany.

Obecnie najbardziej korzystnym kierunkiem zagospodarowania wód zasolonych pod względem ekologicznym, technicznym i ekonomicznym jest wykorzystanie solanek jako nośnika domulek wykorzystywanych w doszczelnianiu zrobów zawałowych na dole kopalni, w celach profilaktyki przeciwpożarowej, po uprzednim zmieszaniu ich z pyłami dymnicowymi i cementem, które wiążą solankę. Profilaktyka przeciwpożarowa jest obowiązkowa. Ponadto, w koncentracie znajdują się również radionuklidy (o ile wystąpią) oraz pirosiarczyn sodu oraz heksametafosforan sodu. Pirosiarczyn sodu ($\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_5$) stosowany będzie w celu uzdatniania wody poprzez usuwanie z niej związków chloru. Dozowanie pirosiarczynu sodu nie będzie mieć wpływu na rzekę Rudę, ponieważ w wyniku zachodzących w całym procesie reakcji, zostanie on zneutralizowany do związków usuwanych z wody w ciągu technologicznym SOUW. Ponadto, zgodnie z dostępnymi kartami charakterystyki substancji, nie wykazuje on zdolności do bioakumulacji, w związku z czym nawet potencjalne uwolnienie niewielkiej ilości substancji do wód rzeki Rudy nie wpłynie na organizmy bytujące w cieku. Związek ten jest powszechnie stosowany w oczyszczalniach ścieków i do dezynfekcji wód. Heksametafosforan sodu (SHMP (NaPO_3)₆) to szeroko stosowany w przemyśle środek zmiękczający wodę. Jego działanie polegać będzie w SOUW na usuwaniu wolnych jonów wapnia, krzemu, manganu poprzez przekształcanie ich w rozpuszczalne słabo zjonizowane związki lub rodniki, co skutecznie zapobiega wytrącaniu i krystalizacji związków soli (np. CaSO_4 , CaCO_3 , SiO_2 , CaF_2 , BaSO_4 , SrSO_4). Substancja będzie dozowana w SOUW w ściśle określonych ilościach, tak aby w wyniku reakcji dochodziło do całkowitego rozkładu heksametafosforanu sodu. W związku z tym nie będzie on w postaci czystej przedostawać się do wód rzeki Rudy. Ponadto, zgodnie z dostępnymi kartami charakterystyki substancji, nie wykazuje on zdolności do bioakumulacji, w związku z czym nawet potencjalne uwolnienie niewielkiej ilości substancji do wód rzeki Rudy nie wpłynie na organizmy bytujące w cieku.

Z uwagi na powyższe wyklucza się możliwość zanieczyszczenia wód powierzchniowych tymi oraz innymi substancjami.

Wody będą wypompowywane, oczyszczane, a koncentrat zawracany do zrobów w celu zapewnienia bezpiecznego ruchu kopalni, w związku z czym nie ma możliwości tej słonej wody tam od razu zostawić.

Inwestor nie roztacza wizji, ale wskazuje możliwość produkcji wody „ultraczystej”, która ma szerokie zastosowanie w przemyśle i produkowana jest właśnie w tego rodzaju instalacjach. Natomiast raport zakłada oczyszczanie wody dołowej do wartości wskaźników określonych rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla

środowiska wodnego (Dz. U. z 2014 r., poz. 1800), tzn. zawartość chlorków nie przekroczy $1\text{g}/\text{dm}^3$, a siarczanów $0,5\text{g}/\text{dm}^3$. Wody o średniej mineralizacji $1-3\text{g}/\text{dm}^3$ to właśnie wody półsłodkie, zgodnie z podziałem wód ze względu na ich mineralizację. Spora ilość wód spożywczych dostępnych w polskich sklepach to właśnie wody półsłodkie, zgodnie z tym podziałem.

51 . Odniesienie się do kwestii odkształceń

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 3 pkt. 4.

Analiza odkształceń została sporządzona przez uprawniony podmiot – Główny Instytut Górnictwa w Katowicach, posiadający specjalistyczną wiedzę w tym zakresie (pkt 38, 48 – szczegółowe wyjaśnienie).

Pragniemy dodatkowo nadmienić, że tak jak zawarł to w piśmie (będącym załącznikiem nr 3 do pisma Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 10.01.2020 r. (WOOS.4235.9.2016.JB.44)) Prezydent Miasta Rybnika wraz z zespołem opiniującym raport OOŚ: *wydaje nam się, jednak, że dla zapewnienia bezpieczeństwa publicznego na powierzchni powinno się brać pod uwagę prognozy wskazujące większe zagrożenie i uwzględnić jego skutki*, dokładnie tak jest. W prognozowaniu, wartość osiadań powierzchni, oraz pozostałych wskaźników deformacji, które są jego pochodnymi, prognozowane są na podstawie dwóch parametrów: współczynnika eksploatacyjnego „a” oraz grubości wybieranego pokładu „g”. Literatura podaje, że z wielu obserwacji⁸ wiadomym jest że współczynnik „a” dla eksploatacji z zawałem stropu wynosi od 0,5 do 0,9, a wartość średnia wynosi 0,8 z odchyleniem standardowym, dla górotworu nienaruszonego wcześniejszą eksploatacją 0,04, a dla górotworu naruszonego 0,1.

Dla eksploatacji z podsadzką hydrauliczną wartość współczynnika eksploatacyjnego wynosi zazwyczaj od 0,15 do 0,25.

Parametry, które przyjęto do prognozy deformacji dla złoża „Paruszowiec” wynoszą odpowiednio:

- Współczynnik dla eksploatacji z zawałem stropu $a=0,9$.
- Współczynnik dla eksploatacji z podsadzką hydrauliczną $a=0,25$.

Drugim parametrem, o którym wspomniano wyżej jest wysokość wybieranego pokładu „g”. Tutaj zaznaczamy, że wszystkie wysokości wyrobisk ścianowych projektowane

⁸ Kowalski A., 2015. Deformacje powierzchni w Górnośląskim Zagłębiu Węglowym. Wydawnictwo Głównego Instytutu Górnictwa. Katowice

do eksploatacji, zostały powiększone o wartość błędu równą kategorii rozpoznania złoza, który dla C_1 wynosi 30% oraz C_2 40% (nie pomniejszone, mimo że elipsa błędu oznacza również że mogą wystąpić wartości mniejsze).

Przyjęto zatem parametry maksymalne dla wszystkich wyrobisk w prognozie! I na takie parametry będą projektowane wszystkie prace zabezpieczające, na parametry, które w praktyce mogą nie wystąpić

52 . Odniesienie się do kwestii wariantu najkorzystniejszego dla środowiska

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 2a pkt. Ad.12 str.4, załącznika nr 2b pkt. 12 str.3 oraz załącznika nr 4 pkt. Ad.6 str. 6

Wariant proponowany przez Inwestora to jednocześnie wariant najkorzystniejszy dla środowiska, opisany w raporcie , co już kilkakrotnie wyjaśniano.

53 . Odniesienie się do kwestii przebudowy rzek

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 2a pkt. Ad.20 str.4, załącznika nr 2b pkt. 20 str.3 oraz załącznika nr 3 pkt. 8 str. 3.

„Wyjście/wystąpienie wód z koryta” czy „zawodnienie wodą zwyczajną” to hydrologiczna terminologia spotykana w literaturze.

Przywoływane planowane rozwiązanie hydrotechniczne w postaci budowy zastawek oraz przepompowni na potoku zabezpieczą dolinę cieku Młynówka przed cofką wód powodziowych rzeki do doliny Młynówki i jednocześnie zamkną naturalny odpływ wód powodziowych z doliny Młynówki (zasilanych kanalizacją deszczową dużej części Miasta Rybnika). Tylko w czasie zamknięcia tych zastawek, które będzie następować automatycznie w momencie występowania podwyższonych powodziowych stanów wód w korycie rzeki, konieczne staną się przerzuty wód potoku Młynówka do koryta rzeki. Zaproponowane rozwiązanie hydrotechniczne pozwala na naturalny grawitacyjny odpływ wód stanów zwyczajnych potoku Młynówka do rzeki Ruda. Opisane rozwiązanie hydrotechniczne

wyeliminuje realne zagrożenie powodzią tej części zlewni rzeki, które tu występuje. Proponowane do wykonania urządzenia wodne (lewy wał, zastawki oraz pompownia wód powodziowych potoku Młynówka) mogą stale służyć ochronie przeciwpowodziowej tej części Miasta Rybnika, niezależnie od planowanego oddziaływania górniczego.

Z powyższym stwierdzeniem zgadza się również Prezydent Miasta Rybnika:

W zakresie konieczności dokonania przebudów na rzekach i potokach to należy się zgodzić z koniecznością budowy przepompowni wód potoku Młynówka, działającej w sytuacji zabezpieczenia przed cofką rzeki Rudy do doliny potoku Młynówka, gdyż już obecnie w sytuacjach powodziowych taka potrzeba istnieje. Zabudowa przepompowni działającej w okresie, gdy konieczne będzie zamknięcie zastawek na dopływie potoku do rzeki Rudy wydaje się konieczne. – Pismo z dnia 16 grudnia 2019 (sygn.. Ek-I V.6523.1.2019), będące załącznikiem nr 3 do pisma Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 10.01.2020 (sygn.. WOOŚ.4235.9.2016.JB.44)

Po raz kolejny Inwestor zwraca uwagę, że Inwestor przy współpracy z Głównym Instytutem Górnictwa szczegółowo odniósł się do układu hydrologicznego projektowanego terenu górniczego. Wymienione są potencjalne zagrożenia, które również znajdują się w treści raportu. Przewidziane zostały wszelkie prace hydrotechniczne, konieczne do podjęcia przed rozpoczęciem eksploatacji, aby zabezpieczyć zarówno teren jaki i zagospodarowanie. Należy wyeksponować fakt, że Inwestor zadeklarował zabezpieczenie terenów w rejonie rzeki Rudy na prawdopodobieństwo wystąpienia „powodzi tysiąclecia” $p=0,1\%$, czyli „lepiej” niż jest to wymagane prawnie (w Polsce zachodzi obowiązek zabezpieczania terenów na wodę „pięćset letnią” $p=0,2\%$). Oznacza to nie mniej nie więcej, że tereny w rejonie rzeki Rudy będą zabezpieczone przed powodzią o wyższej fali kulminacyjnej niż ma to miejsce obecnie. Co najważniejsze – zabezpieczenia zostaną wykonane przed rozpoczęciem eksploatacji.

Przepompownia na Potoku z Kamienia projektowana jest w celu ochrony istniejących obiektów zagospodarowania powierzchni, w szczególności domostw przy ulicy Podleśnej w Wielopolu.

Równoległym powodem budowy tego urządzenia wodnego jest potrzeba ochrony przed zawodnieniem nasypu linii kolejowej KPK-LK nr 302 relacji Kotlarnia – Rybnik Boguszowice.

Po ewentualnej docelowej likwidacji obiektów zagrożonych zawodnieniem (w wyniku przywrócenia swobodnych przepływów wód w projektowanej niecce z osiadań) możliwym

stanie się likwidacja przepompowni wód i rekultywacja tego rejonu np. w kierunku rekreacyjnym. Możliwym kierunkiem działania może wówczas także być retencjonowanie wód powodziowych w tym zbiorniku. Tym samym nie będzie obowiązku utrzymywania tego urządzenia.

54 . Odniesienie się do kwestii zniszczenia zabytkowego wiaduktu

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 2a pkt. Ad.25 str.4, załącznika nr 2b pkt. 25 str.4.

Odnosząc się do zarzutu dotyczącego zniszczenia zabytkowego wiaduktu na linii 140 zawartego w piśmie Mieszkańców Rybnika z 8.12.2019 roku stanowiącego załącznik nr 2a oraz w piśmie z dnia 19.12.2019 roku (załącznik 2b) informujemy, iż kwestia zabezpieczenia i ochrony zabytkowego wiaduktu była już wyjaśniana w Uzupełnieniu nr 7.

Pragniemy ponownie zauważyć, iż każdy obiekt budowlany, również wiadukt kolejowy nad ul. Wielopolską na linii kolejowej nr 140 Katowice-Ligota – Nędza, będzie podlegał szczegółowej inwentaryzacji budowlanej przed rozpoczęciem eksploatacji. Na jej podstawie określona zostanie kategoria odporności obiektu, a ta następnie porównana z prognozowaną kategorią terenu górniczego. W przypadku, gdy obiekt ma niższą kategorię odporności niż projektowana kategoria obiektu górniczego, przedsiębiorca górniczy wykonuje odpowiednie zabezpieczenia konstrukcji.

Lokalizacja wiaduktu względem projektowanych wpływów oraz prognozowanych wpływów wskazuje, że znajduje się on na skrzydle powstającej nad calizną węglową – bezpośrednio pod wiaduktem nie będzie prowadzona eksploatacja. Przedmiotowy wiadukt znajduje się w granicach I kategorii terenu górniczego. Osiedlenia, które prognozuje się dla przedmiotowej budowli będą wynosiły 85 cm dla północno-wschodniego przyczółku i 54 cm dla południowo-zachodniego. Będą się one ujawniały w miarę równomiernie oraz przez okres ponad 20 lat, w związku z czym, ich skala sięgnie zaledwie kilku centymetrów rocznie – stąd wniosek o „zniszczeniu” wiaduktu jest zbyt daleko idący. Obiekty, takie jak wspomniany wiadukt będą podlegały cyklicznym obserwacjom geodezyjnym oraz inspekcjom stanu technicznego, co pozwala na podejmowanie natychmiastowych działań naprawczych, jeśli takowe będą konieczne.

55 . Odniesienie się do kwestii zaburzenia biegu rzeki Rudy

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 2a pkt. Ad.26 str. 5, załącznika nr 2b pkt. 26 str.4.

Inwestor nie jest w stanie odnieść się bezpośrednio od uwagi ad. 26 (załącznik 2 Zaburzenia biegu rzeki Rudy) ponieważ wnoszący uwagę wskazuje na „opis w punkcie 6”. Punkt uzupełnienia nr 7 dotyczył połączenia centrum Miasta z wyjazdem w kierunku A1 – utrudnienia – ul. Mikołowska na odcinku od skrzyżowania z ul. Wielopolską i Stawową do wiaduktu na linii kolejowej Kotłarnia-Rybnik Boguszowice nie ma nic wspólnego z przekształceniami rzeki Rudy.

Natomiast w kwestii przekształceń biegu rzeki Rudy informujemy, że przewidziane prace hydrotechniczne zostały szczegółowo opisane w raporcie i jego uzupełnieniach. Inwestor nie zakłada tworzenia zalewisk w tym rejonie. Przewidywane prace mają na celu zabezpieczyć tereny położone w sąsiedztwie rzeki na falę kulminacyjną o prawdopodobieństwie 0,1% (powódź tysiąclecia)

56 . Odniesienie się do kwestii Bazyliki Św. Antoniego

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 2a pkt. Ad.28 str. oraz załącznika nr 2b pkt. 28 str. 4.

Wpływ inwestycji, a w zasadzie brak wpływu na Bazylikę Św. Antoniego został przedstawiony w uzupełnieniu nr 7.

Ponadto wyjaśniamy iż zapis, że strop pokładu może wykazywać skłonność do tąpnięć, oznacza że parametry geologiczno-inżynierskie skał, na których przeprowadzono badania laboratoryjne pozwalają na gromadzenie energii odkształcenia sprężystego. Nie natomiast, że wstrząs na pewno wystąpi. Jest to parametr o charakterze informacyjnym, który bada i wyznacza się po to, aby przedsiębiorca miał świadomość iż należy zachować czujność. Aby nie dochodziło do jego niekontrolowanego uwalniania, zgodnie z zasadą przeczności, Inwestor bardzo szczegółowo potraktował zagadnienie planowanej profilaktyki tąpniowej.

Dla ograniczania występującego zagrożenia tąpnięciami w prowadzonych wyrobiskach górniczych będą podejmowane działania profilaktyczne. Na szeroko rozumianą profilaktykę tąpniową składają się metody oceny stanu zagrożenia tąpnięciami oraz metody ograniczania

wielkości zagrożenia tąpnięciami. Najskuteczniejszą profilaktykę tąpniową stanowi właściwy projekt eksploatacji. Dalsze w kolejności miejsca zajmuje technologia prowadzenia robot górniczych i aktywna (doraźna) profilaktyka tąpniowa wraz z monitoringiem zmian stanu zagrożenia. Określenie poszczególnych elementów projektu robot, jego wykonawstwa i profilaktyki w ograniczaniu zagrożenia tąpnięciami, w tym także zależności między koncentracją produkcji, a zagrożeniem tąpnięciami, jest niezmiernie trudne. Dla zapobiegania lub ograniczania prognozowanego zagrożenia tąpnięciami będą podejmowane przedsięwzięcia długofalowe, bieżące (doraźne) oraz działania organizacyjne.

Działania długofalowe:

- ścisła realizacja opracowanego projektu robot z zachowaniem ustalonej kolejności, porządku i kierunków prowadzenia robot uwzględniających wymogi koordynacyjne,
- czyste wybieranie i wykorzystanie eksploatacyjnego efektu odprężenia pokładów,
- minimalizacja ilości i właściwa lokalizacja wyrobisk korytarzowych,
- stosowanie ścianowych systemów eksploatacji z zawałem stropu i wyposażonych w zmechanizowane kompleksy ścianowe,
- dobór właściwej obudowy do wyrobisk korytarzowych,
- właściwy dobór parametrów geometrycznych ścian do lokalnych warunków geologiczno-górniczych.

Generalną zasadą ww. działań jest minimalizowanie stref koncentracji naprężeń oraz powstania stref niestabilnych.

Działania bieżące: podejmowane są w oparciu o obserwacje i ocenę zagrożenia tąpnięciami na podstawie kompleksowej analizy wyników następujących metod:

- rozeznania górniczego,
- sondażu małosrednicowego,
- sejsmologii górniczej,
- metody sejsmoakustycznej.

W zależności od wskazań metod obserwacji będą stosowane metody aktywne, takie jak:

- nawadnianie calizny węglowej i skał otaczających,
 - odprężające wiercenie otworów wielkośrednicowych,
 - strzelania wstrząsowe w złożu oraz odprężające i torpedujące w skałach otaczających,
- a także mieszane, np. wstrząsowo-odprężające,
- torpedowanie stropu za pomocą MW i USS,

- ukierunkowane hydroszczelinowanie skał (UHS).

Działania organizacyjne:

- ustalanie właściwej organizacji robot,
- bieżąca ocena stanu zagrożenia oraz informowanie o nim osób kierownictwa, dozoru i załogi,
- szkolenie osób dozoru i załogi,
- wyznaczanie stref szczególnego zagrożenia tąpniętami, analizowanie, nie rzadziej niż na kwartał, a w razie potrzeby częściej, przez Zespół Opiniodawczy w sprawie Tąpnięć, Obudowy i Kierowania Stropem stanu zagrożenia tąpniętami i ustalanie adekwatnej do tego stanu środków profilaktyki i rygorów,
- okresowe wyłączanie wyrobisk z ruchu,
- ustalanie dla wszystkich robot górniczych w pokładach zagrożonych tąpniętami, związanych z drażeniem, przebudową wyrobisk, eksploatacją oraz robotami zbrojeniowo-likwidacyjnymi, szczegółowych rygorów prowadzenia i opiniowanie ich przez Zespół Opiniodawczy w sprawie Tąpnięć, Obudowy i Kierowania Stropem,
- przestrzeganie zasad postępowania w przypadku wzmożonej aktywności sejsmicznej górotworu, wprowadzonych zarządzeniami KRZG,
- prowadzenie szerokiej współpracy z jednostkami naukowo-badawczymi oraz sukcesywne wdrażanie najnowszych osiągnięć nauki i praktyki górniczej w zakresie tąpnięć.

57 . Odniesienie się do kwestii granicy terenu górniczego

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 2a pkt. Ad.30 str. 5 oraz załącznika nr 2b pkt. 30 str. 4, Załącznika nr 4 Ad.7.

Ponownie zaznacza się, że granica terenu górniczego została wyznaczona zgodnie z definicją znajdującą się w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze, art. 6, ust. 1 terenem górniczym - jest przestrzeń objęta przewidywanymi szkodliwymi wpływami robot górniczych zakładu górniczego. Jednocześnie, granice terenu górniczego zostały wyznaczone zgodnie ze sztuką oraz powszechną praktyką realizacji tego rodzaju zadań, która jest akceptowana i pozytywnie opiniowana przez Urzędy Górnicze oraz Ministra Środowiska.

Wstrząsy indukowane działalnością wydobywczą są zdarzeniami incydentalnymi, ponieważ mogą one wystąpić, natomiast nie muszą. Ponadto celem zapobiegania niekontrolowanemu uwalnianiu energii sprężystej ze skał, prowadzi się zabiegi profilaktyczne.

Należy przypomnieć, że Inwestor przy współpracy z Politechniką Śląską, renomowaną jednostką naukowo-badawczą, przygotował prognozę dynamicznych oddziaływań wstrząsów dla projektowanej eksploatacji złoża „Paruszowiec”. Najważniejszym postawionym w przywołanym opracowaniu wnioskiem, jest zdanie: nawet w przypadku wystąpienia drgań o maksymalnych szacowanych parametrach, będą one całkowicie nieszkodliwe dla wszystkich elementów konstrukcyjnych oraz nieuszkodzonych elementów niekonstrukcyjnych budynków. W uzupełnieniu nr 7, na stronach 30 oraz 32 znalazły się mapy przedstawiające stopień intensywności drgań, który został zaprognozowany dla warunków niekorzystnych, incydentalnie powstających wstrząsów. Na przywołanych mapach zaznaczono zasięg poszczególnych stopni intensywności mogących powstać drgań. Stopień O oraz stopień I charakteryzowane są jako całkowicie nieszkodliwe dla elementów konstrukcyjnych i niekonstrukcyjnych budynków, obiektów infrastruktury oraz ludzi. Ich oddziaływanie jest porównywalne z oddziaływaniem, z którym człowiek spotyka się codziennie np. przejeżdżająca ciężarówka. Drgania II stopnia są również nieszkodliwe dla elementów niekonstrukcyjnych budynków, mogą one natomiast powodować intensyfikację istniejących uszkodzeń elementów niekonstrukcyjnych bądź w pojedynczych przypadkach (szczególnie w górnym zakresie stopnia II) powstawanie nowych. Mogą to być uszkodzenia takie jak: wydłużanie zarysowań i pęknięć elewacji/tynków/styków elementów prefabrykowanych, odpadanie odspojonych tynków, odpajanie słabo przyklejonych płytek itp. Całkowity zasięg prognozowanego II stopnia drgań zawiera się wewnątrz konturu terenu górniczego.

Szczegółowa charakterystyka drgań znajduje się w uzupełnieniu nr 7, punkt 28.

58 . Odniesienie się do kwestii oszacowania skutków hydrologicznych

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 2a pkt. Ad.31 str.5 oraz załącznika nr 2b pkt. 31 str. 4.

Oczyszczona woda ze SOUW będzie stanowić własne źródło wody w kopalni – woda ze stacji będzie wykorzystywana jako woda technologiczna (głównie w ZMPW), woda kąpielowa w łaźniach oraz woda do celów ppoż. Wody dołowe w SOUW będą poddawane podczyszczaniu wstępnemu, mikrofiltracji, ultrafiltracji, nanofiltracji, odwróconej osmozie (filtracja membranowa). Systemy odwróconej osmozy są szeroko stosowane na świecie w celach odsalania wody morskiej, do celów spożywczych i sanitarnych. Ponadto, możliwość uzyskania nawet wody „ultraczystej” w prosty sposób spowodowała, że zastosowanie odwróconej osmozy obserwuje się w przemyśle elektronicznym, chemicznym, tekstylnym, medycznym, farmaceutycznym, kosmetycznym, spożywczym, w oczyszczalniach ścieków, itp., a w ostatnich latach również w górnictwie i oczyszczaniu wód pochodzących z tej działalności. W związku z tym planowane wykorzystanie tej technologii oraz jej skuteczność mają swoje uzasadnienie, a technologia i jej skuteczność są poparte doświadczeniem ww. gałęzi przemysłu, w tym w zakresie zasolenia czy radioaktywności wód. Ponadto, opisane w raporcie procesy oczyszczania wód to powszechnie stosowane procesy fizyczne i chemiczne w tego typu działalności.

Ponadto, zgodnie z uzupełnieniem (Nr RPW W 1531/2019), zastosowane zostaną geologiczno-górniczne metody ograniczenia ilości wód dołowych wypompowywanych na powierzchnię. Zgodnie z pkt 4 (str. 80) uzupełnienia do raportu (Nr RPW W 4780/2018), rozpoczęcie realizacji SOUW planuje się po uzyskaniu wszelkich decyzji, zezwoleń i pozwoleń oraz załatwieniu spraw formalno-prawnych, tj. przez okres 15 miesięcy przeznaczony na przygotowanie maszyn TBM do drążenia. Zakładając najbardziej niekorzystny wariant dopływu wody do wyrobiska drążonego przez TMB, który został opisany w pkt 7 – 14,490 m³/h, otrzymuje się dopływ wody na poziomie 347,76 m³/dobę. Należy nadmienić, że projektowana stacja odsalania i uzdatniania wody jest instalacją „modułową”, którą można rozbudowywać na bieżąco. Z obliczeń wynika, że w okresie drążenia wyrobisk udostępniających nie zachodzi potrzeba przygotowywania stacji odsalania na wydajność docelową równą 12 960 m³/dobę. W związku z tym, planuje się zastosowanie niewielkiej instalacji posiadającej około 5% (650 m³/dobę) wydajności instalacji docelowej, zakładając tym samym 100% rezerwę dla większych, niespodziewanych dopływów. Docelowa instalacja w stacji odsalania i uzdatniania wody zostanie zbudowana przed uruchomieniem pierwszej ściany wydobywczej. SOUW będzie funkcjonować przez cały okres eksploatacji przedsięwzięcia, oraz do momentu zakończenia procesu likwidacji zakładu górniczego.

Projektowane wloty upadowych znajdują się na terenach nie zagrożonych powodzią – ich rzędna terenu to około +250 m n.p.m. Powodziowy stan piętrzenia wody w Zalewie Rybnickim wynosi 221,3 m n.p.m. W związku z powyższym ryzyko zagrożenia powodzią dla projektowanego zakładu nie występuje.

Zasilanie kopalń jest regulowane przepisami, a dokładnie Rozporządzeniem Ministra Energii z dnia 23 listopada 2016 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących prowadzenia ruchu podziemnych zakładów górniczych. W rozdziale 6 maszyny urządzenia i instalacje znajdują się min. informacje o tym, że tego typu zakład przemysłowy musi być wyposażony w dwa niezależne źródła zasilania właśnie na wypadek awarii. Umowy, które są podpisywane z operatorami, określają maksymalny czas wyłączeń awaryjnych, precyzują również pojęcie mocy bezpiecznej, które określa że odbiorca może odbierać moc do wysokości ustalonego minimum, gwarantującego pracę wszystkich urządzeń do zapewnienia bezpieczeństwa załogi i mienia, w tym systemu odwadniania kopalni.

Nowoczesne systemy odwadniania zakładów górniczych oraz instalacji oczyszczania wody są generalnie systemami bezobsługowymi. Pracownicy prowadzą jedynie monitoring parametrów pracy układów, bądź prace serwisowe. Ponadto na rynku europejskim funkcjonują firmy zajmujące się obsługą tego rodzaju urządzeń, więc w przypadku zaistniałych problemów z kadrą Inwestor ma alternatywę.

Odnosząc się do kwestii klęsk żywiołowych, nie ma podstaw aby twierdzić, że susze, upały, mrozy, intensywne śnieżyce, powodzie, osuwiska, wiatry huraganowe, pożary czy inne klęski żywiołowe miały sparaliżować pracę Stacji Uzdatniania i Oczyszczania Wody. Zostało to szczegółowo opisane w uzupełnieniu nr 7, punkt 43.

59 . Odniesienie się do kwestii substancji stosowanych w procesie odsalania

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 2a pkt. Ad.38 str.5 oraz załącznika nr 2b pkt. 38 str. 4.

Odniesiono się do tej kwestii w punkcie 49 niniejszego uzupełnienia, jak i w poprzednich uzupełnieniach – uzupełnienie nr 7.

60 . Odniesienie się do kwestii zagospodarowania kondensatu

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 2a pkt. Ad.39 str. 6 oraz załącznika nr 2b pkt. 39 str. 5.

Na etapie uzyskiwania decyzji środowiskowej brak jest konieczności podawania nazw konkretnych firm odbierających odpady czy ścieki. Zgodnie z literą prawa będą to uprawnione podmioty posiadające stosowne zezwolenia / pozwolenia. Nawet na etapie uzyskiwania pozwolenia na wytwarzanie odpadów podmiot ubiegający się o wydanie pozwolenia na wytwarzanie odpadów nie ma obowiązku wskazywania nazw konkretnych firm odbierających odpady. Warunkiem decyzji jest stosowne uprawnienie podmiotu odbierającego odpad. Na etapie pozwolenia wodnoprawnego wymagane jest natomiast przedłożenie zgody (umowy) na odbiór ścieków (w przypadku odprowadzania ścieków do kanalizacji innych podmiotów).

Na terenie województwa śląskiego znanych jest Inwestorowi kilkanaście firm, które uprawnione są do odbioru tego rodzaju ścieków. Nawet sam Pan [REDAKCYJNA] potwierdza to w swojej opinii będącej załącznikiem do pisma Rybnickiego Alarmu Smogowego: *Odpady niebezpieczne i inne niż wydobywcze podlegają surowym regulacjom w prawnym w zakresie ewidencji, przechowywania i utylizacji. System ten jest dość dobrze rozwinięty i funkcjonujący w Polsce.*

61 . Odniesienie się do kwestii zgodności z Konstytucją RP

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 2a pkt. Ad.42 str.6 oraz załącznika nr 2b pkt. 42 str. 5.

Planowana inwestycja nie stoi w sprzeczności z Konstytucją RP. Ustawodawca ustalił procedury prewencyjne ochrony środowiska nie tylko w Konstytucji RP, ale i samej ustawie ooś – co jet realizowane w toku niniejszego postępowania.

62 . Odniesienie się do kwestii podmiotu eksploatującego kopalnię

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 2a pkt. Ad.50 str. 6 oraz załącznika nr 2b pkt. 50 str. 5.

Bapro jest spółką celową powołaną do realizacji projektu budowy kopalni.

Decyzja środowiskowa uzyskiwana jest na przedsięwzięcie dla podmiotu występującego o jej wydanie, czyli Spółki Bapro. Również Spółka Bapro będzie występować o koncesję na wydobywanie kopaliny, pozyskując wcześniej finansowanie, a po jej wydaniu przystąpi do realizacji projektu.

63 . Odniesienie się do kwestii dokumentów strategicznych w tym Strategii dla Rybnika 2023+ (Załącznik nr 2a pkt. Ad.51 str.6; Załącznik nr 2b pkt. 51 str.5)

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 2a pkt. Ad.51 str.6 oraz załącznika nr 2b pkt. 51 str. 5.

Inwestor przeanalizował Strategię Rybnik 2023+ i odniósł się do niej w uzupełnieniu nr 7 do raportu ooś, podkreślając jedynie, że kluczowym elementem – dokumentem gminnym przy wydawaniu decyzji środowiskowej jest Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego.

64 . Odniesienie się do kwestii zagrożenia złoża soli

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 7 str. 25 oraz załącznika nr 4 str. 3.

Odpowiadając na zarzuty i uwagi zawarte w piśmie Stowarzyszenia Rybnickiego Alarmu Smogowego z dnia 20 grudnia 2019 r. (załącznik nr 7) oraz piśmie RETTING-HEATING z dnia 19 grudnia 2019 r (załącznik nr 4), dotyczące kwestii zagrożenia złoża soli informujemy, że już kilkakrotnie odnosiliśmy się w tej kwestii, w tym w uzupełnieniu nr 7. Opinie z załącznika nr 7 zostały wykonane przed złożeniem uzupełnienia nr 7 przez Inwestora. Oddziaływanie na złoża soli opisano również w pkt. 35 i 40 niniejszego uzupełnienia.

65 . Odniesienie się do kwestii nieprawdziwych informacji w streszczeniu

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 6.

65.1 Odniesienie się do kwestii nieprawdziwych informacji dotyczących nieprawidłowości w określeniu przeznaczenia terenów w MPZP

Informacje zawarte w raporcie o oddziaływaniu na środowisku co do przeznaczenia terenu realizacji inwestycji w MPZP są zgodne ze stanem faktycznym.

Symbolice literowe, o których mowa w Uchwale Nr 589/XLIII/2009 Rady Miasta Rybnika z dnia 30 września 2009 r. oznaczają następujące przeznaczenia podstawowe terenów:

1) P – tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów.

Zakład górniczy będzie zlokalizowany głównie na terenach oznaczonych symbolami: 2.P, 3.P, 4.P – tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, a także na terenach oznaczonych symbolem 1KDL – tereny publicznych dróg lokalnych.

Przeznaczenie terenów o symbolach 2.P -4.P określono w miejscowym planie w następujący sposób:

- obiekty i urządzenia usług komercyjnych stanowiące uzupełnienie działalności produkcyjnych i magazynowo-składowych.

65.2 Odniesienie się do kwestii nieprawdziwych informacji dot. położenia inwestycji w obszarze PK

Zarzut iż, „streszczenie po raz kolejny podaje nieprawdziwe informacje, sprzeczne nie tylko ze stanem faktycznym, ale również z treściami zawartymi w pełnej wersji raportu na jego wcześniejszych stronach” należy uznać za wyjęty z kontekstu i źle zinterpretowany. Przytoczony fragment raportu „Przedmiotowa inwestycja zaprojektowana została na terenach charakteryzujących się krajobrazem o niskich walorach estetycznych, poddanych silnej antropopresji...” dotyczy opisu inwestycji polegającej na budowie Zakładu Górniczego. Inwestycja polegająca na budowie Zakładu Górniczego nie będzie miała wpływu na Park Krajobrazowy, ponieważ zakład ten będzie zlokalizowany poza terenem chronionym, na obszarze antropogenicznie zmienionym, z Elektrownią Rybnik dominującą w krajobrazie. Jednocześnie informacje dotyczące Parku Krajobrazowego są prawdziwe, gdyż około 80%, a dokładniej ok. 6,391 km² powierzchni terenu górniczego „Paruszowiec” objęta jest Parkiem Krajobrazowym „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”, co stanowi 1% całkowitej powierzchni terenu chronionego (634 km²) Parku.

65.3 Kompensacja emisji pyłów

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 6 str. 2.

Jak już kilkakrotnie wyjaśniano ewentualne działania kompensacyjne (w razie konieczności) zostaną podjęte na etapie uzyskiwania pozwolenia sektorowego – na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza – zgodnie z literą prawa. Możliwości – sposoby postępowania kompensacyjnego przewidziane ustawą Prawo ochrony środowiska zostały zawarte w raporcie o oddziaływaniu na środowisko, o czym również informowano we wcześniejszych uzupełnieniach. Procedurę postępowania kompensacyjnego (w formie graficznej – ułatwiającej Państwu czytelność) przedstawia załącznik nr 4.

66 . Odniesienie do kwestii przedstawienia tekstu jednolitego oraz braku kompletnego streszczenia w języku niespecjalistycznym

Poniżej składamy wyjaśnienia do uwag i informacji z załącznika nr 1 pkt.1, załącznika nr 7. pkt. 1 str. 1 oraz w załączniku nr 7 w opracowaniu: „ Analiza raportu....” z lipca 2019 Pkt.III-6 str. 20.

Zgodnie z pismem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 10.01.2020 r. (WOOŚ.4235.9.2016.JB.44) w sprawie uzupełnienia informacji zawartych w *raporcie o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia polegającego na udostępnianiu i wydobywaniu węgla kamiennego ze złoża „Paruszowiec”*, organ ten powtórzył procedurę z udziałem społeczeństwa zapewniając opinii społecznej dostęp do całości materiału dowodowego i nie wezwał Inwestora do ponownego złożenia tekstu jednolitego wraz z uaktualnionym streszczeniem w języku niespecjalistycznym.

Z A Ł A C Z N I K I